

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy ve městě Ústěk

Martin Buch

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Martin Buch

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Litoměřice

Název práce

Vývoj místní samosprávy ve městě Ústěk

Název anglicky

The Development of Local Self-Government in the Municipality of Ústěk

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter politického rozhodování orgánů místní samosprávy ve městě Ústěk (okres Litoměřice). Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému a komparace výsledků komunálních voleb od roku 1994.

Metodika

Při vypracovávání práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie, takže bude použita kombinace technik kvalitativního a kvantitativního výzkumu. V teoretické části se předpokládá zpracování rešerše literatury na základě studia odborné literatury a výstupů z podobných výzkumů týkajících se daného tématu. V praktické části budou shromážděny sekundární data kvantitativního charakteru z veřejně dostupných databází a kvalitativního charakteru na základě studia relevantních dokumentů a dotazování reprezentantů místní samosprávy. Pro zpracování dat a interpretaci výsledků výzkumu se využijí standardní metodické postupy komparativní analýzy.

Doporučený rozsah práce

60 str.

Klíčová slova

Úštěk, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice.

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4.
- Balík, S. Modely exekutivních koalic na komunální úrovni. In Evropeizace. Nové téma politologického výzkumu. Eds.: Dančák, B.; Fiala, P.; Hloušek, V. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy university v Brně, 2005, ISBN 80-210-3865 9.
- Bernard, J.; Kostelecký, T.; Illner, M.; Vobecká, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011, ISBN 978-80-7419-069-8.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5.
- Čmejrek, J. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4.
- Jüptner, P. et al. Local Governance between Democracy and Efficiency: V4 comparative case study. Novo Mesto: Faculty of Organisation Studies, 2014.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 101.
- Jüptner, P. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In Koalice a koaliční vztahy. Ed.: Cabada, L. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, ISBN 80-7380-004-7.
- Müller, K. Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu. Lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace? Praha: SLON, 2018, ISBN 978-80-7419-271-5.
- Ryšavý, D.; Šaradín, P. Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě. Praha: SLON, 2011, ISBN: 978-80-7419-042-1.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Václav Bubeníček, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 8. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj místní samosprávy ve městě Ústěk" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 03. 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Václavu Bubeníčkoví, Ph.D. za ochotu, vstřícnost, velmi cenné odborné rady a připomínky v průběhu zpracování mé diplomové práce. Současně poděkování patří i dotazovaným zastupitelům za jejich čas věnovaný strukturovaným rozhovorům, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace k dokončení diplomové práce. Závěrem bych chtěl poděkovat i své rodině, která mi byla oporou v průběhu celého studia.

Vývoj místní samosprávy ve městě Ústěk

Abstrakt

Tato diplomová práce analyzuje lokální politický systém města Ústěk. Zabývá se především problematikou postupného vývoje místní samosprávy, analyzováním možných faktorů, které ovlivňují charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy (průběh a výsledek). K důležitým faktorům patří demografické a socioekonomické ukazatele, charakteristika politického prostředí subjektů. Práce je případovou studií, která zahrnuje část teoretickou a část praktickou, Teoretická část obsahuje charakteristiku pojmů týkajících se procesu rozhodování místní samosprávy, obecní zřízení, volební systémy, lokální politické stranictví, teorie koalic. Praktická část je rozdělena na tři části. První část zahrnuje základní informace o územním samosprávním celku města Ústěk, jeho specifické demografické a socioekonomické ukazatele. Druhá část zahrnuje rozbor jednotlivých volebních období od roku 1994 až do současnosti, volby 2022-2026. Jedná se o analýzu volebních výsledků, kontinuitu kandidatur politických subjektů, proces vzniku povolebních koalic, zhodnocení průběhu volebních období. Třetí část, souhrn výsledků analýzy dílčích zjištění v jednotlivých volebních obdobích. V závěru diplomové práce je provedení porovnání s teoretickými výsledky a faktory ovlivňující lokální politické prostředí.

Klíčová slova: Ústěk, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice

The Development of Local Self-Government in the Municipality of Ústěk

Abstract

This diploma thesis analyses the local political system of the city of Ústěk. It mainly deals with the issue of the gradual development of local self-government, the analysis of possible factors that influence the character of the decision-making process of local self-government (course and result). Key factors include demographic and socioeconomic indicators, characteristics of the subject's political environment. The work is a case study that includes the theoretical part and practical part. The theoretical part contains a description of the terms related to the decision-making process of local self-government, municipal governance, electoral systems, local political parties, coalition theory. The practical part is divided into three parts. The first part includes basic information about the territorial self-governing unit of the city of Ústěk, its specific demographic and socioeconomic indicators. The second part includes the corps of individual electoral periods from 1994 to the present, elections 2022-2026. It is an analysis of election result, the continuity of candidacies of political entities, the process of formation of post-election coalitions, evaluation of the course of election periods. The third part of the summary of the results of the analysis of partial findings in individual election periods. At the conclusion of the thesis, a comparison with the theoretical results and factors influencing the local political environment is made.

Keywords: Ústěk, local self-government, municipal elections, political parties, local party system, municipal coalition

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Definice obce	16
3.1.1 Působnost obce	16
3.2 Orgány obce	17
3.2.1 Rada obce.....	18
3.2.2 Starosta a místostarosta.....	19
3.2.3 Obecní úřad.....	19
3.2.4 Orgány zastupitelstva a rady obce – výbory a komise.....	20
3.3 Obecní volby a volební systém	21
3.3.1 Funkce voleb.....	21
3.3.2 Volební systém	22
3.3.3 Volební obvod.....	23
3.3.4 Forma kandidatury	24
3.3.5 Struktura hlasu	24
3.3.6 Volební klauzule	25
3.3.7 Volby do zastupitelstev obcí v ČR	25
3.3.8 Volební právo	26
3.3.9 Volební kampaň.....	26
3.3.10 Volební systém na základě hlavních proměnných.....	27
3.4 Lokální politické stranictví	28
3.4.1 Úloha politických stran.....	29
3.4.2 Politické strany v lokální politice	29
3.4.3 Lokální politické stranictví a jeho analýza	31
3.4.4 Měření plurality politických spekter	31
3.5 Koalice a koaliční vztahy	33
3.5.1 Teorie koalic	33
3.5.2 Typologie koalic dle Stanislava Balíka	34
3.5.3 Minimální vítězná ideově propojená koalice.....	35
3.5.4 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice	35
3.5.5 Velká koalice	36
3.5.6 Nadměrná ideově propojená koalice.....	36
3.5.7 Nadměrná ideově nepropojená koalice.....	36
3.5.8 Široká koalice	37

3.5.9	Všestranická koalice	37
3.6	Teorie koalic dle Petra Jüptnera	38
3.6.1	Nejmenší obce.....	39
3.6.2	Obce střední menší velikosti.....	40
3.6.3	Obce střední větší velikosti.....	40
3.6.4	Největší obce.....	41
4	Praktická část	43
4.1	Charakteristika obce Ústěk a jeho vymezení	43
4.2	Demografická struktura obyvatel.....	43
4.2.1	Vývoj počtu obyvatel v letech 1994–2022	43
4.2.2	Věková struktura obyvatel.....	45
4.2.3	Složení obyvatel dle věkové struktury.....	47
4.3	Socioekonomické ukazatele	48
4.3.1	Struktura obyvatel dle vzdělanosti.....	48
4.3.2	Ekonomická aktivita	49
4.4	Občanská vybavenost.....	50
4.4.1	Kultura, sport, volný čas	50
4.4.2	Školství	51
4.4.3	Zdravotnické a sociální služby	52
4.4.4	Dopravní infrastruktura.....	52
4.4.5	Technická vybavenost.....	53
4.4.5.1	Zásobování vodou	53
4.4.5.2	Kanalizace	54
4.4.5.3	Zásobování plynem, teplem, elektřinou	54
5	Analýza lokální politické situace ve městě Ústěk	55
5.1	Volební období 1994-1998	55
5.1.1	Průběh a výsledky voleb	55
5.1.2	Průběh volebního období 1994-1998.....	57
5.2	Volební období 1998-2002	58
5.2.1	Průběh a výsledky voleb	58
5.2.2	Průběh volebního období 1998–2002	62
5.3	Volební období 2002-2006	64
5.3.1	Průběh a výsledky voleb	64
5.3.2	Průběh volebního období 2002-2006.....	67
5.4	Volební období 2006-2010	68
5.4.1	Průběh a výsledky voleb	68
5.4.2	Průběh volebního období 2006-2010.....	73
5.5	Volební období roku 2010-2014	76

5.5.1	Průběh a výsledky voleb	76
5.5.2	Průběh volebního období 2010-2014.....	81
5.6	Volební období 2014-2018	85
5.6.1	Průběh a výsledky voleb	85
5.6.2	Průběh volebního období 2014-2018.....	89
5.7	Volební období 2018-2022	92
5.7.1	Průběh a výsledky voleb	92
5.7.2	Průběh volebního období 2018-2022.....	96
5.8	Volební období 2022-2026	100
5.8.1	Průběh a výsledky voleb	100
5.8.2	Průběh volebního období 2022 do současnosti.....	104
6	Výsledky provedené analýzy	108
6.1	Vývoj volební účasti v Ústěku 1994-2022.....	108
6.2	Analýza kandidátů a zastupitelů.....	109
6.2.1	Z hlediska pohlaví kandidátů a zastupitelů.....	109
6.2.2	Z hlediska věku kandidátů a zastupitelů	111
6.2.3	Stranická příslušnost kandidátů a zastupitelů	115
6.3	Kontinuita kandidatury.....	118
6.4	Sestavování a druhy koalic v letech 1994-2022.....	123
6.5	Lokální stranický systém.....	128
7	Závěr.....	131
8	Seznam použitých zdrojů	134
8.1	Literární zdroje.....	134
8.2	Dokumenty – zápisy z jednání ZM Ústěk a Ústěcký zpravodaj	134
8.3	Internetové zdroje.....	136
8.4	Vysokoškolské kvalifikační práce.....	137
8.5	Zákony.....	137
9	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	138
9.1	Seznam obrázků	138
9.2	Seznam tabulek	138
9.3	Seznam grafů.....	139
9.4	Seznam použitých zkratk.....	139
9.5	Rozhovory s politickými aktéry	140
9.5.1	Rozhovor č. 1 Mgr. Andrea Elísek – Pro rozvoj Ústěcka.....	140
9.5.2	Rozhovor č. 2 Pavel Kunderát – MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ	141
9.5.3	Rozhovor č. 3 Josef Rytina – Sportovci a nezávislí	142
9.5.4	Rozhovor č.4 Josef Petrus – Sportovci a nezávislí	144

9.5.5	Rozhovor č. 5 Václav Šulík – MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ	145
9.5.6	Rozhovor č. 6 Bc. Ondřej Elísek – SNK ED	146

1 Úvod

Komunální (nebo také obecní, místní, lokální) politika je až v posledních letech brána jako jedna z nejdůležitějších možností, jak občané mohou ovlivnit rozvoj a prosperitu své obce, a to přímou účastí v komunálních volbách. Do období konce 90. let se největší pozornost upírala na celostátní volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a senátu, nejen celostátní volby, ale v současné době i komunální volby jsou provázeny silnými emocemi, názorovými rozdíly, zájmy pro prosperitu a význam jednotlivých programů kandidátních stran ve volbách. Obec je definována zákonem č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů. Obec je tedy společenství občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Jedná se o veřejnoprávní korporaci, která vlastní majetek a ten má využívat ve prospěch a rozvoj svého území i uspokojování potřeb občanů obce. Současně nese odpovědnost při vystupování v právních vztazích, kde vystupuje samostatně a svým jménem.

Při plnění úkolů musí obec chránit veřejný zájem. Každá obec je však unikátní jednak svou územní (demografickou) strukturou, socioekonomickou politikou (úroveň vzdělání občanů, věková struktura, možnosti pracovního uplatnění apod.), strukturou občanské vybavenosti a existující infrastrukturou. Toto vše ovlivňuje politické prostředí v komunální politice a nabízí velký rozsah posouzení komunální politiky v obcích a zároveň se jedná o velmi rozdílné politické prostředí, které zásadně ovlivňuje rozvoj, prosperitu obce a s tím související spokojenost občanů v dané obci.

Každý občan v souladu s Ústavou a příslušnými zákony při splnění zákonem stanovených požadavků může být volen a má právo volit. Jedná se o velmi důležité právo, které právě v místní – komunální politice hraje velkou roli. Občané mohou svou účastí ve volbách 100 % ovlivnit rozvoj a prosperitu obce, ve které mají své trvalé bydliště. Voliče v komunálních volbách silně ovlivňuje případný vzájemný vztah mezi kandidáty a voličem, samozřejmostí je velký vliv politického programu kandidátů (strany, spolků, sdružení a kandidátů bez politické příslušnosti, označovaní jako nezávislí kandidáti). Neopominutelný dopad na rozhodování občanů má i znalost splnění předvolebních slibů v minulém volebním období komunální politiky.

Diplomová práce navazuje na vlastní bakalářskou práci „Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Ústěk“, autor Martin Buch z roku 2022, tato práce je doplněna

o volební období od roku 1994, 1998 až k současnosti volebního období od roku 2022 a další témata.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem diplomové práce „Vývoj místní samosprávy ve městě Ústěk“, okres Litoměřice, kraj Ústecký, je posouzení jednotlivých faktorů, vlivů, které mají vliv na politické rozhodování (průběh a výsledek) v komunálních volbách samosprávy města Ústěk. Jedním z faktorů pro proces rozhodování jsou demografické a socioekonomické ukazatele a jejich vliv a vyhodnocení v rámci fungování místní samosprávy. Dalším důležitým faktorem je charakteristika politického prostředí subjektů, jejich vzájemných vztahů, provázanosti mající vliv na rozhodování lokální samosprávy. Politické prostředí tvoří lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.

Výsledkem analýzy je zhodnocení vlivů (faktorů) v jednotlivých volebních obdobích od roku 1994 až do 2022, vytváření případných povolebních koalic a zhodnocení vzájemných vztahů, působení politických subjektů v jednotlivých volebních obdobích, v procesu rozhodování a dosažení cílů místní samosprávy (rozvoj a prosperita města).

Tato diplomová práce je zpracována jako případová studie s využitím výzkumného průzkumu. Práce je složena ze dvou částí, a to teoretické a praktické. Při zpracování teoretické části je podkladem studium odborné literatury, legislativních dokumentů, písemných podkladů týkajících se předmětného tématu, především z oficiálních stránek města Ústěk, internetových zdrojů, veřejně dostupných databází ČSÚ, zápisů ze zastupitelstva města Ústěk a místního informačního časopisu „Úštěcký zpravodaj“, později „Zpravodaj Ústěk“. Teoretická část diplomové práce jen okrajově zahrnuje vysvětlení pojmů jako obec, orgány samosprávy, komunální volební systém, lokální politické stranictví, typologie koalic Stanislava Balíka a Petra Jüptnera. Podrobně byla charakteristika těchto pojmů vysvětlena v již v mé Bakalářské práci z roku 2022, která tuto problematiku zahrnovala. Informace získané v teoretické části diplomové a bakalářské práce jsou důležitými podklady pro zpracování druhé části diplomové práce, a to je část praktická. Část praktická je aplikace teoretické části v komunální politice ve správním území města Ústěk, které je mým bydlištěm a zároveň sleduji a vnímám vliv výsledků komunálních voleb v závislosti na procesu rozvoje a prosperity obce.

Praktická část diplomové práce je složena ze tří částí. První část je stručná charakteristika města Ústěk, místní demografie, její specifická jakožto nejmenší městská památková rezervace ČR. Druhá část diplomové práce zachycuje posouzení rozborů komunálních voleb místní samosprávy ve městě Ústěk v období od roku 1994 do současné

doby (poslední volby v roce 2022). Tyto rozbory zachycují volební výsledky místní samosprávy města Ústěk, průběh povolebních vyjednávání, vytváření povolebních koalic, volbu starostů, místostarostů, členů rady a zastupitelstva, vytváření komisí a výborů, případně samospráv jednotlivých místních částí (v případě zájmů občanů v místních částech). Nedílnou součástí praktické části této diplomové práce jsou i strukturované rozhovory s přímými politickými účastníky komunálních voleb místní samosprávy města Ústěk v jednotlivých volebních obdobích. Přepisy rozhovorů jsou přílohou této diplomové práce.

Třetí část diplomové práce je shrnutí, které zahrnuje analýzu jednotlivých volebních období místní samosprávy města Ústěk, zabývá se vlivem jednotlivých faktorů, které ovlivňují podobu a charakter komunální politiky. Politická scéna pak ovlivňuje případný rozvoj a prosperitu samosprávy města Ústěk a s tím související spokojenost, případně nespokojenost občanů místní samosprávy města Ústěk.¹

¹ BUCH, M. Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Ústěk. ČZU, bakalářská práce, 2022

3 Teoretická východiska

3.1 Definice obce

Pojem Obec definuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů. Obec je základní samosprávné společenství občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Společenství občanů jsou fyzické osoby, které jsou státními občany České republiky a jsou v obci hlášeni k trvalému pobytu. Jedná se o veřejnoprávní korporaci, která vlastní majetek a ten má využívat ve prospěch a rozvoj svého území a k uspokojování potřeb občanů obce. Současně nese odpovědnost při vystupování v právních vztazích, kde vystupuje samostatně a svým jménem. Při plnění úkolů musí obec chránit veřejný zájem. Česká legislativa rozlišuje obec, města, městys, statutární města a hlavní město Praha. Každý subjekt veřejné správy uplatňuje na základě zákona a v rámci zákona svou pravomoc.²

3.1.1 Působnost obce

Působnost územních samosprávních celků je rozlišena na působnost samostatnou a na působnost přenesenou (opět na základě zákona a v rámci zákona). Do samostatné působnosti obce patří např. hospodaření s obecním majetkem, zřizování právnických osob a organizačních složek (např. obecní policie), schvalování programu rozvoje obce, vydávání obecně závazných vyhlášek apod.

Přenesená působnost je výkon státní správy delegovaný (přenesený) ze strany státu např. evidence obyvatel, vydávání stavebních povolení, občanských a řidičských průkazů. Podle rozsahu přenesených působností se dále obce rozlišují jako obce I. stupně, II. stupně a III. stupně. Město Ústěk je obcí II. stupně, kdy vykonávají přenesenou působnost i pro více menších obcí ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem.³

² § 1-2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

³ § 5-14 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

3.2 Orgány obce

Obec navenek jedná prostřednictvím svých orgánů a dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů jsou jimi zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Pokud má obec svěřen i výkon přenesené působnosti, tak zde vznikají i komise.⁴

Zastupitelstvo i rada obce jsou zastupitelé, kteří byli přímo zvoleni občany v komunálních volbách, a to na základě výsledků voleb a koaličních jednání a konají se každé 4 roky. Počet členů rady i zastupitelstva je stanoven v závislosti na počtu trvale žijících obyvatel v daném samosprávním územním celku. Práva a povinnosti zastupitelstva a rady jsou dány zákonem o obcích, jejich činnost je na základě zákona a v mezích zákona. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná, svolává je starosta, schází se dle potřeby obce, nejméně jednou za 3 měsíce. O každém průběhu zasedání se pořizuje zápis, který je zveřejněn na úřední desce samosprávného územního celku a rovněž uložen na obecním úřadě k nahlédnutí. Zápis mimo jiné uvádí počet přítomných a nepřítomných zastupitelů, program jednání zastupitelstva, průběh jednání a výsledek hlasování k jednotlivým bodům programu.

Jsou obce, kde není zvolena rada města. Jedná se o malé obce s počtem zastupitelů menším než 15, veškeré pravomoci rady zde přebírá zvolený starosta obce. Mezi důležité pravomoci zastupitelstva patří zejména schvalování rozpočtu územního správního celku, závěrečného účtu obce, plánu rozvoje obce, územního plánu apod. Zastupitelstvo schvaluje či neschvaluje činnosti v majetkoprávní oblasti, např. nabytí nemovitostí, prodej nemovitostí, zřízení věcných břemen služebnosti, řešení uzavření smlouvy o úvěru, přijetí dotací apod. Zastupitelstvo jmenuje a odvolává starostu, určuje počet radních apod. Každý zastupitel, který složil slib je povinen svůj mandát zastávat dle svého nejlepšího svědomí a přesvědčení, jedná se o reprezentativní mandát, kdy není zastupitel povinen hlasovat dle požadavků, pokynů či příkazů druhých. Tato možnost, brána ale jako povinnost zastupitele, je nazývána zastupitelskou demokracií. Počet zastupitelů dle počtu obyvatel je znázorněn v tabulce č. 1⁵

⁴ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 67

⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 39

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
Do 500	5 až 15
500 až 3000 obyv.	7 až 15
3000 až 10 000	11 až 25
10 000 až 50 000	15 až 35
50 000 až 150 000	25 až 45
Nad 150 000	35 až 55

Zdroj: Vlastní zpracování dle Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 39

3.2.1 Rada obce

Rada obce je jmenována zastupitelstvem, počet členů rady musí být vždy lichý v minimálním počtu 5 členů. Členem rady je starosta, místostarosta, případně více místostarostů a členové rady jsou jmenováni z členů zastupitelstva. Zákon o obcích řeší s ohledem na počet členů zastupitelstva potřebný počet členů rady.

Vzhledem k minimálnímu počtu radních, který smí být 5 a nesmí přesahovat třetinu počtu zastupitelů v obci, je tak zřejmé, že malé obce, kde zastupitelstvo nemá více jak 15 členů, obce radu města nevolí a pravomoci rady vykonává starosta. Rada se schází dle aktuálních potřeb samostatného územního celku, jednání je neveřejné, o průběhu jednání rady je zpracován zápis, který musí obsahovat počet přítomných, nepřítomných, průběh a výsledek hlasování, včetně přijatých usnesení. Do zápisů rady mohou nahlížet zastupitelé územního správního území.

Práva a povinnosti rady jsou definovány v zákoně o obcích. Je nutné zdůraznit, že se jedná o činnosti jim svěřené na základě zákona a v mezích zákona. Např. připravuje podklady pro jednání zastupitelstva, podílí se na zabezpečení plnění usnesení přijatých zastupitelstvem, vydává nařízení obce, projednává a řeší podněty, návrhy či připomínky členů zastupitelstva, řeší jednotlivé pravomoci na obecním úřadě, na návrh tajemníka úřadu jmenuje nebo odvolává vedoucí jednotlivých odborů v rámci úřadu a samozřejmě dohlíží na celkové hospodaření obce atd.⁶

⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 42-43

3.2.2 Starosta a místostarosta

Funkce starosty je v souladu se zákonem o obcích, což znamená, že zastupuje obec navenek a reprezentuje ji. Starosta i místostarosta jsou členové zastupitelstva a jsou jmenováni ze svých řad (zastupitelů). Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, oba jsou členové rady a ze své činnosti se zodpovídají zastupitelstvu. Práva a povinnosti starosty jsou opět přesně vymezeny zákonem o obcích, jedná se např. o pravomoc řízení zasedání zastupitelstva a rady obce, zodpovídá za informování veřejnosti o dění v samosprávním územním celku, se souhlasem příslušného krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka úřadu a v obcích, kde není funkce tajemníka zřízena, tuto funkci vykonává k zajištění přenesené působnosti obce sám (např. plní úkoly jako zaměstnavatel dle zvláštních právních předpisů, tj. uzavírá a ukončuje pracovní poměry zaměstnanců obce).

Funkce starosty má v souladu se zákonem o obcích práva i povinnosti, ale současně je to orgán bez pravomoci, není statutárním orgánem a musí učinit příslušný úkon až po schválení zastupitelstvem nebo radou. Balík ve své knize uvádí, že ačkoliv starosta zastupuje obec navenek a reprezentuje ji, nemá vlastně právo bez souhlasu zastupitelstva nebo rady některé úkony činit, je to orgán bez pravomoci.⁷

Je nutné zde zmínit také výklad funkce starosty (jeho pozice) dle Bernarda, který se zabývá způsobem jednání a chování starosty, konkrétně postoj starosty k výkonu moci a predispozice k výkonu moci. Podle Bernarda existují dva postoje, a to autoritářský a kooperativní. Postoj autoritářský ve své podstatě lze vysvětlit jako strategický typ starosty, který je přesvědčen o svých plánech a představách jako, je dominantní, nepřipouští jiný názor na věc, či problematiku ostatních. Kooperativní postoj se vyznačuje tím, že starosta často a rád diskutuje o problémech všech a se všemi, priority uplatňuje s ohledem na názor a vliv ostatních.⁸

3.2.3 Obecní úřad

Obecní úřad patří k orgánům samosprávních územních celků, jejichž prostřednictvím je vykonávána přenesená působnost. V čele obecního úřadu je starosta, dalšími členy

⁷ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 74

⁸ BERNARD, J., T. KOSTELECKÝ, M. ILLNER a J. VOBECKÁ. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. 2011, s. 27-28

obecního úřadu jsou místostarosta, tajemník (pokud je v daném samosprávním územním celku funkce zřízena) jednotlivé odbory (např. majetkový a investiční odbor, finanční odbor, stavební odbor, sociální odbor, odbor vnitřních věcí) a některé obecní úřady mají zřízená i oddělení. Samostatná působnost obecního úřadu spočívá v plnění úkolů, které jim byly zadány zastupitelstvem nebo radou samostatného územního celku a současně jejich činnost spočívá na spolupodílení se při plnění úkolů výborů a komisí, které jsou zřizovány zastupitelstvem, a tudíž jsou ze své činnosti i zastupitelům zodpovědní.⁹

3.2.4 Orgány zastupitelstva a rady obce – výbory a komise

V souladu se zákonem o obcích je pravomocí zastupitelstva obcí možné zřizovat iniciativní a kontrolní výbory, které plní úkoly, které jim uložilo zastupitelstvo a jsou tak i ze své činnosti zodpovědní zastupitelstvu. V každém samosprávním územním celku musí být zřízeny minimálně dva výbory, a to kontrolní a finanční. Rovněž v obcích, kde je minimálně 10 % obyvatel, kteří se hlásí k nějaké národnostní menšině, je povinností zastupitelstva zřídit i výbor pro národnostní menšiny, jejichž členy jsou i zástupci této národnostní menšiny. Zde platí povinnost, že předsedou výboru je člen zastupitelstva, členem nesmí být starosta, místostarosta, tajemník ani člen finančního odboru obce. Počet členů výboru je minimálně tři a musí být vždy lichý počet členů. Schází se dle potřeb v závislosti na úkolech ze strany zastupitelstva a případně složitosti řešení podnětů či podkladů. Finanční výbor provádí především kontrolu vlastního hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Náplň činnosti kontrolního výboru je především kontrola plnění usnesení zastupitelstva a rady samosprávním územním celku, kontrola dodržování právních předpisů obecním úřadem v oblasti samostatné působnosti obce.¹⁰

Zastupitelstvo může zřizovat i tzv. osadní výbory, které jsou opět zřizovány v minimálním počtu tří členů, kteří však mají v daném území trvalý pobyt. Tyto osadní výbory podávají podněty a návrhy na řešení problémů spojených s místem, kde byl osadní výbor zřízen. Vyjadřují se k případným plánovaným zásahům v území této části obce, jejichž zájmy osadní výbor má hájit. Další důležitou úlohou těchto osadních výborů je aktivně předkládat návrhy a podněty občanů z dané místní části zastupitelstvu a radě k řešení.

⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPIK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 47

¹⁰ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 78-79

Rovněž rada obce má v souladu se zákonem o obcích pravomoc zřizování komisí, které mají mimo jiné předkládat podněty či případná zjištěná pochybení radě a ze své činnosti jsou odpovědni radě.¹¹

3.3 Obecní volby a volební systém

Demokratická společnost umožňuje pořádání pravidelných a svobodných voleb, jejichž základem je zastupitelská demokracie. Jedná se o právo občanů podílet se na rozhodování, rozvoji a prosperitě samostatného územního celku (komunální volby), ale i spoluvytvářet prostředí pro rozvoj a prosperitu kraje, státu atd. Občané svou účastí ve volbách mohou vybírat nejen mezi politickými stranami (kdy sledují především programové prohlášení jednotlivých politických stran), ale i kandidáty (v obcích preferují především osobní znalost občanů - kandidátů, jejich charakterové vlastnosti, osobní i společenské vystupování).

Výsledky voleb jsou tak odrazem požadavků a priorit občanů, které v daném volebním období zajistí plánovaný rozvoj a prosperitu samostatného územního celku. Pravidelné a svobodné volby umožňují občanům nepřímo se podílet na plánovaném rozvoji a určování priorit a tím pak ovlivňovat chod územního samosprávného celku.¹²

Na základě výsledků voleb dochází k rozdělení mandátů a k vytvoření legitimních a správních orgánů, které hájí zájmy svých voličů. Výsledek voleb ovlivňuje vytvoření exekutivní většiny a současně se i formuje opozice, která ve své podstatě hlídá, kontroluje exekutivu většiny, aby její činnost byla na základě zákona a v souladu se zákonem. V případě nespokojenosti s činností zastupitelských a exekutivních orgánů je možnost své zástupce vyměnit.¹³

3.3.1 Funkce voleb

Jednou ze základních funkcí je funkce kontrolní, která umožňuje na základě zákona a v mezích zákona provádět kontrolu zastupitelských a exekutivních orgánů, zda patřičně v souladu s programovým prohlášením kandidátů, kandidátních politických stran, spolků či sdružení, řeší požadavky a priority pro rozvoj a prosperitu samostatného územního celku. Na základě případného zjištění rozporů je možné v příštích volbách své zástupce změnit.

¹¹ ČMEJREK, J. Obce a regiony jako politický prostor. 2008, s. 41

¹² CHYTILEK, R., J. ŠEDO, T. LEBEDA a D. ČALOUK. Volební systémy. 2009, s. 13

¹³ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 51-52

Další z funkcí voleb je funkce integrační. Tato funkce se projevuje již před volbami a následně po volbách. Před volbami jednotliví kandidáti, či různé politické strany, uskupení, spolky a sdružení mají rozdílné názory (což často deklarují ve svých programech) a na základě výsledků voleb pak může docházet k částečnému názorovému sjednocování z důvodu možnosti vzniku exekutivní většiny a opozice.

Volby plní svůj význam, pokud se jedná o volby všeobecné, rovné a přímé. Každý občan po splnění zákonem stanovených podmínek (věk, trvalé bydliště na území teritoria) má volební právo aktivní a pasivní. Pojem aktivní volební právo znamená při splnění zákonem stanovených podmínek možnost volit svého zástupce, který bude hájit zájmy občanů směřující k prosperitě a rozvoji teritoria. Pasivní volební právo umožňuje možnost být zvolen při splnění zákonem daných podmínek.

Obecní volby v České republice jsou všeobecné, což vyjadřuje, že všichni občané po splnění zákonem stanovených podmínek, se mohou zúčastnit voleb. Pojem volby rovné lze charakterizovat tak, že každý hlas každého občana má stejnou váhu, stejný význam a má stejný počet hlasů. Přímé volby ve volebním systému umožňují voličům výběr kandidátů jak mezi politickými stranami, spolky, sdruženími, tak i volbu jednotlivce. Záleží pouze na voličích, jak k tomuto právu přímé volby přistoupí.

Volební systém ČR umožňuje právo na tajné volby, což znamená právo jednotlivce volit tak, aby jiný volič nevěděl, jak konkrétně volil. Nikdo nesmí v průběhu voleb voliče ovlivňovat, přesvědčovat či nutit k výběru politického kandidáta. Důležitým prvkem obecních voleb je i tzv. politická pluralita, což umožňuje možnost výběru z více kandidátů, stran, politických uskupení či sdružení a spolků. Malé obce mají bohužel často nevýhodu v tom, že v době konání voleb kandiduje nedostatečný počet politických subjektů.¹⁴

3.3.2 Volební systém

Volební systém neboli volební způsob je konečná forma přenosu hlasů voličů do konečné podoby fungujících orgánů obce (zastupitelstvo, rada). Existuje velké množství druhů volebních systémů a každý z nich má své výhody a nevýhody. Dle Bubeníčka, Čmejřka a Čopíka existují dva možné způsoby volebního systému s konkrétním přepočtem

¹⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 51-52

hlasů pro jednotlivé mandáty. Jedná se o tzv. proporcionální systém neboli systém poměrného zastoupení a většinový systém.

Hlavní rozdíl mezi oběma systémy spočívá ve smyslu volebních obvodů. Ve většinovém volebním systému je tolik volebních obvodů, kolik je volených mandátů. Jedná se o jednomandátový volební obvod, ve kterém oprávnění voliči hlasují pro jednotlivé kandidáty a ten, který získá nejvíce hlasů v předmětném obvodu, získá mandát k zastupování. Jako výhodu lze vyzdvihnout, že se jedná o kandidáta spojeného s volebním obvodem, který s ohledem na znalost místních poměrů, demografické a socioekonomické situace nejlépe ví, co daný volební objekt nejvíce řeší. Jedná se o jednoduchý volební systém, který má svou nevýhodu především v tom, že tento systém nemusí vždy odrážet skutečnou politickou situaci v daném volebním obvodu, jsou zde znevýhodněny nové a menší strany oproti velkým, již zavedeným politickým stranám s poměrně velkou voličskou základnou. Není výjimkou, že strana získá absolutní většinu hlasů, ale nemá odpovídající počet mandátů.

Při využití proporcionálního volebního systému jde o volební obvody vícemandátové. Pro volby do obecních zastupitelstev je to vhodnější model a více reprezentuje rozložení politických preferencí voličů. Do těchto voleb kandiduje velké množství politických subjektů a bylo nutné redukovat jejich počet. Došlo k zavedení tzv. volební klauzule. Jde o minimální počet hlasů, vyjádřeno v procentech, ve vztahu k celkovému počtu odevzdaných hlasů, které musí subjekt obdržet, aby mohl získat mandát ve volených orgánech. Přepočtení hlasů je složitější než u většinového systému a do volených orgánů se dostává více subjektů a je obtížnější vytvořit stabilní a fungující koalice. Velkou roli zde hrají preferenční hlasy, kdy volič označí konkrétního kandidáta a může ovlivnit konečné pořadí kandidáta. Jde o posílení personalizace voleb.¹⁵

3.3.3 Volební obvod

Každá obec v ČR má jeden volební obvod, ale zákon č. 491/2001 Sb. zákon o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších úprav, dle ustanovení § 27 existuje možnost vytvořit další volební obvody. Další volební obvody jsou stanoveny na základě minimálního počtu mandátů, o kterých v daném obvodu probíhá politický boj. Počet mandátů pro zastupitelstvo obcí ovlivňuje počet obyvatel dané obce, nezávisí na velikosti dotčeného

¹⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 52-53

území obce. Existuje zde přímá úměra. Čím větší volební obvod, tím větší je i proporcionalita, tedy větší počet mandátů. Čím menší volební obvod, tím menší proporcionalita.¹⁶

3.3.4 Forma kandidatury

Typ volebního obvodu určuje i možnou formu kandidatury. Jedná-li se o jednomandátový obvod je zde umožněna volba pouze konkrétního kandidáta. Takováto forma kandidatury se nazývá personální kandidaturou a je využívána při senátních volbách. Druhá forma kandidatury je forma listinná, která se uplatňuje u vícemandátových obvodů. Základem listinné formy kandidatury jsou kandidátní listiny, které většinou obsahují více možných kandidátů, než je reálná možnost získání mandátů, velký vliv má tedy i pořadí na kandidátních listinách.

Při volbách jsou využívány tři typy kandidátních listin. Jedná se o kandidátní listinu přísně vázanou, což pro voliče znamená, že nemůže svým rozhodnutím (hlasem) ovlivnit již předem stanovené pořadí kandidátů na kandidátní listině. Druhým typem kandidátní listiny je kandidátní listina vázaná, kterou volič může svým hlasem měnit pouze pořadí jednotlivých kandidátů v rámci jedné strany, jedná se o tzv. preferenční hlas pro kandidáta. Tato forma kandidátních listin je ve volebním systému ČR využívána např. při volbách do poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu či při volbách do zastupitelstev krajů.

Třetím typem kandidátní listiny je kandidátní listina volná. Tento typ kandidátních listin je využíván při volbách do obecních zastupitelstev, umožňuje voličům volný výběr mezi kandidátními stranami, spolky, sdruženími a současně stanovení pořadí tzv. preferenční hlasy napříč politickým spektrem. Volný systém kandidátních listin umožňuje větší proporcionalitu a posiluje personalizaci voleb.¹⁷

3.3.5 Struktura hlasu

Struktura hlasu úzce souvisí s formou kandidatury, což znamená způsob hlasování. Hlasování je vyjádření své politické preference pro kandidáta. Je možné konstatovat, že se jedná o dva druhy, tj. hlas jediný a hlas vícenásobný. Hlas jediný je využíván pro volby v jednomandátových volebních obvodech. Volič má právo výběru jednoho z kandidátů, kterému dá svůj hlas. Tento způsob je využíván např. při volbách do senátu. Jediný hlas je

¹⁶ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 93-94

¹⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 55-56

možné využívat i při vícemandátových obvodech, jejichž podmínkou je však kandidátní listina přísně vázaná.

Druhý způsob je vícenásobný hlas, který je typicky využíván u vícemandátových obvodů s kandidátními listinami otevřenými. Vícenásobný hlas je dán velikostí volebního obvodu, v každém volebním obvodu je tak stanoven určitý počet hlasů, které pak může volič přidělit dle svých vlastních preferencí mezi jednotlivými kandidáty, a to napříč politickými subjekty, které kandidují v jeho volebním obvodu. Tato struktura hlasu je právě využívána při volbách do obecních zastupitelstev.¹⁸

3.3.6 Volební klauzule

Volební klauzule je zákonem stanovená hranice, která je uměle nastavena a vyjadřuje povinnost subjektu získat alespoň 5 % ze všech platných odevzdaných hlasů ve volebním obvodu pro získání potřebného mandátu ve volbách. V roce 2021 proběhla novela zákona o volbách, která upravuje volební klauzuli pro kandidující koalice (dvou stran) na hranici 8 % a koalice tří a více stran na hranici 11 % ze všech platných odevzdaných hlasů.¹⁹ Volební klauzule se využívá u všech typů voleb (do poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu, zastupitelstev krajů i obcí).

3.3.7 Volby do zastupitelstev obcí v ČR

V období od roku 1990 (po tzv. sametové revoluci) upravovaly proces, průběh i soudní přezkum voleb čtyři zákony. Od roku 2001 volby do zastupitelstev obcí ČR jsou upraveny v zákoně č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších úprav. Zákon řeší volební právo, proces organizace voleb, průběh voleb, ale i možný soudní přezkum průběhu voleb.

První volby do zastupitelstev obcí dle tohoto zákona se uskutečnily v roce 2002.²⁰ V souladu se zákonem o volbách do zastupitelstev obcí se volby konají jednou za čtyři roky a termín voleb vyhláší prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Volby probíhají ve dvou dnech, v pátek (od 14:00 hod. do 22:00 hod.) a v sobotu (od 08:00 hod. do 14:00hod.). Volby do zastupitelstev obcí se uskutečňují na základě všeobecného, rovného

¹⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V. a ČOPÍK J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 56-57

¹⁹ Zákon č. 247/1995 Sb. Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů

²⁰ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 85

a přímého volebního práva s tajným hlasováním voličů. Volby do zastupitelstev obcí probíhají ve všech obcích a městech, bez ohledu na rozlohu a polohu samostatného územního celku.²¹

3.3.8 Volební právo

Rozlišujeme volební právo aktivní a volební právo pasivní. Aktivní právo je právo každého občana samostatného územního celku volit a tím se aktivně spolupodílet na prosperitě a rozvoje obce. Právo volit je stanoveno v zákoně, musí se jednat o občana s trvalým pobytem na území samostatného územního celku, ve kterém probíhají volby, musí být starší 18 let. Volební právo pasivní je právo být zvolen do zastupitelstva obce za podmínky trvalého pobytu v obci a dosažení věku 18 let. V pasivním právu je důležité spojení neslučitelnosti funkcí. Zaměstnanec obce v obecním úřadě, krajském úřadě nebo finančním úřadě nemůže zastávat funkci člena obecního zastupitelstva (je nutné však odlišit zaměstnance, který zastává výkon státní správy vztahující se k územní příslušnosti obce).²²

3.3.9 Volební kampaň

Volební kampaň lze charakterizovat jako proces, kdy se jednotlivé politické subjekty snaží získat voliče pro svůj politický program, přesvědčení a tím získat jejich hlasy. Volební kampaň je zviditelnění nejen politických subjektů, ale i jednotlivých kandidátů před volbami. Volební kampaň může mít různou podobu, například využívání billboardů s propagací hlavního lídra politického subjektu a propagací svého politického programu. Další formou je propagace tištěná, což jsou letáky obsahující stejný nebo podobný motiv jako na billboardech, případně podrobný popis politického programu. V posledních letech je intenzivnější rozvoj online prostředí, kdy stále větší počet voličů upřednostňuje využívání prostředí na sociálních sítích, jsou zveřejňována krátká videa opět se všemi informacemi týkající se politického programu či informování o politických subjektech kandidujících ve volbách.

Je nutné se zmínit i o tzv. kontaktní volební kampani, která představuje osobní setkávání voličů s hlavními kandidáty politického subjektu, seznamování s politickým programem. Volební kampaň neprobíhá živelně, ale je upravena volebním zákonem, který přesně stanovuje proces, průběh, dobu trvání volební kampaně. Volební zákon se v průběhu

²¹ § 2-3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

²² BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 86

let postupně měnil, nejčastěji se upravoval časový průběh volební kampaně, její zahájení a ukončení. V současné době je postup volební kampaně upraven zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších úprav. Zákon např. řeší možnost vyhrazení veřejné plochy pro propagaci politických subjektů, jedná se o bezplatné využití starostou určené plochy. V den konání voleb nesmí probíhat žádná agitace či propagace v blízkosti místa, kde se nachází volební místnost a již tři dny před konáním voleb do zastupitelstev obcí nesmí být zveřejňovány žádné výsledky prováděných předvolebních průzkumů.²³

3.3.10 Volební systém na základě hlavních proměnných

Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších úprav hovoří o volebním systému poměrného zastoupení, který patří k hlavním proměnným proporcionálních volebních systémů. Každá obec má svůj volební obvod, jehož velikost ovlivňuje počet mandátů do zastupitelstev obcí. Zastupitelstvo obcí má právo si vytvořit více volebních obvodů, a to v závislosti na počtu obyvatel.

Zákon o volbách do zastupitelstev v obcích dává obcím možnost zvolit si počet zastupitelů dle vlastních potřeb. Malé obce mívají často problém sestavit potřebné kandidátní listiny, proto si volí menší počet zastupitelů. Je nutné zmínit i rozdílnost v podávání kandidátních listin do zastupitelstev obcí, která spočívá v tom, že registrované politické strany, hnutí, sdružení mohou předložit své kandidátní listiny přímo, ale nezávislí kandidáti a jejich sdružení musí kromě kandidátní listiny přiložit i petici podepsanou voliči. Počet podpisů je závislý na velikosti volebního obvodu neboli počtu volených zastupitelů do zastupitelstev obcí.

Kandidátní listina obsahuje takový počet kandidujících subjektů, které odpovídají počtu možných kandidátů do zastupitelstev obcí v přímé závislosti na velikosti obce. V případě, že se jedná o velmi malé obce, ve kterých je počet zastupitelů obce 7 nebo méně, zákon o volbách do zastupitelstev obcí umožňuje navýšení celkového počtu kandidátů na kandidátní listině, a to až o jednu třetinu. Umístění na jednotlivých pozicích kandidátní listiny si stanovuje každý kandidující subjekt samostatně.²⁴

²³ Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

²⁴ ČMEJREK, J., V. BUBENÍČEK a J. ČOPIK. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 60-61

Komunální volby umožňují každému voliči volit takový počet kandidátů, který souhlasí s počtem zastupitelů ve volebním obvodu, jedná se o tzv. vícenásobný hlas voliče. Volič v komunálních volbách s ohledem na možnost využití preferenčních hlasů a otevřené formě kandidátních listin může hlasovací lístek upravit třemi různými způsoby. V prvním případě, kdy volič označí pouze kandidující stranu jako celek, dává této straně tolik potřebných hlasů, kolik se volí do zastupitelstva obce. Druhá možnost způsobu volby je, že volič vybírá jednotlivé kandidáty napříč všemi kandidátními listinami, opět v počtu zastupitelů do zastupitelstva obce. Třetí případ volby je kombinací obou předchozích, v praxi se jedná o zvolení jedné strany a k tomu označí i jednotlivé kandidáty z jiných zbývajících stran. Jako první se započítávají vybraní jednotlivci a dopočítávají se zbývající mandáty pro označenou stranu a to tolik, kolik ještě zbývá do počtu zastupitelů do zastupitelstva obce. Doplňování kandidátů vybraného politického subjektu se provádí dle pořadí na kandidátní listině politického subjektu (od 1. pořadí postupnou řadou).²⁵

3.4 Lokální politické stranictví

Pojmem lokální politické stranictví je spojeno se zastupitelskou demokracií, která je definována v zákoně č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších úprav a je tvořeno lokálním systémem kandidatury v obecních volbách, zde mohou být volební stranou „registrované politické strany a politická hnutí“. Politická strana je spojení mezi občany a politickou mocí, které umožňuje podíl občanů dle svých postojů, názorů, zájmů a cílů, na zapojení se do zastupitelské demokracie.

Konec 19. století a začátek 20. století bylo období převratných změn v oblasti moderních demokratických systémů, vznikala celá řada politických subjektů, bylo zavedeno všeobecné volební právo a toto vše změnilo do té doby platné stávající podmínky politického boje o voliče. Lokální politický systém, který se zaměřuje na osobnosti, nikoliv na organizaci či strukturu, je charakteristický pro volby do zastupitelstev obcí. Zásadním prvkem společnosti jsou politické strany jakožto sdružení občanů stejných názorů, postojů, zájmů či cílů a vyjadřující politickou vůli občanů.²⁶

²⁵ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 95-97

²⁶ ČMEJREK, J. Lokální a regionální politické stranictví v ČR. 2003, s. 271–272

3.4.1 Úloha politických stran

Politická strana je důležitým prvkem zastupitelské demokracie. Prostřednictvím politických stran je umožňován přímý vliv voličů na rozvoj, prosperitu samostatného územního celku, jedná se o možnost zapojení se nepřímou do rozhodování v zastupitelské demokracii a ovlivnit tak její průběh a výsledek. Každá politická strana má svůj politický program a ten se svým obsahem snaží ovlivnit co největší počet politicky aktivních občanů. Názory, zájmy, a hlavně cíle jednotlivých politických stran pak ovlivňují voliče, kteří mají shodné či podobné názory, zájmy a cíle.

Politické strany jsou nejaktivnější v období před volbami, jelikož mají za cíl získat, ovlivnit či přesvědčit voliče, kteří pro ně mohou pak hlasovat. Před volbami je možné pozorovat soupeření mezi jednotlivými politickými subjekty nebo naopak spojování politických subjektů do koalic. Tyto koalice mají stejný cíl – působit na voliče před volbami a získávat tak jejich voličské hlasy, které jim pak zajistí případný velký vliv jak ve státní moci, tak i ve veřejné správě. Cílem politických programů je získat širokou základnu svých případných voličů se stejnými zájmy, názory, cíli rozvoje a prosperity samostatného územního celku nejen v probíhajících volbách, ale i udržení svých voličů v příštích volbách. Politické strany a uskupení v předvolební době plní mobilizační a integrační funkci.²⁷

3.4.2 Politické strany v lokální politice

Komunálních voleb se mohou zúčastnit registrované politické strany, politická hnutí a jejich koalice. Počet politických stran včetně jejího postavení v komunálních volbách je dáno hlavně velikostí samostatného územního celku (obce) a počtem trvale žijících obyvatel na území volebního obvodu. Nejmenší obce, tj. s počtem obyvatel do 1 000 ve volbách do zastupitelstev obcí nemají téměř žádné zastoupení politické strany, zde se především uplatňuje princip volby osobností před volbou politické strany a jejího programu.

V obcích s větším počtem obyvatel (střední a větší) se ve volbách do zastupitelstev obcí již některé politické strany vyskytují, často se tyto politické strany doplňují osobnostmi ze samostatného územního celku tak, aby doplnily stranickou kandidátku odpovídající počtu kandidátní listině pro zastupitelstvo v daném samostatném územním celku. Nezřídka jsou doplňováni kandidáti z řad nezávislých kandidátů. Kandidáti z řad nezávislých kandidátů pak nemusejí dokládat petici od voličů s počtem podpisů potřebných pro účast ve volbách

²⁷ ČMEJREK, J., V. BUBENÍČEK a J. ČOPÍK. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, s. 65

do zastupitelstev obcí. Tento způsob doplnění kandidátů tak umožňuje účast politických subjektů ve volbách do zastupitelstev obcí i v případě, že příslušná stranická organizace nemá v místě svoji dostatečnou členskou základnu splňující koeficient účasti ve volbách do zastupitelstev obcí.²⁸

Zákonem č. 152/1994 Sb. zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně a doplnění některých dalších zákonů došlo k razantní změně v systému zakládání lokálních politických stran. Došlo ke změně potřebného počtu podpisů, které museli nezávislí kandidáti a jejich sdružení získat z řad občanů daného samostatného územního celku, konkrétně se jednalo o změnu pevné hranice počtu hlasů ve vztahu k počtu obyvatel daného samostatného územního celku. Současně zákon zjednodušil i způsob registrace politické strany v lokální politice, pro možnou kandidaturu stačí pouze 1 000 podpisů bez ohledu na počet občanů v samostatném územním celku. Na základě zjednodušení se tak v komunálních volbách objevuje celá řada nových lokálních politických stran, které nejsou parlamentními stranami.

Nezávislí kandidáti tak mohou v lokální politice, tj. v komunálních volbách, vystupovat jako jednotlivci pod svým jménem nebo spoluvytvářet sdružení nezávislých kandidátů. Podmínkou účasti v komunálních volbách je získání potřebného počtu podpisů. Počet potřebných podpisů je závislý na velikosti obce a hranici stanovené v procentech, a přesně ho stanoví zákon.

Nezávislí kandidáti bývají často úspěšnější v malých obcích, kde je slabá základna parlamentních stran. V současné podobě skladby obcí s počtem obyvatel menším než tisíc občanů v samostatném územním správním celku (tvoří 76 %), jsou nezávislí kandidáti mnohdy jedinou formou politického zapojení do voleb zastupitelstev a obcí. Politické strany nezávislé kandidáty ve svých kandidátních listinách v samosprávním územním celku, tam kde nemají dostatečnou svoji politickou (stranickou) základnu zastoupenou svými členy. Tím pak prostřednictvím nezávislých kandidátů získávají větší počet hlasů, a to právě v malých, středních a větších obcích. Tento způsob účasti parlamentních stran tak skýtá možnost proniknout a ovlivňovat jak národní, tak lokální politiku a získávat tím větší vliv na politické dění i v malých a středních obcích, kde při volbách dochází

²⁸ ČMEJREK, J. Lokální a regionální politické stranictví v ČR. 2003, s. 272-275

k upřednostnění osobností, které občané znají a mají tak k nim větší důvěru, před politickými stranami.²⁹

3.4.3 Lokální politické stranictví a jeho analýza

Lokální stranické systémy a jejich analýza je velmi složitý proces. Zjednodušeně lze hovořit o konfiguraci jednotlivých politických stran v rámci celého politického systému, který je protipólem souboru vzájemných vztahů mezi politickými stranami soupeřícími o jednotlivé hlasy voličů. Čím více politických stran, tím znatelnější mezistranická rivalita s nutností hledání eventuálních partnerů v procesu formování vládních koalic.³⁰

Formát stranického systému je dán počtem politických stran. Stranický systém lze rozlišit jako tři typy:

1. Systém jedné strany (monopartismus)
2. Systém dvou stran (bipartismus)
3. Systém více než dvou stran (multipartismus)

Je také časté, že bipartismus se na volební úrovni transformuje na monopartismus zastupitelského orgánu. Projevuje se zde otázka štěpení v lokálních politických spektrech, komunálních koalic a úloha nezávislých kandidátů.³¹

3.4.4 Měření plurality politických spekter

Metoda, která se využívá pro výzkum dynamiky vývoje stranického systému, je např. měření vzdálenosti stran (tj. polarizace) a měření roztržitosti systému (tj. fragmentace). Většina těchto metod a teorií však vychází ze zkoumání politiky na vyšších úrovních (např. parlamentní), výsledky měření lokálního politického prostředí tak mohou být zkreslené. Co ovlivňuje výsledek, je například nízká úroveň ideologizace komunální politiky, velké zastoupení nezávislých kandidátů či nejasná role.³²

Mezi nejčastěji používanou metodu pro měření fragmentace je např. tzv. Laakso-Taageperaův index efektivního počtu stran, který identifikuje velikost daného stranického systému dle relativní velikosti volebních stran, a to buď prostřednictvím získaných hlasů nebo počtu získaných mandátů. Index efektivního počtu stran (Ieps) lze vypočítat podle

²⁹ BALÍK, S. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností. 2008, s. 56

³⁰ CABADA, L. a M. KUBÁT. Úvod do studia politické vědy. 2007, s. 231

³¹ ČMEJREK, J., V. BUBENÍČEK a J. ČOPIK. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, 106-108

³² BUBENÍČEK, V. Lokální modely demokracie v malých obcích v ČR. 2010, s. 48

následujícího vzorce a v níže uvedeném vzorci n = počet stran a p_i = podíl získaných hlasů mandátů danou stranou.

Obrázek 1: Vzorec pro výpočet efektivního počtu stran

$$i_{eps} = \frac{1}{n \sum_{i=1} p_i^2}$$

Zdroj: BUBENÍČEK, V. Lokální modely demokracie v malých obcích v ČR. 2010, s. 48

Index dosahuje hodnot dle počtu stran ve zkoumaném stranickém systému, ale minimální hodnota je 1. V případě, že hodnota indexu efektivního počtu stran je 1, znamená to, že jde o nepluralitní systém, kde všichni zastupitelé kandidovali za jednu stranu, nebo jeden subjekt získal 100 % možných hlasů. Čím vyšší je hodnota indexu, tím je daný systém více roztržštěn.

Při zkoumání roztržštěnosti je využíván index fragmentace systému stran, jehož autorem je Douglas Rae. Index dosahuje hodnot od 0 do 1 a značí to pravděpodobnost, že dva náhodní kandidáti patří do různých politických subjektů. Pokud nám vyjde hodnota 1, můžeme konstatovat, že každý náhodně vybraný kandidát je součástí samostatného politického subjektu a je i jeho jediným zástupcem (samostatný kandidát). Pokud je hodnota 0, lze říci, že je zde pouze jeden kandidující subjekt a kandidáti jsou součástí tohoto subjektu. Hodnoty indexu nám pomáhají rozeznat, jak moc dominantní strany v systému působí. Index fragmentace je 0-0,5, působí zde dominantní subjekt. 0,5-0,67 jde o bipartismus a index vyšší než 0,7 znamená, že jde o systém multipartismu.³³

Problémem v komunálním politickém systému ČR je, že zejména u menších obcí nejsou plně obsazeny kandidátní listiny a je zde větší množství nezávislých kandidátů. Pro výpočet tyto indexy nejsou tedy úplně vhodné a mohou výsledky zkreslovat. Bubeníček uvažuje, že by se za hlavní faktor plurality považoval celkový počet kandidátů všech volebních stran. Šlo by o přesnější výpočet a pomohl by nám k zjištění skutečného stavu lokálního stranického systému. Výpočet by byl na základě indexu plurality (ip) – tedy počet kandidátů, kteří připadají na jeden zastupitelský mandát.

³³ CABADA, L. a M. KUBÁT. Úvod do studia politické vědy. 2007, s. 245-246

Pokud je počet kandidátů větší, než počet volených zastupitelů, lze systém považovat za pluralitní.³⁴

Další možností analýzy stranického systému je i měření jeho stability. Jde o výpočet měření volatility. Využívá se tzv. Pedersenův index volatility, jeho vzorec viz obrázek č. 2

Obrázek 2: Pedersenův index volatility

$$V = \frac{1}{2} \sum |P_{it} - P_{it-1}|$$

Zdroj: CHYTILEK, R. a kol. Volební systémy. 2009, s. 90

Pro jednotlivé subjekty je vypočítáván zvlášť a jde o součet absolutních rozdílů procent ve dvou po sobě jdoucích volbách a dělí se dvěma. Dosahuje hodnot 0–100. Pokud je hodnota 0, nedošlo k proměně stranického spektra a pokud dosahuje 100, došlo ke kompletní proměně stranického spektra.³⁵

3.5 Koalice a koaliční vztahy

Koalice je spojení dvou a více subjektů vzniklých za účelem dosažení konkrétního cíle, tj. získání patřičného vlivu v národní a obecné politice. Podle Balíka vznikají tzv. exekutivní koalice, které lze charakterizovat jako seskupení politických stran, které vznikají jako důsledek toho, že žádný politický subjekt nemá dostatečný počet hlasů, a tudíž bez pomoci dalších subjektů nedojde k vytvoření exekutivního orgánu. Bez pomoci jiných stran nelze získat nadpoloviční většinu hlasů k vládnutí. Jedná se o tzv. poměrné zastoupení, které se uplatňuje jak na celostátní, tak na obecné (komunální) úrovni.³⁶

3.5.1 Teorie koalic

Koalice v politickém spektru je ve své podstatě matematicko-ekonomická problematika, která řeší problematiku rozhodování, kterého se zúčastňují dva a více aktérů. Každý zúčastněný vystupuje racionálně, což je získání maximálního výsledku za využití co nejmenších nákladů. Dle Jüptnera o teorii hovoříme, pokud dochází ke spojení minimálně

³⁴ ČMEJREK, J., V. BUBENÍČEK a J. ČOPIK. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 2010, 110-111

³⁵ CHYTILEK, R., J. ŠEDO, T. LEBEDA a D. ČALOUD. Volební systémy. 2009, s. 90

³⁶ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 187

tří politických stran, kde není koaliční jednání ovlivňováno jejich vnitřní strukturou, ale jejich vystupováním navenek.

Pojem teorie koalic lze rozlišit na dvě rozdílné tradice se svými rozdílnými a odlišnými postoji ke koalicím. Hovoříme zde o americké a evropské tradici.

Americká tradice ve zjednodušeném shrnutí představuje získání co nejvíce mandátů v politickém spektru, což představuje vytvoření koalice s jiným subjektem, který má za cíl vytvořit předpoklad získání co největšího počtu mandátů, které mohou alespoň teoreticky zajistit co nejvíce ministerských křesel.

Evropská tradice, jejíž hlavním cílem je rozpoznávat všechny celospolečenské faktory, které pak mohou vytváření politických koalic ovlivnit (např. význam politické kultury, historickou perspektivu a existující politické tradice). Evropská tradice zkoumá i tyto tvorby koalic v komunální politice. Dle Jüptnera se tvorba koalic v evropské tradici od tradice americké liší tím, že se sleduje nejen počet získaných mandátů, ale i cíl prosazení vlastního politického programu. Tento princip je pro politickou situaci pro Evropu typický, jelikož zde je vznik jednotlivých politických stran dán modelem svého politického programu.³⁷

3.5.2 Typologie koalic dle Stanislava Balíka

Koalice je tedy spojení dvou a více politických subjektů za účelem spolupráce a tím dosažení svých cílů a naplnění programů. Jednoduše řečeno, získat vliv na národní a komunální politiku k prosazování svých zájmů, programů politických subjektů. Klasická teorie je rozlišení dvou hlavních koalic, a to minimální vítězná a nadměrná (velká). Takové rozlišení koalic nevypovídá o politickém charakteru, ale pouze zobrazuje soutěživost jednotlivých politických subjektů.

Minimální vítězná koalice představuje spojení takového počtu mandátů jednotlivých politických subjektů, že hrozí nebezpečí automatické ztráty své získané většiny, pokud některý politický subjekt z koalice odstoupí. Nadměrná (velká) koalice je sestavena z více politických subjektů, a to v takovém počtu, že i v případě odstoupení některého politického subjektu si nadměrná koalice svou většinu udrží. Tímto se však posuzuje koalice pouze z pohledu získaných mandátů a bylo třeba zabývat se i fungováním koalic. Touto problematikou se zabýval např. Balík, který hovoří o dvouúrovňové teorii. Lze ji

³⁷ JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 80

charakterizovat jako teorii, která se zabývá počtem získaných mandátů ve vztahu k ideové (programové) vazbě politických subjektů, kteří koalice spojením vytvořily.

Balíkova typologie ve své podstatě vychází z rozdělení na minimální vítěznou a nadměrnou (velkou) dle počtu získaných mandátů a je rozšířena o propojení programové (ideové) jednotlivých stran. Jsou označovány jako minimální vítězná koalice ideově propojená a minimální vítězná ideově nepropojená, dále jsou nadměrná ideově propojená a nadměrná ideově nepropojená, široká a všestranná.³⁸

3.5.3 Minimální vítězná ideově propojená koalice

Tento typ koalice je racionální podoba voleb, která představuje spojení tolika politických subjektů, které umožní vytvoření minimální většiny v povolebním vyjednávání. Získáním potřebného počtu mandátů a ideovým (programovým) propojením politických subjektů má tato koalice okamžitý politický vliv, který má přispět ke změnám v politickém dění v okamžiku, kdy voliči nejsou spokojeni se stávající politickou situací a výsledek voleb má umožnit očekávanou rychlou změnu.³⁹

3.5.4 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice

Jedná se o propojení minimálního počtu mandátů pro získání většiny. K tomuto typu propojení dochází v momentě, kdy vítězný politický subjekt nemá dostatečný počet mandátů k získání většiny a na základě povolebních vyjednávání dojde ke spojení s menšími stranami, které však nemají společné ideové (programové) zaměření. Očekávají se drobnější požadavky vlivu a prosazování vlastního programu než v případném spojení s další větší stranou s rozdílným ideovým programem. K takovéto podobě koalic dochází ve dvou případech. V prvním případě dojde ke spojení dvou nebo více stran se stranou většinovou, která se ideově rozlišuje, a to tehdy, pokud se na politické scéně ideově shodně zaměřená nenachází. Druhý případ je, když nevznikne ideově propojená z personálních důvodů. Vzhledem ke vztahům mezi politickými subjekty není možná.⁴⁰

³⁸ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 188

³⁹ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 190

⁴⁰ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 191

3.5.5 Velká koalice

Velká koalice vzniká spojením dvou dominantních politických subjektů, které nejsou ideově propojené a někde jsou dokonce i protichůdné. Často dochází i ke spojení s některými menšími stranami (mandátově slabšími), které představují středovou ideologii. Pojem velká koalice je možné využívat pouze v případě, že v koalici v opozici zůstávají minimálně dvě ideově nepropojené politické strany. Tento druh koalice vzniká nejčastěji z důvodu „touze po bezpečí“, vítězná koalice se snaží minimalizovat sílu vlivu opozice a počtu mandátů koalice. Velká koalice vzniká často i z důvodu zajištění případného vlivu v dalším volebním období. S velkou koalicí je možné se setkat i v případě, kdy volební výsledky umožňují vytvoření i minimálně vítěznou ideově propojenou koalici, ke které většinou nedojde z důvodu personálních.⁴¹

3.5.6 Nadměrná ideově propojená koalice

Nadměrná ideově propojená koalice znamená spojení politických subjektů se shodnou ideologií. Dochází ke spojení minimálně jednoho „nadbytečného“ politického subjektu shodné programové ideologie, ale v případě, že dojde k vystoupení z této vzniklé koalice, nebude ohrožena potřebná většina všech hlasů. Nesmí se projevit žádná protichůdná ideologie jednotlivých politických subjektů.

Tento typ koalice se často objevuje z důvodu získání pohodlné nadpoloviční většiny potřebných hlasů při rozhodování nebo v případech, kdy se objevil jeden velice dominantní politický subjekt, ale přesto nemá potřebný počet mandátů, pak dochází ke spojení menších politických subjektů, které si jsou ideově blízké.⁴²

3.5.7 Nadměrná ideově nepropojená koalice

Tento typ koalice nevzniká tak často. Ve své podstatě se jedná o princip vytváření nadměrné ideově propojené koalice, pouze s tím rozdílem, že dochází ke spojení politických subjektů, které jsou názorově i ideově rozdílné.

Nadměrná ideově nepropojená koalice je často zaměňována s koalicí velkou nebo širokou. Zde je rozdíl v tom, že v této koalici musí být minimálně jeden politický subjekt nadbytečný, což znamená, že jeho případný odchod z koalice neovlivní získanou většinu po volbách. Dle

⁴¹ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 191-192

⁴² BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 192-193

Balíka tato nadměrná ideově nepropojená koalice skýtá možnosti lepší spolupráce (drobné ústupky, požadavky v rozhodování) s ideově vzdáleným subjektem než koalice s dalším velkým politickým subjektem ideově shodným.⁴³

3.5.8 Široká koalice

Široká koalice označována také jako duhová, je spojení téměř všech politických subjektů ve volbách. Můžeme tedy hovořit o nadměrné koalici, jelikož v případě široké koalice dochází ke spojení ideově nesourodých politických subjektů, a to z důvodu zapojení většího počtu politických subjektů do rozhodování, ovlivňování a směru perspektivy a rozvoje obce a současně i patřičné zodpovědnosti za politické kroky. Široká koalice rovněž vzniká často z důvodu možného vyloučení vlivu na politické scéně takového politického subjektu, který představuje velkého nepřítele (opozici) politického dění obce, jedná se tak o tzv. jednání „proti němu“. Druhý případ dle Balíka je označován jako „bez něj“, zde je velká pravděpodobnost, že v následujícím volebním období se politický subjekt ke koalici připojí.⁴⁴

3.5.9 Všestranická koalice

Již z názvu je zřejmé, že se jedná o koalici, která vznikla spojením všech politických subjektů ve volbách, a to bez rozdílu své ideologie. Není zde žádný politický subjekt v opozici. Vznik všestranické koalice může znamenat i strategický tah vítězných politických stran, kdy v případě neúspěchu v dalším volebním období bude stejný postup praktikován i v případné jiné vítězné politické strany. Pokud není žádný politický subjekt v opozici, nevznikají tak často konflikty během volebního období, tím že opozice není, předchází se politickým sporům a svárům, jelikož všechny politické subjekty se mohou na rozvoji a prosperitě obce společnými silami podílet. Vítězné politické strany tzv. zajišťují „bezpečí“ ze strany jednotlivých politických subjektů, jelikož všichni společně rozhodují a společně pak i nesou zodpovědnost při rozhodování.⁴⁵

⁴³ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 194

⁴⁴ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 194-195

⁴⁵ BALÍK, S. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 195-196

3.6 Teorie koalic dle Petra Jüptnera

Dle Jüptnera je velký rozdíl mezi stranickými koalicemi a koalicemi vznikajícími v komunální politice. Ve svém díle se tedy zaměřuje na zákonitosti vzniku koalic v úrovni komunálních voleb, jelikož komunální volby jsou charakteristické svým pojetím stran, existencí různých zájmových a názorových proudů hájících svou vlastní politiku. Zde je typický předpoklad personálního pohledu na osobnosti kandidátů, znalosti jednotlivých kandidátů po stránce zájmových, osobních i společenského vystupování, které je charakteristické především v malých a středních obcích. Jedná se tak o místní spojení s voliči, které je znají jako osoby s určitým názorem, charakterem osobnosti a vystupováním.

Při vytváření koalic je hlavním faktorem velikost obce, znalost a charakter kandidátů, případně i osobní vztah ke kandidátům. Není pak jednoduché vytvoření koalice s různými ideovými názory. Vzhledem k přímému vztahu výsledku komunálních voleb ke vztahu velikosti obce, kterou však nelze charakterizovat velikostí správního území obce, ale počtem trvale žijících obyvatel (voličů), dle Petra Jüptnera je velký rozdíl mezi vytvářením koalic na celostátní a lokální politické úrovni.

Čím menší obec je, tím bývá složitější vytvoření funkční koalice, jelikož političtí aktéři mají racionální přístup při dosažení svých různých cílů, programů. Nezřídka prosazují zájmy zájmových skupin obcí (např. sportovní kluby). Někteří kandidáti vstupují do politického spektra pouze s cílem svého společenského využití (postavení), nebo účast berou jako čestnou povinnost. Těžko se pak hledá ideová propojenost jednotlivých politických subjektů. Komunální politika se utváří spíše podle vlastních zájmů kandidátů a osobních vztahů politických subjektů bez konkrétní ideologie.

Ve svém díle Jüptner rozlišuje čtyři typy obcí, a to v závislosti nikoliv na velikosti správního území obce, ale ve vztahu k počtu trvale žijících obyvatel takto: obce nejmenší, obce menší a střední velikosti, obce větší střední velikosti a největší obce. Jeho teorie vychází rovněž z poznatků typologie koalic Balíka. Jüptner rozlišuje pouze minimální vítězné, velké, široké a všestranné koalice.⁴⁶ Počet obyvatel není striktně rozdělen, jde o přibližné hodnoty, viz tabulka č. 2

⁴⁶ JÜPTNER, P. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. 2006, s. 109-115

Tabulka 2: Rozdělení obcí dle počtu obyvatel

Kategorie obcí	Počet obyvatel
Nejmenší	do 1 700
Obec menší a střední velikosti	1701 - 9000
Obec větší střední velikosti	9001 - 45 000
Největší obce	více než 45 000

Zdroj: JÜPTNER, P. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. 2006, s. 114

3.6.1 Nejmenší obce

O nejmenší obci se dle Jüptnera hovoří v případě, že je zde počet trvale žijících občanů do 1 700. Kandidující subjekty v komunální politice využívají znalost svých voličů, kteří posuzují své kandidáty z vlastní zkušenosti, podle jejich charakterových vlastností, vystupování a chtějí tak udržovat dobré vztahy i v politickém spektru. Tyto obce nemívají žádnou opozici, zde je princip „každý s každým“, není zde politická rivalita, chtějí táhnout za jeden provaz a přiklání se tak k principu „velké rodiny“. Společné rozhodování, společná odpovědnost za rozvoj, prosperitu, takže to můžu opravit modernizací obce a zlepšování společenských podmínek, kvality života příslušného samostatného územního celku.

Mezi kandidáty jsou téměř výhradně nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů. Voliči upřednostňují charakterové vlastnosti kandidátů, kterými lze hodnotit důvěryhodnost, pracovitost, spolehlivost a společenské vystupování kandidátů. Pokud má své kandidáty v těchto nejmenších obcích některá politická strana, má v nich velmi malou členskou základnu a tím i velmi malý počet případných kandidátů. Voliči v těchto obcích ji pak vnímají spíše jako zdroj politikaření, konfliktů a možnosti podvodu, jsou vnímáni jako zdroj zla.

V menších obcích tak dle Balíka vznikají tzv. všeobecné koalice, jelikož je sestavena ze všech členů zastupitelstva a není zde žádná opozice. Tento typ koalice je často nazýván jako „superkoalice“. V nejmenších obcích s počtem trvale žijících obyvatel pod 1 700 občanů není volena rada, volí se pouze starosta jako neuvolněná funkce a zastupitelstvo. Charakter takového politického systému se označuje jako nesoutěživý. V nejmenších obcích se téměř nevyskytují minimální vítězné koalice.⁴⁷

⁴⁷ JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 83-87

3.6.2 Obce střední menší velikosti

Obce menší střední velikosti jsou s počtem trvale žijících občanů v rozmezí od 1 701 až do 9 000 obyvatel. Zde se již vyskytují převážně politické strany, a to i komunální a regionální nad počtem politických subjektů nezávislých kandidátů. Typickým jevem v předvolebním období je tvorba řady politických subjektů, nejčastěji okolo deseti.

Kandidáti politických stran jsou ve většině bezpartijní. Toto politické prostředí je nazýváno dle Jüptnera jako typická „jádra“. Je to propojení, provázanost či společně postupující skupina politických aktérů, kteří v předvolebním období nejsou schopni sestavit potřebný počet kandidátů stanovených v územním samosprávním celku, a tak dochází k doplňování sestavované kandidátní listiny tzv. „křovím“. Je to faktické početní doplnění vytvářené kandidátní listiny kandidáty, kteří ani nemají zájem o aktivní účast na politickém dění. Tito kandidáti „křoví“ jsou umísťováni na posledních pozicích příslušné kandidátní listiny (jedná se pouze o početní doplnění).

Hovoříme zde o systému politického dění, který je velmi různorodý, nestabilní, který se v každém volebním období mění nebo jinak doplňuje v závislosti na celkovém politickém dění dané obce. Setkáváme se jednak s politickým systémem soutěživým i nesoutěživým, případně jejich vzájemnou kombinací.

V komunálních volbách často vzniká neformální široká nebo velká koalice, kdy v průběhu volebního období se snižuje míra soutěživosti. Politické strany, které jsou v opozici, v těchto obcích spíše podporují činnosti vedení města v rozhodování, než aby samy navrhovaly řešení vzniklých situací. Jedná se o tzv. „tichou podporu“ při rozhodování vedení obce. Stále tak při tvorbě koalic sehrávají svou roli osobní vztahy mezi kandidáty než programové (ideologické) rozdíly.⁴⁸

3.6.3 Obce střední větší velikosti

Obce větší střední velikosti jsou obce s celkovým počtem trvale žijících občanů v počtu v rozmezí od 9 001 až do 45 000. Zde jsou hlavními politickými aktéry politické strany s vlastní členskou základnou (registrovaní členové). Nezávislí kandidáti nebo sdružení nezávislých kandidátů se v tomto typu obcí téměř nevyskytují. Je to dáno poměrně složitým způsobem jejich registrace kandidatury, kde je mnohem složitější podmínkou sber potřebného počtu podpisů. Vznikají tedy lokální komunální strany nebo regionálně

⁴⁸ JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 87-91

komunální strany a kandidující nezávislý občan kandiduje pod hlavičkou politických stran, což umožňuje snazší proces vlastní kandidatury. V těchto obcích je charakteristický vznik velkých koalic a politický systém lze nazvat jako polosoutěživý.

Dle Jüptnera dochází k obsazování exekutivních postů podle výsledků voleb a dochází k absenci soutěživosti v mezivolebním období. Nedochozí k vyjednávání o koalicích už před volbami. Koalice se vytvářejí až na základě výsledků voleb, vznikají velké koalice, které zajišťují většinu v zastupitelstvu. Nejsou ve velké koalici zapojeny všechny politické subjekty, není rozhodující ideologická rozdílnost politických stran, stále velký vliv mají osobní vztahy a provázanost mezi jednotlivými elitami napříč jednotlivými politickými subjekty. Je zde možná dlouhodobá spolupráce některých subjektů, dle Jüptnera se jedná o politickou alianci.⁴⁹

3.6.4 Největší obce

Dle Jüptnera se jedná o obce s celkovým počtem trvale žijících obyvatel vyšším než 45 000 občanů, což jsou zejména statutární města. V těchto obcích jsou dominantní politické strany se svými registrovanými členy (velká členská základna – straníci). Bezpartijní kandidáti pouze doplňují místa chybějící na kandidátní listině politické strany nebo kandidují za vzniklé regionálně komunitní politické strany. Jedná se pouze o minimální vliv těchto kandidátů. V největších obcích se předkládá voličům 9 až 10 kandidátních listin politických stran.

Politický systém v těchto obcích je jednoznačně soutěživý, je založen na principu vlády a opozice. Koalice vznikají jednak v době předvolební a pak dle výsledků voleb i v době povolební. Vítězství ve volbách v největších obcích nebo spolupráce s vítěznou koalicí souvisí s případným ziskem mandátu ve vysokých postech radnice nebo magistrátu, je znakem politické prestiže a nemalé finanční odměny. Tyto vysoké politické posty jsou případně vstupenkou do politiky na celostátní úrovni.

Největší města vytvářejí převážně minimálně vítězné koalice, ale setkáme se zde i s velkými koalicemi a z funkčního hlediska lze hovořit o analogii s parlamentní politikou. Při tvorbě koalic je hlavní motivací zisk prestižních pozic a koncentrace moci před vůlí prosazení vyhraněného programu (není kritérium ideologické rozdílnosti). Koalice v těchto

⁴⁹ JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 92-95

obcích vznikají již před volbami a následně na základě výsledku voleb se vytváří vládní koalice a opozice.⁵⁰

⁵⁰ JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 95-99

4 Praktická část

4.1 Charakteristika obce Ústěk a jeho vymezení

Město Ústěk se nachází v Ústeckém kraji, spadá pod okres Litoměřice, leží zhruba 70 km severozápadně od Prahy. Mimo centrum města Ústěk vede hlavní komunikace č. 1/15, která je hlavní dopravní osou ve směru Litoměřice (cca 17 km) - Česká Lípa (cca 27 km) s možností spojení do Ústí nad Labem (cca 30 km). Dopravní spojení je zajišťováno autobusem i vlakem.

Město Ústěk je od roku 1980 nejmenší městskou památkovou rezervací ČR včetně souboru tzv. ptačích domků, harmonické krajiny a celé řady dochovaných a historických památek, mezi které patří např. Kalvárie Ostré, areál židovského hřbitova, zřícenina hradu Helfenburk, Synagoga v Ústěku, vesnická památková rezervace Starý Týn a vesnická památková zóna Rašovice. Ústěcko utváří území s vysokým rekreačním potenciálem, který umocňuje významný krajinný prvek - 64 ha vodní plochy jezera Chmelař.

Správní území města Ústěk je velmi rozlehlé (výměra téměř 7 500 hektarů), tvoří jej celkem 24 místních částí, dříve samostatných obcí. Většina obyvatel je soustředěna v Ústěku (bývalý soudní okres), který je jediným přirozeným centrem oblasti. Další sídla jsou převážně drobná, vesnického charakteru. Dle dat ČSÚ k 1. 1. 2023 zde žilo 2883 obyvatel.⁵¹

4.2 Demografická struktura obyvatel

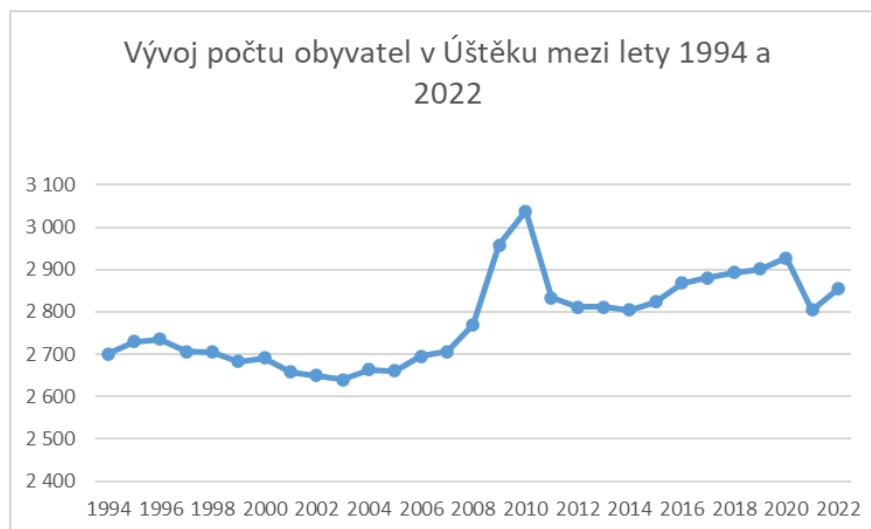
4.2.1 Vývoj počtu obyvatel v letech 1994–2022

Důležitým ukazatelem je bezesporu vývoj počtu obyvatel. Ukazuje nám, jak je obec atraktivní a zda se počet obyvatel mění. Na začátku 70. let 20. století měl Ústěk do 2000 obyvatel. Vše změnilo postupné připojení místních částí. V roce 1975 se připojilo Ostré, které v té době mělo 83 obyvatel. V roce 1980 se připojily obce Držovice, Kalovice, Konojedy a Tetčiněves. Došlo k nárůstu počtu obyvatel o 881 a v roce 1985 se připojily Vědllice se 126 obyvateli. Počet obyvatel od tohoto roku neklesl pod 2600. Vývoj počtu obyvatel ve sledovaném období nalezneme v grafu č. 1⁵²

⁵¹ [online] Město Ústěk, oficiální web města, 2024 [cit. 2024-02-8] dostupné na: <https://mesto-ustek.cz/o-mestu/ms-203/p1=203>

⁵² [online]. Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [cit. 2024-02-8] dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v Úštěku mezi lety 1994 a 2022

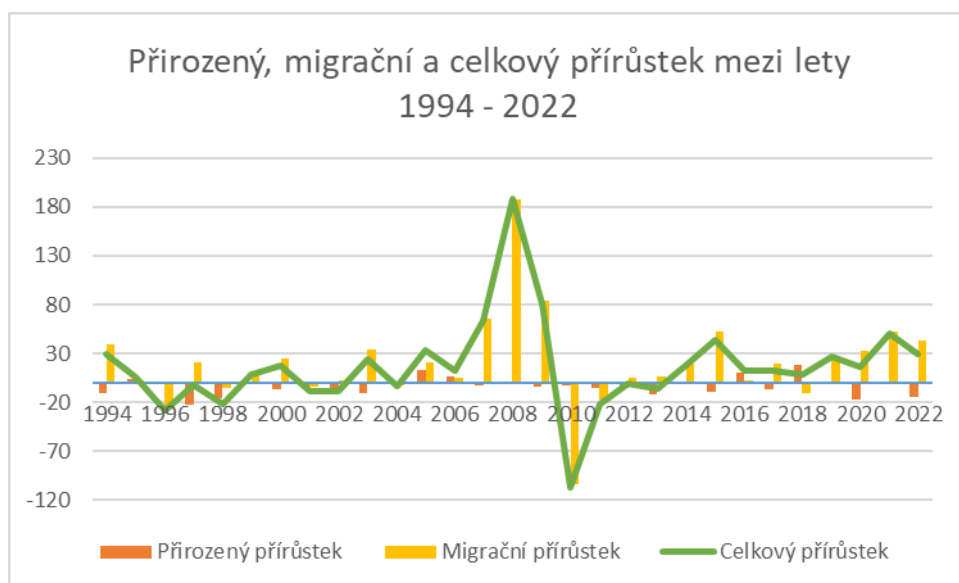
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ.

Ve sledovaném období se do roku 2009 počet obyvatel výrazně neměnil. Velký nárůst lze zaznamenat právě v roce 2009 a 2010, kdy měl Úštěk záměr vybudovat kanalizaci v místní části Habřina. Důležitým ukazatelem pro získání dotace byl i počet trvale žijících obyvatel v této místní části. Došlo tedy k přihlášení obyvatel z jiných obcí, kteří zde vlastnili rekreační objekty.

K vybudování kanalizace nedošlo a v roce 2010 a 2011 tyto osoby změnilly adresu trvalého bydliště mimo katastrální území Úštěku. Od roku 2014 počet obyvatel mírně rostl a růst se zastavil v roce 2020, kdy dosahoval hodnoty 2928. Jaký vliv má migrační a přirozený přírůstek na vývoj počtu obyvatel, je znázorněn v grafu č. 2 ⁵³

⁵³ [online]. Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [cit. 2024-02-8] dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Graf 2: Přirozený, migrační a celkový přírůstek mezi lety 1994-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Ve sledovaném období, tedy od roku 1994 do roku 2022, lze z grafu č. 2 vyčíst, že přirozený přírůstek neměl na celkový počet obyvatel velký vliv. Nejnižší hodnoty dosahoval v roce 1997, kdy počet zemřelých převyšoval počet narozených o 23 a dosahoval tedy záporných hodnot. Naopak nejvyšší hodnoty dosahoval v roce 2018. Počet narozených byl větší, než počet zemřelých, a to o 18.

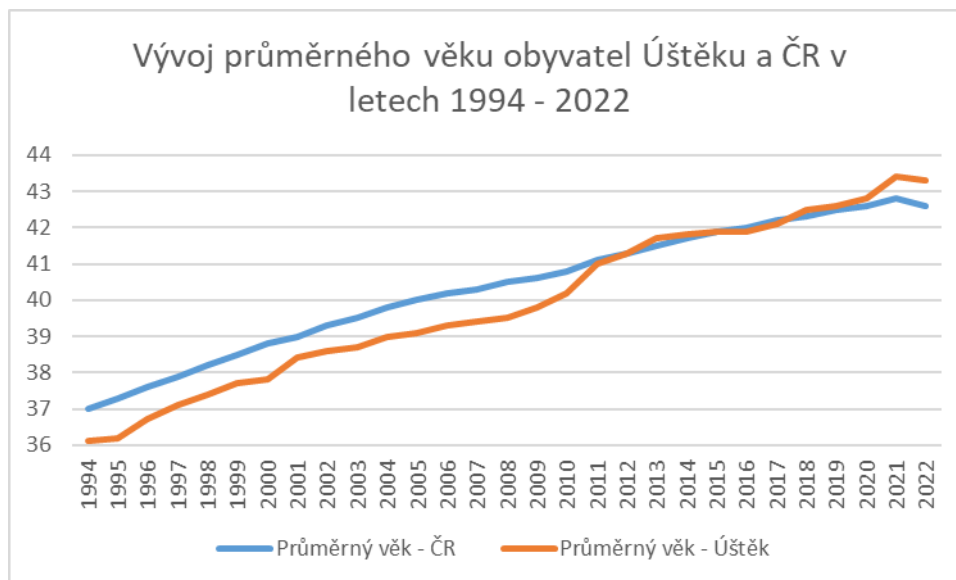
Celkový vývoj počtu obyvatel je, ve sledovaném období, nejvíce ovlivňován migračním přírůstkem. Největší změny počtu obyvatel lze zaznamenat v období od roku 2007 do roku 2010. Šlo o výzvu obce k obyvatelům, aby si majitelé rekreačních objektů, a to zejména v oblasti Habřinské stráně, změnili trvalé bydliště a obec měla větší šanci na získání dotace pro budování kanalizace. Jak jsem již zmínil, k vybudování nedošlo a došlo k odhlášení trvalého pobytu těchto obyvatel.

4.2.2 Věková struktura obyvatel

Dalším důležitým ukazatelem, který ovlivňuje rozhodování a vývoj obce, je věková struktura obyvatel. Je důležitým podkladem pro rozhodování vedení obce o nutnosti a vhodnosti realizovaných projektů. Ať už je to výstavba dětských hřišť, zvyšování kapacit

školky a školy, či vybudování domova s pečovatelskou službou. Pro zachycení trendu vývoje využijeme porovnání průměrného věku občanů Úštěku a ČR a je znázorněn grafem č. 3⁵⁴

Graf 3: Vývoj průměrného věku obyvatel Úštěku a ČR v letech 1994-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Průměrný věk občanů Úštěku byl v období od roku 1994 do roku 2010 nižší než průměrný věk občanů ČR a téměř kopíroval trend vývoje v ČR. V roce 2011 dosahoval hodnoty 41 let a hodnota průměrného věku obyvatele ČR byla 41,1 let. Zde se hodnoty téměř vyrovnaly. Velkou roli v tom opět hrál migrační přírůstek, tedy změna trvalého bydliště obyvatel, kteří zde vlastnili nemovitost.

V roce 2012 křivky dosahovaly stejných hodnot a v následujících letech se téměř kopírovaly. Průměrný věk obyvatel Úštěku se výrazně změnil v roce 2021, kdy dosahoval hodnoty 43,4 let a byl o 0,6 let větší než průměrný věk ČR. Ovlivněn byl větším migračním a nízkým přirozeným přírůstkem.

Obecně lze konstatovat, že průměrný věk obyvatel Úštěku se v celém sledovaném období zvyšuje. V roce 1994 byl průměrný věk obyvatel Úštěku 36,1 let a na konci sledovaného období, tj. v roce 2022, byl 43,3 let. Zvýšil se tedy o 7,2 let.

⁵⁴ [online]. Veřejná databáze – Stav obyvatel k 31.12. Český statistický úřad [cit. 2024-02-9]. dostupné na: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=pozice-profilu&ewr=false&rn=A &rp=true&rz=true&rouska=false&u = VUZEMI_43_565814&pvo=PU-DEM-OB1&z = T &f =TABULKA&clsp=31550&katalog=31550

4.2.3 Složení obyvatel dle věkové struktury

Dalším důležitým demografickým ukazatelem je složení obyvatel dle věkové struktury. Pomáhá identifikovat zastoupení věkové struktury v obyvatelstvu dané obce. Je rozdělen do tří kategorií. Tyto kategorie jsou rozděleny následovně: 0 let - 14 let, 15 let - 64 let a poslední je 65 let a více. Sledováním tohoto vývoje ukazatele lze předejít častým problémům, kdy je například nedostatečný počet míst ve školkách a školách. Případně nedostatek míst v domově s pečovatelskou službou. Obecně lze říct, že by měl pomáhat při rozhodování budování a fungování občanské vybavenosti.

Zastoupení kategorií věkových struktur je v Ústěku porovnáváno v letech 2000, 2006, 2010, 2014 a 2022. Postupné stárnutí obyvatel je znázorněno v tabulce č. 3⁵⁵

Tabulka 3: Věková struktura obyvatel Ústěku v letech 2000, 2006, 2010, 2014 a 2022

Rok		2000		2006		2010		2014		2022	
Počet obyvatel		2709		2707		2931		2824		2883	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
v tom ve věku (let)	0-14	445	16,43	414	15,29	392	13,37	410	14,52	453	15,71
	15-64	1934	71,39	1974	72,92	2182	74,45	1948	68,98	1793	62,19
	65 a více	330	12,18	319	11,78	357	12,18	466	16,50	637	22,10

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Kategorie se v průběhu sledovaného období výrazně mění. Největší změny vidíme v kategorii 65 let a více. V roce 2000 bylo 330 obyvatel starších 65 let. Z celkového počtu obyvatel činil tento podíl 12,18 %. Největší změnu v podílu lze zaznamenat mezi lety 2010 a 2022, kdy se podíl obyvatel starších 65 let zvýšil z 12,18 % na 22,10 %. Zvýšil se tedy o 9,92 %. V absolutních číslech je to zvýšení o 280 obyvatel starších 65 let. Snížil se podíl kategorie obyvatel od 15 let do 64 let. Zde došlo ke snížení podílu o 12,26 %, zmenšil se počet obyvatel v této kategorii o 389 obyvatel. Menším pozitivem je nárůst podílu obyvatel v kategorii 0-14 let, kdy se podíl zvýšil z 13,37 % na 15,71 %, tedy o 2,34 %. Došlo k navýšení počtu obyvatel v kategorii 0-14 let o 61.

⁵⁵ [online]. Veřejná databáze – Stav obyvatel k 31.12. Český statistický úřad [cit. 2024-02-9] dostupné na: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=pozice-profilu&ewr=false&rn=A &rp=true&rz=true&rouska=false&u = VUZEMI_43_565814&pvo=PU-DEM-OB1&z =T &f =TABULKA&clsp=31550&katalog=31550

Lze tedy říci, že se mění složení obyvatel a dochází k postupnému stárnutí obyvatel. Zvyšuje se nám podíl 3. kategorie nad 65 let, postupně se nám zvyšuje i průměrný věk. Kopíruje to trend současného vývoje v ČR.

4.3 Socioekonomické ukazatele

4.3.1 Struktura obyvatel dle vzdělanosti

Komparací dat získaných během Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 a 2021, sledujeme vývoj struktury vzdělanosti obyvatel v Ústěku. Je rozdělen do 7 kategorií, ale 7. je množina obyvatel, u kterých se nepodařilo zjistit nejvyšší dosažené vzdělání. Jde o skupinu obyvatel starších 15 let. Data jsou zpracována v tabulce č. 4⁵⁶

Tabulka 4: Struktura obyvatel Ústěku dle nejvyššího dosaženého vzdělání v roce 2011 a 2021

Obyvatelé starší 15 let		2011	2021
počet obyvatel		2339	2327
nejvyšší dosažené vzdělání	bez vzdělání	8	28
	základní vč. neukončeného	561	398
	střední vč. vyučení bez maturity	905	880
	úplné střední s maturitou, vyšší odborné vč. nástavbového	562	630
	vysokoškolské	119	178
	nezjištěno	184	213

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Nejvyšší zastoupení má skupina obyvatel, která má nejvyšší dosažené vzdělání střední vč. vyučení bez maturity. V roce 2011 šlo o 38,69 % obyvatel a v roce 2021 to bylo 37,81 %. Varovným signálem je zvýšené zastoupení obyvatel bez vzdělání, kdy v roce 2011 šlo o 0,34 % obyvatel, ale v roce 2021 už to bylo 1,20 % obyvatel. Obecně lze říci, že úroveň vzdělání se zvyšuje. Pro srovnání sloučíme skupiny obyvatel kategorie bez vzdělání, základní vč. neukončeného, střední vč. vyučení bez maturity. Mezi tyto tři kategorie patřilo 63,01 % v roce 2011. V roce 2021 šlo o 56,12 % obyvatel. Došlo k nárůstu počtu obyvatel v kategoriích úplné střední s maturitou, vyšší odborné vč. nástavbového a vysokoškolské.

⁵⁶ [online]. Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání v obci, Český statistický úřad [cit. 2024-02-9] dostupné na: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&katalog=all&vyhltext=%25C3%25BA%25C5%25A1t%25C4%259Bk%2Bvzd%25C4%259B1%25C3%25A1n%25C3%25AD&bkv=w7rFoXTEm2sgdnpxJtsw6Fuw60.&pvo=O TOB112&u=v157 VUZEMI 43 565814>

V roce 2011 patřilo do těchto kategorií 29,11 %, při dalším sčítání, tedy v roce 2021, šlo již o 34,72 % obyvatel. V kategorii nezjištěno bylo v roce 2011 7,86 % a v roce 2021 9,15 % obyvatel.

4.3.2 Ekonomická aktivita

Obyvatele Úštěku je nutné rozdělit na ekonomicky aktivní a neaktivní. Ekonomicky aktivní se dělí ještě na zaměstnané a nezaměstnané. Mezi ekonomicky aktivní a zaměstnané patří např. zaměstnanci, zaměstnavatelé, pracující studenti, pracující důchodci. Ekonomicky neaktivní obyvatelé jsou např. nepracující důchodci, ostatní osoby s vlastním zdrojem obživy, osoby v domácnosti, děti předškolního věku, studenti.

V roce 2011 bylo ekonomicky aktivních 1275 obyvatel a z toho 1082 obyvatel ve skupině zaměstnaní. To odpovídá 40,3 % obyvatel. Na nezaměstnané připadá 7,2 % a jde o 193 obyvatel. Ekonomicky neaktivních bylo 1166 a to odpovídá 43,4 % obyvatel. U 247 obyvatel se nepodařila ekonomická aktivita zjistit. V roce 2021 bylo ekonomicky aktivních 1332 obyvatel a z toho 1237 zaměstnaných. Je to 44,95 % obyvatel. Nezaměstnaných obyvatel bylo 95 a to odpovídá 3,45 %. Vzrostl i počet ekonomicky neaktivních obyvatel, a to na 1368, což odpovídá 49,7 % obyvatel. Data jsou zaznamenána v tabulce č. 5⁵⁷

Tabulka 5: Ekonomická aktivita obyvatel r. 2011 a 2021

Ekonomická aktivita	2011		2021	
	Obyvatelstvo celkem		Obyvatelstvo celkem	
	abs.	%	abs.	%
Obyvatelstvo celkem	2 688	100,0	2 752	100
Ekonomicky aktivní	1 275	47,4	1 332	48,4
zaměstnaní	1 082	40,3	1 237	44,95
nezaměstnaní	193	7,2	95	3,45
Ekonomicky neaktivní	1 166	43,4	1 368	49,7
Nezjištěno	247	9,2	52	1,89

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

⁵⁷ [online]. Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle pohlaví a podle ekonomické aktivity v obci, Český statistický úřad [cit. 2024-02-9] dostupné na: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&katalog=all&vyhltext=zam%25C4%25Bstn%25C3%25A1n%25C3%25AD%2B%25C3%259A%25C5%25A1t%25C4%259Bk&bkvt=emFtxJtzdG7DoW7DrSDDmsWhdMSbaw.&pvo=OTOB113&u=v133_VUZEMI_43_565814#w=

4.4 Občanská vybavenost

4.4.1 Kultura, sport, volný čas

V průběhu celého roku se ve městě Ústěck pořádá celá škála různých kulturních a společenských akcí. Nejznámější jsou ústěcké jarmarky, jedná se o “Ústěcké Velikonoce” – 22. ročník, „Ústěcký historický jarmark“ - 26. ročník, „Den českých řemesel“ - 13. ročník a „Ústěcký advent“ - 22. ročník s tradičním sletem andělů. Každý jarmark je hojně navštěvovanou, tradiční turistickou aktivitou, kterou navštíví několik tisíc lidí. Jarmark je místem setkání mnoha tisíc lidí, vždy má svou typickou tematiku, farmáři a řemeslníci prodávají své tradiční výrobky. Nemalými významnými akcemi je otvírání sezóny jezera Chmelař a „Piráti dobývají jezero Chmelař“ - 25. ročník.

Celoroční stálé expozice a vernisáže „Galerie Ústěck“ a „Galerie na Gruntu“ v obci Lukov, známé jsou expozice „Muzeum čertů“ a „Vodní svět“. V prostorách staré hasičské zbrojnice se pořádají pravidelné workshopy pro děti i dospělé, proběhla kompletní rekonstrukce objektu „Židovská synagoga“ v Ústěcku. Ta je turisticky hojně navštěvovaným místem. Ve městě se nachází i objekt občanské vybavenosti – kino, které v roce 2019 zahájilo kompletní, rozsáhlou rekonstrukci, která bohužel nebyla zdárně dokončena. V současné době vedení města přemýšlí, jak využít tento částečně rekonstruovaný objekt občanské vybavenosti. Město má ve svém centru knihovnu s veřejným přístupem k internetu, tzv. Informační centrum Ústěck. S vedením města Ústěck úzce spolupracuje celá řada fungujících sdružení a spolků např. divadelní spolek „PIK-ART“, Komunitní centrum „Ba-vlnka“, Pěvecký sbor Ústěck, Kreativně – komunitní centrum Ústěck 5, TOM Bobři Ústěck, Skautský oddíl Ústěck, Kulturní sdružení města Ústěck, Spolek žen Ústěck, Český rybářský svaz Ústěck, Myslivecký spolek Ústěck, TJ Slavoj Ústěck, Sbor pro občanské záležitosti a fungující samosprávy jednotlivých obcí.

Slabší stránkou jsou činnosti v oblasti sportu. Fungující TJ Slavoj Ústěck v současné době reprezentuje město Ústěck v kategorii dospělých na krajských utkáních ve fotbale. V oblasti sportu má město Ústěck velké mezery v možnostech poskytnutí vhodných prostor pro sportovní vyžití. Ve stávajícím objektu občanské vybavenosti Dům dětí a mládeže skýtá své prostory pro aerobní cvičení, jógu, město v současnosti zajišťuje vybavení prostor pro posilovnu. Dalšími aktivitami je fotbalová předškolní příprava, školní a dorostová mládež, starší žáci a dospělí, působí zde i florbalová skupina a volejbalový tým.

V roce 2020 vedení města zahájilo celkovou rekonstrukci objektu bývalé chmelárny na sportoviště s víceúčelovým využitím, bohužel rozsáhlá rekonstrukce se nezdařila a nejsou plánované prostory pro sport a tělovýchovu dokončeny. Pro sport a tělovýchovu je možné využívat pouze venkovní prostory – fotbalové hřiště, školní hřiště, volejbalové hřiště u jezera Chmelař a workoutové hřiště. V případě nepříznivého počasí musejí občané dojíždět např. do Litoměřic nebo do nedaleké obce Kravaře.⁵⁸

4.4.2 Školství

Na území města se nachází Základní škola Aloise Klára Úštěk. Úštěcká základní škola byla pojmenována na počest našeho významného rodáka Aloise Klára (narozen v roce 1763), zakladatele instituce pro slepé. Jedná se o příspěvkovou organizaci. Základní škola umožňuje vzdělávání dětí centrální obce Úštěk, ale i okolních obcí. Vzdělání poskytuje dětem od 1. do 9. třídy. Základní škola v prostorách domu dětí a mládeže zajišťuje provoz několika zájmových kroužků a prostory místní družiny jsou místem dětí mladších ročníků pro činnosti před zahájením školní výuky a po jejím skončení. Oba prostory – dům dětí a mládeže i družina byly kompletně rekonstruovány a vybaveny, takže skýtají příjemné prostředí pro děti i učitele. Vedení města Úštěk od roku 2020 provádí celkovou rekonstrukci objektu občanské vybavenosti – Základní školy Aloise Klára v Úštěku, která zajistila nejen moderní prostředí pro žáky a učitele, ale i po stránce ekonomické bude přínosem (zateplení objektu, výměna zdroje topení, výměna oken atd.) V naší škole je zajištěn i přístup pro zdravotně postižené osoby (nový výtah). Nákladná investiční akce je kladným přínosem pro děti, učitele i rodiče dětí.⁵⁹

Žáci se specifickými vzdělávacími potřebami zde navštěvují Základní školu praktickou Úštěk. Je pro děti různých věkových kategorií, má malotřídní charakter z důvodu specifikace výuky. Objekt Základní školy praktické Úštěk je majetkem města, ale od roku 2012 (reformě školského vzdělávání) se jedná o detašované pracoviště Základní školy speciální, Základní školy praktické a Praktické školy v Litoměřicích.⁶⁰

⁵⁸ [online] Kultura a sport, Město Úštěk [cit. 2024-02-9] dostupné na: https://mesto-ustek.cz/vismo/osnova.asp?id_org=17553&id_osnovy=11706&n=kultura%2Da%2Dsport&p1=11706

⁵⁹ [online] Základní škola Aloise Klára Úštěk, dostupné [cit. 2024-02-10] na <https://www.zsustek.cz/skola>

⁶⁰ [online] Základní škola praktická Úštěk, dostupné [cit. 2024-02-10] na: <https://prakticka-ustek.zssaldova.cz/index.php?type=Post&id=278>

Město Ústěk je rovněž zřizovatelem Mateřské školy Pastelka v Ústěku. Její kapacita je plně obsazena, nacházejí se zde 4 oddělení, z toho tři jsou tzv. standartní, kde jsou děti rozdělovány podle věku, a jedno oddělení je určeno pro děti s upraveným programem vzdělávání se zaměřením na závažné poruchy řeči u dětí.⁶¹

4.4.3 Zdravotnické a sociální služby

Základní zdravotní péče je ve městě zajištěna. V objektu občanské vybavenosti se nachází zdravotní středisko, zde mají své ordinace dětský lékař a praktický lékař pro dospělé. V objektu se nachází i moderně zrekonstruovaná a částečně vybavená zubní ordinace s příslušnou laboratoří. Bohužel již delší dobu (cca 5 let) se vedení města marně snaží získat pro ordinaci příslušného stomatologa. Město mívalo dva stomatology, ale s ohledem na svůj důchodový věk stomatologů, byly obě ordinace před časem uzavřeny. Ve městě své zdravotnické služby poskytuje specialista – obor gynekologie, najdeme zde i rehabilitační a masážní služby. Místní lékárna zajišťuje základní zdravotnické pomůcky a léky.⁶²

Oblast sociální je plně zajištěna odborem sociálních služeb, který se nachází v prostorách městského úřadu v Ústěku. Poskytuje celou škálu pomoci v rámci zákona a na základě zákona o poskytování sociální péče. Na území města se nacházejí dva domy s pečovatelskou službou, které město provozuje. Tyto objekty občanské vybavenosti jsou plně využívány osobami s trvalým pobytem ve správním území města Ústěk, jedná se dále o osoby, které jsou částečně soběstačné a jen z části potřebují pomoci ze strany sociálních pracovníků. Dům s pečovatelskou službou v části Sídliště pionýrů 262 byl v minulosti nově postaven a je zajištěn v souladu se zákonem mimo jiné bezbariérovým přístupem pro osoby s omezenou schopností pohybu. Druhý dům s pečovatelskou službou se nachází v ulici Rybniční 238 a v současné době probíhá rekonstrukce, aby taky došlo ke zlepšení poskytovaných služeb.⁶³

4.4.4 Dopravní infrastruktura

Hlavní komunikace (silnice) č. 1/15 vede mimo historické centrum města, je důležitou dopravní „osou“ města ve směru Litoměřice – Česká Lípa. Komunikace

⁶¹ [online] Mateřská škola Pastelka Ústěk, [cit. 2024-02-10] dostupné na <https://pastelkaustek.cz/o-skole/>

⁶² [online] Město Ústěk – zdravotnické středisko, [cit. 2024-02-10] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=17553&id_u=2219&n=zdravotnicke%2Dcentrum&p1=1016

⁶³ [online] CUSTODIUM – centrum poradenských služeb, [cit. 2024-02-10] dostupné na <https://www.custodium.cz/zarizeni/dum-s-pecovatelskou-sluzbou-ustek/>

II/260 vede směrem na Ústí nad Labem. Město je vlastníkem celé sítě místních a účelových komunikací, ale vzhledem k rozsáhlému správnímu území a nedostatku finančních prostředků je kvalita těchto komunikací mírně dobrá, většinou však nedostatečná.

Ve městě se nenachází městská hromadná doprava. Doprava osob je z jednotlivých místních částí správního území zajišťována pouze autobusy Dopravního podniku Ústí nad Labem. Autobusové spoje zajišťují dopravu dětí do škol, občanů za prací a k lékaři. Problém je, že tato doprava je spíše v dopoledních a jen částečně v odpoledních hodinách. Občané jsou často odkázáni pouze na vlastní dopravu vlastním autem. Nejčastěji jsou pokryté spoje ve směru do Ústí nad Labem, Štětí a Roudnice nad Labem. Jedná se o místa, kam občané nejčastěji jezdí za prací a děti do škol. V předchozích letech byla také zajištěna autobusová doprava do Litoměřic, ale vzhledem k navýšení spojů vlakových v tomto směru, byla autobusová doprava do Litoměřic značně zredukována.

Vlakovou dopravu zde zajišťují České dráhy. Železniční stanice Ústěck se nachází mimo centrum města, jedná se o železniční trať č. 087, která je osou pro směr Česká Lípa – Litoměřice – Lovosice (a zpět), následné propojení (přestupy) pro pokračování cest občanů do dalších okresních a krajských měst. Tato vlaková trať umožňuje cestování občanů pouze z jediné místní části a tou je Dubičná.⁶⁴

4.4.5 Technická vybavenost

4.4.5.1 Zásobování vodou

Vlastní město Ústěck (Vnitřní Město, České Předměstí a Českolipské Předměstí) je zásobeno vodou ze sítě vodovodního řádu, jejímž provozovatelem jsou Severočeské vodovody a kanalizace a.s. Teplice. Bohužel vzhledem k rozsáhlému správnímu území města Ústěck není část správního území řešena vodovodními řady a občané tak musejí využívat vlastních studní jako zdroje pitné vody. Realizace výstavby těchto vodovodních řadů by bylo finančně velmi náročné.⁶⁵

⁶⁴ [online] Strategický plán města Ústěck. 2015-2025, [cit. 2024-02-11] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/akce.asp?id_org=17553&id=1264&n=strategicky%2Dplan&p1=1116

⁶⁵ [online] Strategický plán města Ústěck. 2015-2025, [cit. 2024-02-10] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/akce.asp?id_org=17553&id=1264&n=strategicky%2Dplan&p1=1116

4.4.5.2 Kanalizace

Zastavěné a zastavitelné území města Ústěk má vybudovanou kanalizační síť (hlavní kanalizační řád a jednotlivé přípojky) se zaústěním do čistírny odpadních vod v obci Ústěk. Některé části této kanalizační sítě jsou již poměrně zastaralé, mají zhoršený stavebně technický stav a probíhá jejich postupná výměna tak, aby bylo zajištěno odvádění odpadních (spláskových) vod v souladu se zákonem o odpadech.

V místních částech správního území města tyto kanalizační sítě vybudované nejsou. V těchto místních částech vedení města postupně buduje oddělenou kanalizační síť k odvedení dešťových vod. Likvidace odpadních vod je občany řešena postupným budováním domácích čističek odpadních vod s předčištěním nebo bez předčištění. Vybudování centrální kanalizační sítě by byla velmi finančně náročná, až nereálná. Vedení města se snaží být alespoň nápomocné při pomoci svým občanům při zajišťování potřebné projektové dokumentace k domovním čističkám odpadních vod.⁶⁶

4.4.5.3 Zásobování plynem, teplem, elektřinou

V roce 2019-2021 proběhla plynofikace města Ústěk, místní části ve správním území města nejsou plynofikovány z důvodu velké finanční náročnosti (vliv rozsáhlého správního území). Elektrická energie je zajištěna příslušnou energetickou rozvodnou sítí 22 kV, která je napájena ze spínací stanice v Ústěku. Každoročně dochází k opravám a posilování stávající energetické sítě.

Město nemá centrální vytápění, občané si vytápění zajišťují individuálním způsobem. Nejčastějším zdrojem vytápění domácností je kotel na tuhá paliva, za využití dotace byla provedena ze strany některých občanů změna způsobu vytápění – individuální ekologické vytápění domácností (plyn, elektrokotle, kotle na biomasu apod.). Zdroje vytápění ovlivňuje kvalitu životního prostředí hlavně v zimním období.⁶⁷

⁶⁶ [online] Strategický plán města Ústěk. 2015-2025, [cit. 2024-02-10] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/akce.asp?id_org=17553&id=1264&n=strategicky%2Dplan&p1=1116

⁶⁷ [online] Strategický plán města Ústěk. 2015-2025, [cit. 2024-02-10] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/akce.asp?id_org=17553&id=1264&n=strategicky%2Dplan&p1=1116

5 Analýza lokální politické situace ve městě Ústěk

Analýza bude zahrnovat výsledky voleb a povolebního jednání v roce 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014, 2018, včetně zatím posledních voleb v roce 2022. Město Ústěk dle počtu trvale hlášených obyvatel ve správním území města Ústěk je označováno dle Petra Jüptnera, jako obec menší střední velikosti (tj. v rozmezí od 1 701 do 9 000 obyvatel). Vzhledem k rozsáhlému správnímu území je město Ústěk před volbami rozděleno do 7 volebních okrsků. Zastupitelstvo města je složeno z 15 členů, rada má 5 členů a je zde i funkce tajemníka. Město Ústěk má v současné době pouze kontrolní a finanční výbor. Součástí je komentář k průběhu volebního období.

5.1 Volební období 1994-1998

5.1.1 Průběh a výsledky voleb

Ve dnech 18. a 19. listopadu 1994 se uskutečnily volby do zastupitelstva obcí. Správní území města Ústěk se skládá z 21 dalších obcí a osad, volební obvod Ústěk je rozdělen do 7 volebních okrsků – Ústěk I, Ústěk II, Starý Týn, Konojedy, Robeč, Vědlice a Tetčiněves. Zastupitelstvo obce bude mít 15 mandátů. Zapsaných voličů bylo 2 018 a voleb se zúčastnilo 1 337 voličů, počet platných hlasů 16 133. Voleb se zúčastnilo 66,3 % z celkového počtu možných voličů.

Kandidátní listiny byly složeny z 10 žen a 28 mužů. Věkový průměr všech zúčastněných kandidátů byl 42,07 let. Voleb se zúčastnily 3 politické subjekty: Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) měla 15 kandidátů, Občanská demokratická strana (ODS) s nezávislými kandidáty měla celkem 12 kandidátů a 1 kandidát měla koalice stran SPR – RSČ (Sdružení pro republiku – republikánská strana československá) a SD ČR (Svobodní demokraté České republiky). Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát, byl 1,86.

Ve volbách vyhrála KSČM s počtem platných hlasů 8 810, jako druhá ODS a nezávislí s počtem hlasů 7 073 a SPR – RSČ a SD ČR získala 250 platných hlasů. Rozdělení mandátů do zastupitelstva bylo 8 mandátů KSČM a 7 mandátů ODS, NK a SPR

– RSC a SD ČR nezískalo žádný mandát, poslední subjekt nezískal dostatek hlasů a nepřekonal volební klauzuli. Kompletní výsledky voleb jsou zaznamenány v tabulce č. 6⁶⁸

Tabulka 6: Výsledky voleb v roce 1994

Politický subjekt	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
Koalice SPR-RSČ, SDČR	250	1,55	1	0
Komunistická str.Čech a Moravy	8 810	54,61	15	8
Sdružení ODS, NK	7 073	43,84	12	7

Zdroj: vlastní zpracování dle volby.cz

Pomocí koeficientu variace lze sledovat rozptýlenost preferenčních hlasů na jednotlivých kandidátních listinách. V tomto období je sledována jen u dvou subjektů. Třetí subjekt měl pouze jednoho kandidáta. V tabulce č.7 je znázorněna míra personalizace volby. Nižší hodnota značí především podporu programu. Vyšší hodnota je u subjektů, které mají na kandidátce známé osobnosti, které získávají velké množství preferenčních hlasů. V těchto volbách je to u ODS, NK například paní MUDr. Anna Greyerová, která získala 826 preferenčních hlasů.

Tabulka 7: Míra personalizace pro volby 1994

Subjekt	Variabilita	Personalizace
KSČM	10,05%	↑ ↓
ODS,NK	15,98%	

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Z 15 zvolených zastupitelů bylo 6 bez politické příslušnosti z ODS, NK a 1 byl za ODS. U KSČM bylo všech 8 zvolených kandidátů s politickou příslušností – KSČM. Preferenční hlasy ovlivnily pořadí některých kandidátů. Největší změny lze zaznamenat např. u ODS, NK – zvolený kandidát Pavel Kundrát získal 665 hlasů a z 12. místa kandidátky se posunul na 3. místo.

Kandidátní listina KSČM byla složena ze 4 žen a 11 mužů, v procentech vyjádřeno 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 29 let a nejstarší kandidát byl ve věku 60 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 46,26 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

⁶⁸ [online] Volby do zastupitelstev obcí 18. 11. - 19. 11. 1994. Český statistický úřad [cit. 2024-01-10] Dostupné na www.volby.cz

Kandidátní listina ODS, NK byla pouze 12členná, složená z 5 žen a 7 mužů, v procentech vyjádřeno 41,66 % žen a 58,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 24 let a nejstarší byl ve věku 47 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 37 let. Jedná se o zastoupení spíše mladší generace. Nově složené zastupitelstvo mělo složení ze 4 žen a 11 mužů, v procentech vyjádřeno 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Jedná se o nerovnoměrné zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech rozvoje a prosperity obce.

Nejvíce platných hlasů ve volbách získala MUDr. Anna Greyerová, kandidátka za politický subjekt ODS, NK s počtem hlasů 826. Nejméně platných hlasů 250 získal kandidát za SPR – RSC a SD CR Eva Fořtová, která kandidovala sama.

5.1.2 Průběh volebního období 1994-1998

Dne 1. 12. 1994 se uskutečnilo ustanovující zasedání a mělo dojít ke složení slibů kandidátů. Zde však došlo před složením slibu ze strany Ing. Daniely Votrubové ze Sdružení ODS, NK, která získala na základě počtu 635 hlasů řádný mandát, ke vzdání se mandátu na člena zastupitelstva. Na její místo, mandát, nastoupila náhradnice z tohoto politického subjektu, Vlasta Čermáková. Na post starosty byl těsnou většinou zvolen Jan Kovář z KSČM a mělo dojít na volbu místostarosty z ODS, NK, která navrhovala Vlastu Čermákovou, nebyla však ani po opakované volbě zvolena, post místostarosty zůstal neobsazen. Volba místostarosty tak byla odložena na únor 1995. Na ustanovujícím zasedání byli zvoleni členové rady 3 z KSČM a 1 z ODS, NK - MUDr. Greyerová, která však hned 14. 12. 1994 podala písemnou rezignaci na místo člena rady.⁶⁹

Na základě několika neúspěšných voleb pro obsazení funkce místostarosty z politického subjektu ODS, NK byl nakonec po dlouhé době na zasedání zastupitelstva dne 15. 2. 1995 zvolen kandidát z KSČM, Vlastimil Vágner, který byl členem rady. Novým členem rady byla kandidátka z řady KSČM Jana Adámková.⁷⁰ Dne 26. 2. 1996 rezignovala na funkci členka rady Ing. Vlasta Čermáková, která byla nahrazena novým členem za ODS, NK Ing. Zdeňkem Vrchovským. Dále na funkci místostarosty i současně na člena v zastupitelstvu města rezignoval Vlastimil Vágner, který dne 16. 10. 1996 byl nahrazen

⁶⁹ Město Ústěck – Ústěcký zpravodaj, prosinec 1994

⁷⁰ Město Ústěck – Ústěcký zpravodaj, duben 1995

novým členem z KSČM, který byl současně členem rady, Karel Knop. Funkci místostarosty zastával jako neuvolněný.

Novým členem zastupitelstva se stala Jaroslava Fořtová z KSČM a novým členem rady byla MUDr. Anna Greyerová z ODS, NK. Toto volební období bylo velmi dynamické, neustále se měnící, plné vzájemných invektiv ze strany ODS, NK vůči vládnoucí straně KSČM, ale bez konstruktivních a konkrétních návrhů na řešení vzniklých problémů. Oproti předchozímu volebnímu období, které i přes různou politickou příslušnost členů zastupitelstva proběhlo bez vzájemných osobních střetů a napadání, předvolební období bylo spíše vedeno s cílem poškodit vše, čeho bylo za uplynulá léta v ústěcké oblasti dosaženo.

Volební období od 1990-1994 proběhlo v nových právně ekonomických podmínkách, ale vedeno snahou hospodařit s převzatým obecním majetkem tak, aby nedošlo k živelnému prodeji obecního majetku či zadlužení obce, potažmo zadlužení budoucí generace. Tato společná snaha se však z předvolebního období roku 1994-1998 zcela vytratila. Jednalo se o bouřlivé období po revoluci.

I přes časté neshody mezi dvěma vládnoucími politickými subjekty město po celou dobu volebního období hospodařilo s vyrovnaným rozpočtem a bez úvěru. Podařilo se realizovat nebo zahájit celou řadu důležitých akcí, nelze nezmínit např. projektové přípravy plynofikace a elektrifikace města Ústěk, odbahnění rybníka Barvíř, zajištění rekultivace skládky Ostré, rekonstrukci VO, vodovod v obci Rochov, opravu některých místních komunikací, autobusových zastávek, opravu havarijních střech na objektech města. Zahájila se žádost o dotace na ekologické vytápění objektů, důležitým bodem volebního období bylo i zahájení možnosti prodeje obecních bytů do vlastnictví uživatelům, kteří by lépe zajišťovali potřebnou údržbu bytového fondu a řada dalších neméně důležitých aktivit.⁷¹

5.2 Volební období 1998-2002

5.2.1 Průběh a výsledky voleb

Ve dnech 13. a 14. listopadu 1998 se uskutečnily volby do zastupitelstva obcí. Správní území města Ústěk se skládá z 21 dalších obcí a osad, volební obvod Ústěk je složen ze 7 volebních okrsků Ústěk I, Ústěk II, Starý Týn, Konojedy, Robeč, Vědlice a Tetčiněves.

⁷¹ Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 4, červen 1998

Zastupitelstvo obce je složeno z 15 mandátů. Zapsaných voličů bylo 2081 a voleb se zúčastnilo 1 234 voličů, počet platných hlasů 16 757. Voleb se zúčastnilo 59,3 % z celkového počtu možných voličů. Ve srovnání s předchozím volebním obdobím se počet zúčastněných voličů snížil o 6,95 %.

Voleb do zastupitelstva obce se zúčastnilo 6 politických subjektů. Jedná se o Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM) s počtem získaných hlasů 5 504 s plným počtem možných kandidátů (15) - získala 5 mandátů, Koalice SPR-RSČ, SDČR s počtem získaných hlasů 66 a počtem kandidátů 1 - nezískala ve volbách žádný mandát, Sdružení ODS, NK s počtem získaných hlasů 4 564 s plným počtem možných kandidátů (15) – získala 4 mandáty, Živnostenská strana s celkovým počtem hlasů 3 097 s plným počtem možných kandidátů (15) – získala 3 mandáty, Sdružení nezávislých kandidátů - míst. získala celkem 2 562 hlasů s plným počtem možných kandidátů (15) a získala 2 mandáty a ještě Sdružení nezáv. kandidátů města Ústěku získalo celkem 964 hlasů s počtem svých kandidátů na kandidátní listině 10 - získalo 1 mandát. Index plurality, tedy počet kandidátů na 1 volený mandát, byl 4,73.

V těchto volbách došlo k navýšení počtu zúčastněných politických subjektů ze 3 na 6. Můžeme hovořit o všeobecné nespokojenosti občanů s rozhodovacími procesy předchozího vedení ve volebním období 1994-1998. Největší problémy se projeví v oblasti životního prostředí nárůstem nezaměstnanosti a nedostatečné dopravní obslužnosti. Kompletní výsledky voleb nalezneme v tabulce č. 8⁷²

Tabulka 8: Výsledky voleb v roce 1998

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
1 Komunistická str.Čech a Moravy	5 504	32,85	15	5
2 Koalice SPR-RSČ, SDČR	66	0,39	1	0
3 Sdružení ODS, NK	4 564	27,24	15	4
4 Živnostenská strana	3 097	18,48	15	3
5 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	2 562	15,29	15	2
6 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	964	5,75	10	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

⁷² [online] Volby do zastupitelstev obcí 13. 11. - 14. 11. 1998. Český statistický úřad [cit. 2024-01-10] dostupné na www.volby.cz

Oproti volbám v roce 1994 je vidět velký rozdíl v rozptýlenosti preferenčních hlasů. Přibylo více kandidujících subjektů a volič měl mnohem větší možnosti volby. Vysoká míra personalizace je vidět např. u ODS, NK, kdy MUDr. Anna Greyerová opět získala velké množství hlasů a přidali se k ní Pavel Kundrát a PharmDr. Jarmila Kopečková, které získala 520 hlasů a průměrný zisk kandidáta za ODS, NK byl 304 hlasů. Nižší míra personalizace je u KSČM, kdy voliči volí spíše program než kandidáty.

Tabulka 9: Míra personalizace pro volby 1998

Subjekt	Variabilita	Personalizace
KSČM	18,61%	
ŽS	26,53%	
SNK míst.	35,71%	
SNK Úštěk	38,89%	
ODS,NK	41,70%	

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Původní složení zastupitelstva na základě výsledků voleb bylo složeno 5 mandáty Komunistické strany Čech a Moravy, 4 mandáty Sdružení ODS, NK, 3 mandáty Živnostenské strany, 2 mandáty pro Sdružení nezávislých kandidátů a 1 mandátem pro Sdružení nezávislých kandidátů města Úštěk.

Průměrný věk všech kandidátů byl 44,32 let. Z 15 zvolených zastupitelů bylo 8 zastupitelů s politickou příslušností (4 KSČM, 3 Živnostenská strana a 1 z KSČM kandidující za Sdružení nezávislých kandidátů města Úštěk) a 7 zastupitelů bez politické příslušnosti.

Sdružení ODS, NK – preferenční hlasy ovlivnily složení zastupitelstva poměrně výrazně. Kandidátka na 13. pozici MUDr. Anna Greyerová získala nejvyšší počet hlasů 595 a dostala se na 1. pozici kandidátní listiny. Dále kandidát na 8. pozici získal 520 hlasů a posunul se tak na 2. pozici a leader kandidátky se z původní 1. pozice posunul na 3. místo. Kandidátní listina byla složena z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 26 let a nejstarší byl ve věku 63 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 42,06 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

Komunistická strana Čech a Moravy – kandidátní listina byla složena rovněž z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 24 let a nejstarší ve věku 64 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 48,2 roku. Rovněž se jedná o zastoupení střední generace.

Živnostenská strana – kandidátní listina byla složena pouze ze 2 žen a 13 mužů, vyjádřeno v procentech 13,33 % žen a 86,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 35 let, nejstarší kandidát byl ve věku 64 let. Průměrný věk kandidátů byl 46,6 roků. Opět se jedná o zastoupení střední generace. Rovněž tato kandidátní listina doznala změny v pořadí, kandidát na 3. pozici získal největší počet hlasů 288 a posunul se tak na 1. pozici, jednalo se o Ing. Bohumíra Jasanského, který byl poté zvolen starostou.

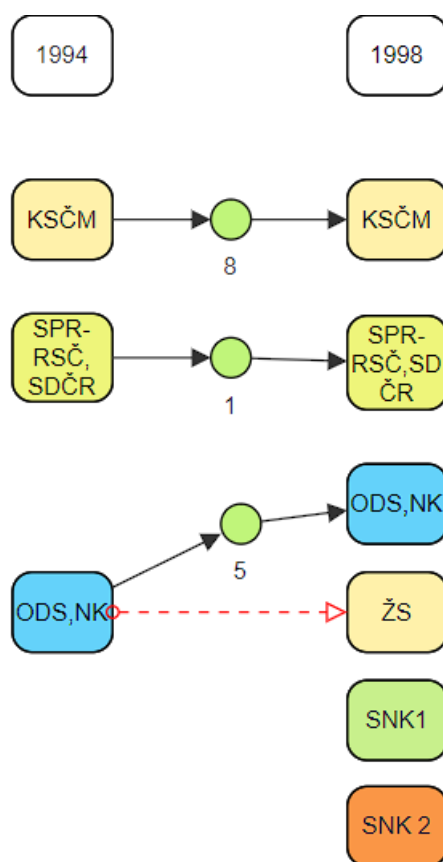
Sdružení nezávislých kandidátů – kandidátní listina byla složena ze 2 žen a 13 mužů, vyjádřeno v procentech 13,33 % žen a 86,66 % mužů. Jedná se o druhou kandidátní listinu, která měla tak malé zastoupení žen. Nejmladší kandidát byl ve věku 28 let a nejstarší byl ve věku 59 let. Průměrný věk kandidátů byl 42,4 roků. Jedná se o zastoupení spíše mladší generace.

Sdružení nezávislých kandidátů města Ústěk – kandidátní listina byla složena ze 6 žen a 4 mužů, vyjádřeno v procentech 60 % žen a 40 % mužů. Jediná kandidátní listina, kde převažují ženy. Kandidátní listina měla pouze 10 kandidátů. Nejmladší kandidát byl ve věku 25 let a nejstarší ve věku 67 let. Průměrný věk kandidátů byl 41,3 let. Jedná se o nejmladší složenou kandidátní listinu. V pořadí kandidátů nedošlo k zásadním změnám, nebylo ovlivněno preferenčními hlasy pro jednotlivé kandidáty.

Kandidátní listina Koalice SPR-RSČ, SDČR byla tvořena pouze jedním kandidátem. S ohledem na počet získaných hlasů 66 nezískala žádný mandát do zastupitelstva obce.

Kontinuita kandidatury je dalším sledovaným ukazatelem ve všech volebních obdobích. Pomáhá nám sledovat kandidáty, kteří kandidují i v dalším období, případně mění politický subjekt. Mezi lety 1994 a 1998 zůstalo 8 kandidátů KSČM, 1 kandidát SPR-RSČ, SDČR a 5 kandidátů v ODS, NK. Došlo k přechodu jednoho kandidáta ODS, NK do Živnostenské strany (znázorněno červenou šipkou). V tomto období tedy byla nejstabilnější KSČM s 8 kandidáty, kteří pokračovali i v roce 1998.

Obrázek 3: Kontinuita kandidatury mezi lety 1994–1998

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.2.2 Průběh volebního období 1998–2002

Na základě probíhajících předvolebních i povolebních jednání došlo k vytvoření minimální vítězné ideově propojené koalice složené ze Sdružení ODS, NK, Živnostenské strany a Sdružení nezávislých kandidátů, která v tomto složení získala 9 mandátů do zastupitelstva obcí a zbývající politické subjekty Komunistická strana Čech a Moravy včetně Sdružení nezávislých kandidátů města Ústěku tak měly 6 mandátů.

Složení mandátů do zastupitelstva obce bylo dáno výsledkem voleb. Ustanovující zasedání zastupitelstva mělo řešit volbu starosty, místostarosty a členů rady. Zde však opozice ve složení KSCM a Sdružení nezávislých kandidátů města Ústěku tvrdě prosazovala požadavek na získání místa v radě a z toho jednu pozici starosty nebo místostarosty pod nátlakem, že jinak odstoupí z městského zastupitelstva, což také učinili a vyvolali tak

politickou krizi. Koalice postupovala v souladu se zákonem o volbách a oslovila náhradníky (5) ze strany KSČM a (1) ze Sdružení nezávislých pro město Ústěk.

Starostou na volební období 1998-2002 byl zvolen Ing. Bohumír Jasanský ze Živnostenské strany, místostarosta Pavel Kunderát ze Sdružení ODS a nezávislých kandidátů, členové rady MUDr. Anna Greyerová z ODS a NK, PharmDr. Jarmila Kopečková z ODS, NK a MUDr. Jiřina Suchánková ze Živnostenské strany.

Opozice tvořená z politických subjektů KSČM a SNK město Ústěk mají doplnit odstoupivší zastupitelé ze svých řad během měsíce prosince 1998 a ledna 1999.⁷³

V únoru 1999 městská rada prohlásila posledních 5 náhradníků ze strany KSČM a druhého náhradníka ze Sdružení nezávislých kandidátů města Ústěku za členy městského zastupitelstva. Tři z nich rezignovali. Souběžně probíhala intenzivní jednání o vzájemné možné spolupráci.⁷⁴

Stále nedocházelo k možné dohodě a k doplnění zastupitelstva města o výše uvedené náhradníky. Nakonec na 2. zasedání zastupitelstva města dne 12. dubna 1999 byl složen slib dvou náhradníků, konkrétně Josefa Beluského z KSČM a Evy Krejčířikové ze Sdružení nezávislých kandidátů města Ústěku. Zastupitelstvo obce bude v tomto volebním období pouze 11členné, a vzhledem k politické situaci již více členů mít nebude. Počet 11 členů zastupitelstva v souladu s požadavky zákona o obcích může zajistit normální chod obce. Byla tak odvrácena hrozba předčasných komunálních voleb. V průběhu volebního období došlo k další rezignaci na mandát člena rady, tentokrát se jednalo o kandidátku ze Živnostenské strany MUDr. Jiřinu Suchánkovou, která byla nahrazena náhradníkem z téže strany – Františkem Bradou.⁷⁵

V tomto dynamickém volebním období došlo 5. června 2000 k odstoupení dvou členů z městské rady, jednalo se o kandidátky MUDr. Annu Greyerovou a PharmDr. Jarmilu Kopečkovou, obě ze Sdružení ODS, NK, následovalo doplnění dvou náhradníků ze Sdružení ODS, NK (ovšem bez předchozí informace ostatním členům zastupitelstva, byla porušena dohoda mezi koalicí a opozicí), jednalo se o Ing. Jiřího Macka, který na mandát vzápětí rezignoval a byli tak do rady města doplněni Libor Uhlík a Bohuslav Košťál, oba ze Sdružení ODS, NK.⁷⁶

⁷³ Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 6, prosinec 1998

⁷⁴ Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 1, únor 1999

⁷⁵ Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 4, červenec 1999

⁷⁶ Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 3, srpen 2002

Přes veškeré problémy, kterým zastupitelstvo v průběhu celého volebního období muselo čelit, se podařilo provést celou řadu akcí jak ve fázi předprojektové přípravy, tak některé fáze dokončení akcí, jako např. plynofikace I. a II. etapa města Ústěk, kanalizační řad ve městě Ústěk a ČOV, projektová příprava na vybudování vodovodu v obci Tetčiněves, oprava chodníků v centru města MPR, projektová příprava na plynofikaci objektů ve vlastnictví města – ZŠ Ústěk, MŠ Ústěk, Zvláštní škola, DDM, projektová příprava odkanalizování areálu jezera Chmelař, provedení některých oprav střech, oprava fasády kostela v Ústěku, pokračující oprava hradu, oprava některých místních komunikací atd., vše v závislosti na finanční situaci města.⁷⁷

5.3 Volební období 2002-2006

5.3.1 Průběh a výsledky voleb

Volby do zastupitelstev obcí proběhly v řádném termínu ve dnech 1. 11. a 2. 11. 2002. Volební obvod Ústěk je tvořen 7 volebními okrsky, počet zvolených zastupitelů byl opět 15. Zapsaných voličů bylo 2 142, voleb se zúčastnilo 1 163 voličů, odevzdáno bylo 16 126 platných hlasů, volební účast byla 54,34 % z počtu zapsaných voličů. Oproti předchozí účasti ve volbách byla účast voličů o 5,01 % nižší.

Do voleb se přihlásilo 6 politických subjektů. Jedná se o Sdružení nezávislých, Komunistická strana Čech a Moravy, SNK – Za obnovu vesnic a měst, SNK – Klub živnostníků a podnikatelů Ústěcka, Sdružení nezávislých kandidátů Ústěcko a Sdružení nezávislých kandidátů. Všechny výše zmíněné politické subjekty měly plně obsazeny své kandidátní listiny, tj. v počtu 15 kandidátů. Do zastupitelstva kandidovalo celkem 90 kandidátů, z toho 35 žen a 55 mužů, vyjádřeno v procentech 38,88 % žen a 61,11 % mužů. Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát, byl 6.

Největší počet hlasů v těchto volbách získalo Sdružení nezávislých v celkovém počtu 5 750 hlasů, v procentech vyjádřeno 35,65 % z celkového počtu platných hlasů a získalo tak 6 mandátů do zastupitelstva. Druhým úspěšným politickým subjektem byla Komunistická strana Čech a Moravy s celkovým počtem hlasů 3 537, což představuje 21,93 % z celkového počtu platných hlasů a získala tak 3 mandáty do zastupitelstva, Dva politické subjekty obdržely shodně 2 mandáty do zastupitelstva, jedná se o SNK – Za

⁷⁷ Rozhovor č.2 s Pavlem Kunderátem, 2023

obnovu vesnic a města s celkovým počtem hlasů 1 938, tj. 12,02 % z celkového počtu platných hlasů a Sdružení nezávislých kandidátů Úštěcko s celkovým počtem hlasů 1 893, vyjádřeno v procentech 11,74 % z celkového počtu platných hlasů a dva politické subjekty obdržely na základě výsledku voleb pouze po 1 mandátu do zastupitelstva. Jedná se o SNK – Klub živnostníků a podnikatelů Úštěcko s celkovým počtem 1 695 hlasů, což představuje 10,51 % z celkového počtu platných hlasů a stejný počet mandátů, tj. 1 získalo Sdružení nezávislých kandidátů s celkovým počtem hlasů 1 313, v procentech se jedná o 8,14 %. Všechny kandidující politické subjekty splnily hranici pro vstup do zastupitelstva, která byla 5 % získaných platných hlasů z celkového počtu platných hlasů. Přehledné výsledky jsou znázorněny v tabulce č. 10⁷⁸

Tabulka 10: Výsledky voleb v roce 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
1 Sdružení nezávislých	5 750	35.66	15	6
2 Komunistická str. Čech a Moravy	3 537	21.93	15	3
3 SNK - Za obnovu vesnic a města	1 938	12,02	15	2
4 SNK-Klub živ.a podnik. Úštěcka	1 695	10,51	15	1
5 Sdruž. nezáv. kand. Úštěcko	1 893	11,74	15	2
6 Sdružení nezávislých kandidátů	1 313	8,14	15	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Z 15 zvolených zastupitelů bylo 11 bez politické příslušnosti a 4 zastupitelé s politickou příslušností a 3 z Komunistické strany Čech a Moravy a 1 ze Sdružení nezávislých kandidátů Úštěcko. Možnost přidělení preferenčních hlasů zamíchala v některých kandidátních listinách s pořadím kandidátů.

Mandáty jsou v rámci politického subjektu přidělovány podle pořadí na kandidátní listině. Je možné z nižších pozic na kandidátní listině přeskočit výše uvedené kandidáty. Celkový počet získaných hlasů příslušného politického subjektu se vydělí počtem kandidátů a následně se vynásobí 110 %, a pokud nějaký kandidát z nižších pozic získá více než těchto vypočtených 110 %, se dostává na první pozici a pokud by jich bylo více, pak se seřadí podle

⁷⁸ [online] Volby do zastupitelstev obcí 1. 11. - 2. 11. 2002. Český statistický úřad [cit. 2024-01-10] dostupné na www.volby.cz

počtu získaných hlasů. Pro přesun na kandidátní listině kandidát potřebuje tedy získat více než 110 %.

Míra personalizace je zaznamenána v tabulce č.11. U Sdružení nezávislých a KSČM je vidět nižší míra personalizace. Voliči spíše podporují program a subjekt jako takový. SNK Úštěcka a SNK Za obnovu vesnic a města mají ve svém středu kandidáty, které lidi „kroužkují“ a rozptyl a míra personalizace je mnohem vyšší. Například za SNK Za obnovu vesnice a města kandidovala paní MUDr. Eva Vraštilová, které získala 412 hlasů, při průměrném zisku kandidáta SNK Za obnovu vesnic a města 129 hlasů.

Tabulka 11: Míra personalizace volby 2002

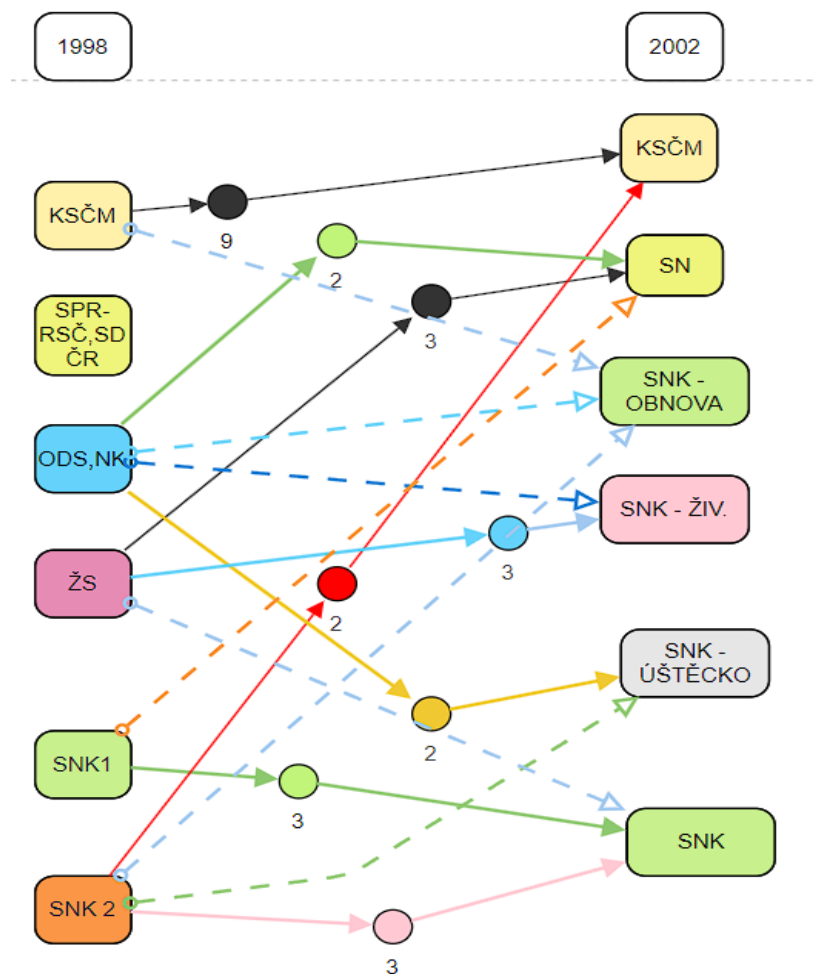
Subjekt	Variabilita	Personalizace
SN	16,46%	
KSČM	21,89%	
SNK Klub živ. a podnik.	30,89%	
SNK	36,37%	
SNK Úštěcka	50,11%	
SNK Za obnovu vesnic a města	64,23%	

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Na základě výsledku voleb bylo složeno zastupitelstvo města z 15 získaných mandátů jednotlivých politických subjektů, ve kterém bylo 6 žen a 9 mužů, v procentech vyjádřeno 40 % žen a 60 % mužů. Jedná se o nerovnoměrné zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu za rozvoj a prosperitu obce.

Kontinuita kandidatury mezi lety 1998 a 2002 je zaznamenána na obrázku č. 4. V tomto období došlo k velkým přesunům kandidátů. Důvodem je zánik některých stran a vznik nových uskupení. V KSČM pokračovalo celkem 8 kandidátů a přidali se k nim dále 2 kandidáti z SNK 2. SPR-RSČ, SDČR už znovu nekandidovala. Dále lze zaznamenat zánik ODS, NK, kdy 2 kandidáti přešli do Sdružení nezávislých a 2 do SNK – Úštěcko. Ze Živnostenské strany došlo k přesunu 3 kandidátů do nově vzniklého SNK – Klub živnostníků a podnik. Úštěcka a 3 do Sdružení nezávislých. Ze SNK 1 přešli 3 kandidáti do SNK. Do SNK se přidali i 3 kandidáti z původního SNK 2. Všechny další přesuny jednotlivců jsou zaznamenány přerušovanou čarou.

Obrázek 4: Kontinuita kandidatury 1998-2002

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.3.2 Průběh volebního období 2002-2006

Výsledky voleb určily, že do zastupitelstva se dostalo všech 6 zúčastněných politických subjektů a tvorba koalic umožňovala vznik velkého množství potenciálních koalic. Jelikož se nezměnil počet zastupitelů, bylo nutné pro získání většiny 8 zastupitelů.

Do zastupitelstva se na základě výsledku voleb dostal jeden politický subjekt se 6 mandáty, jeden se 3 mandáty, dva subjekty se 2 mandáty a dva subjekty s 1 mandátem. Nejsilnější subjektem se stalo Sdružení nezávislých, který na základě vyjednávání s ostatními subjekty vytvořil nakonec dle S. Balíka koalici nadměrnou ideově propojenou koalici v počtu 9 mandátů a opozice získala 6 mandátů.

Na ustanovujícím zasedání zastupitelstva byl zvolen starosta Ing. Bohumír Jasanský

(Sdružení nezávislých), který vykonával funkci starosty i v předchozím volebním období a místostarosta, kandidátka Marie Trnková (Sdružení nezávislých kandidátů pro Úštěcko), současně byli jmenováni členové rady – Jaroslav Vraštil (SNK – Klub živnostníků a podnikatelů Úštěcka), Petr Elísek (Sdružení nezávislých) a Jaroslava Petrusová (Sdružení nezávislých).⁷⁹

Při porovnání s předchozími volebními obdobími je toto období klidné, nelze říci, že by neexistovaly různé názory pro řešení jednotlivých problémů, ale vždy došlo na vyjednávání, a tak nedošlo k žádným změnám ve vedení, radě ani v zastupitelstvu města.

Vzhledem k probíhajícím finančně náročným akcím (některé byly zahájeny v přechodném volebním období, jiné se nově realizovaly či před projekčně připravovaly), muselo město, z důvodu financování akcí, přistoupit k zajištění úvěru, konkrétně se jednalo o finanční spoluúčast v rámci projektu odkanalizování areálu jezera Chmelař. Úvěr byl schválen zastupitelstvem 12. 12. 2005 ve výši 11 mil. Kč.⁸⁰

Velký počet investic bylo v oblasti životního prostředí, např. realizace výstavby vodovodu v Tetčiněvsi, část vodovodu Svobodná Ves – Lukovsko, nový výtlačný řád v části ul. Panský dvůr, napojení některých domovních kanalizačních přípojek, dokončení změn ve způsobu vytápění objektů MŠ, ZŠ, DDM, DPS, HZS, kino a Motel Racek. Nesmíme opomenout i řadu oprav objektů v MPR. Proběhla I. etapa statického zajištění objektu Úštěckého hradu.

Došlo k zahájení výstavby nového Domu s pečovatelskou službou, které měla nově poskytnout 28 bytových jednotek. Byla zahájena přestavba bývalého objektu školy v Lukově na malometrážní, startovací byty (7), oprava povrchů chodníků a některých komunikací, zahájena projektová příprava celkové rekonstrukce objektu bývalé chmelárny na víceúčelové sportoviště se zázemím a byty.⁸¹

5.4 Volební období 2006-2010

5.4.1 Průběh a výsledky voleb

Ve dnech 20. a 21. října 2006 proběhly v řádném termínu komunální volby do zastupitelstev měst a obcí. Do zastupitelstva obce bylo voleno 15 zastupitelů. Z celkového

⁷⁹ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2002 č. 1-4

⁸⁰ Město Úštěk – Úštěcký zpravodaj, číslo 1, březen 2006

⁸¹ Rozhovor č.2 s Pavlem Kunderátem, 2023

počtu voličů 2 203 se voleb zúčastnilo pouze 1 068 voličů, což v procentuálním vyjádření činí 48,48 % z celkového počtu oprávněných voličů, pozorujeme zde oproti předchozímu volebnímu období pokles účasti voličů ve volbách o téměř 6 %. V předchozím volebním období účast činila 54,34 % oprávněných voličů. Celkový počet platných odevzdaných hlasů byl 13 963.

Ve volbách v roce 2006 bylo voličům předloženo 8 kandidátních listin politických subjektů ucházejících se o přízeň voličů a získání mandátů do zastupitelstva města Ústěk. Jednalo se o Sdružení KSČM a nezávislých kandidátů, Českou stranu sociálně demokratickou, Pro obnovu Ústěcka, SNK pro rozvoj oblasti Ústěcko, Občanskou demokratickou stranu, Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, Sdružení „Prosperita“, SNK Evropská demokratická. 7 z nich mělo plně obsazené kandidátní listiny, tedy s celkovým počtem kandidátů 15. Česká strana sociálně demokratická měla na své kandidátce pouze 4 kandidáty. O mandáty se tak ucházelo celkem 109 kandidátů. Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát, byl 7,27. Na kandidátních listinách napříč všemi politickými subjekty bylo z celkového počtu kandidátů 46 žen, což představuje 42,2 % z celkového počtu kandidátů a 63 mužů, to je 57,7 %.

Kandidátní listina Sdružení „Prosperita“ byla složena z 8 žen a 7 mužů, v procentech vyjádřeno 53,33 % žen a 46,66 % mužů. Máme tak kandidátní listinu, kde více jak 50 % tvoří ženy zastupující střední generaci. Nejmladší kandidát byl ve věku 22 let a nejstarší kandidát byl ve věku 59 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 43,3 let. Jedná se tak o zastoupení hlavně středního věku obyvatel.

Kandidátní listina Občanské demokratické strany byla tvořena 6 ženami a 9 muži, v procentech vyjádřeno 40 % žen a 60 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 25 let a nejstarší kandidát byl věku 72 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 42,46 let. Opět se tak jedná o největší zastoupení střední generace.

Kandidátní listina Pro obnovu zvyků Ústěcka byla složena z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 22 let a nejstarší kandidát byl ve věku 58 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 34,8 let. Jedná se o nejmladší kandidátku zastupující především mladší generaci.

Kandidátní listina SNK pro rozvoj oblasti Ústěcko byla složena z 13 žen a 2 mužů, v procentech vyjádřeno 86,66 % žen a 13,33 % mužů. Jedná se o kandidátní listinu s největším zastoupením žen v těchto volbách složenou z žen střední generace. Nejmladší

kandidát byl ve věku 28 let a nejstarší byl ve věku 58 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 46 roků. Opět se jedná o zastoupení střední generace.

Kandidátní listina České strany sociálně demokratické byla složena pouze ze 4 kandidátů a rovnoměrně obsazena, tj. 2 ženy a 2 muži, v procentech vyjádřeno 50 % žen a 50 % mužů. Je to jediná kandidátní listina, i když s nejmenším počtem kandidátů, která byla rovnoměrně zastoupena, tedy 50 % žen a 50 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 22 let a nejstarší 48 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 36,75 let. Vzhledem k průměrnému věku kandidátů lze hovořit o jakémsi středu mezi mladší a střední generací.

Kandidátní listina Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst byla složena ze 4 žen a 11 mužů, v procentech vyjádřeno 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 32 let a nejstarší byl ve věku 59 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 41,06 roků. Opět se jedná o kandidátní listinu tvořenou střední generací.

Kandidátní listina SNK Evropští demokraté byla složena ze 2 žen a 13 mužů, v procentech vyjádřeno 13,33 % žen a 86,66 % mužů. Jedná se o kandidátní listinu s nejmenším zastoupením žen, pouze 13,33 % z celkového počtu kandidátů. Nejmladší kandidát byl ve věku 31 let a nejstarší byl ve věku 70 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 47 roků. Kandidátní listina představuje zastoupení střední až starší generace.

Kandidátní listina Sdružení KSČM a nezávislých kandidátů byla složena z 6 žen a 9 mužů, v procentech vyjádřeno 40 % žen a 60 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 32 let a nejstarší byl ve věku 72 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 57 let. Jedná se o kandidátní listinu s nejvyšším průměrným věkem, představuje starší generaci. Kompletní výsledky voleb nalezneme v tabulce č. 12⁸²

⁸² [online] Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. - 21. 10. 2006. Český statistický úřad [cit. 2024-01-11] dostupné na www.volby.cz

Tabulka 12: Výsledky voleb v roce 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %		
1	Sdružení KSČM a nez. kand.	2 347	16,81	15	3
2	Pro obnovu zvyků Úštěcka	1 384	9,91	15	1
3	SNK pro rozvoj obl. Úštěcko	2 469	17,68	15	3
4	Občanská demokratická strana	1 505	10,78	15	1
5	Hn.za harm.rozvoj obcí a měst	2 386	17,09	15	3
6	Sdružení "Prosperita"	893	6,4	15	1
7	Česká str.sociálně demokrat.	168	1,2	4	0
8	SNK Evropští demokraté	2 811	20,13	15	3

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Politická příslušnost zastupitelů v těchto volbách je 9 zastupitelů bez politické příslušnosti, 3 zastupitelé za Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, 2 zastupitelé jsou za KSČM a 1 za ODS.

Dle míry personalizace můžeme vidět, že voliči subjektů, které fungují i na národní úrovni jako je ODS, KSČM, ČSSD podporují program stran, který prezentují a nedochází k velkým rozptylům z hlediska hlasů. U Sdružení, které působí lokálně je míra personalizace vyšší a velkou roli v tom hraje např. osobnost a důvěra a znalost kandidáta.⁸³

Tabulka 13: Míra personalizace voleb 2006

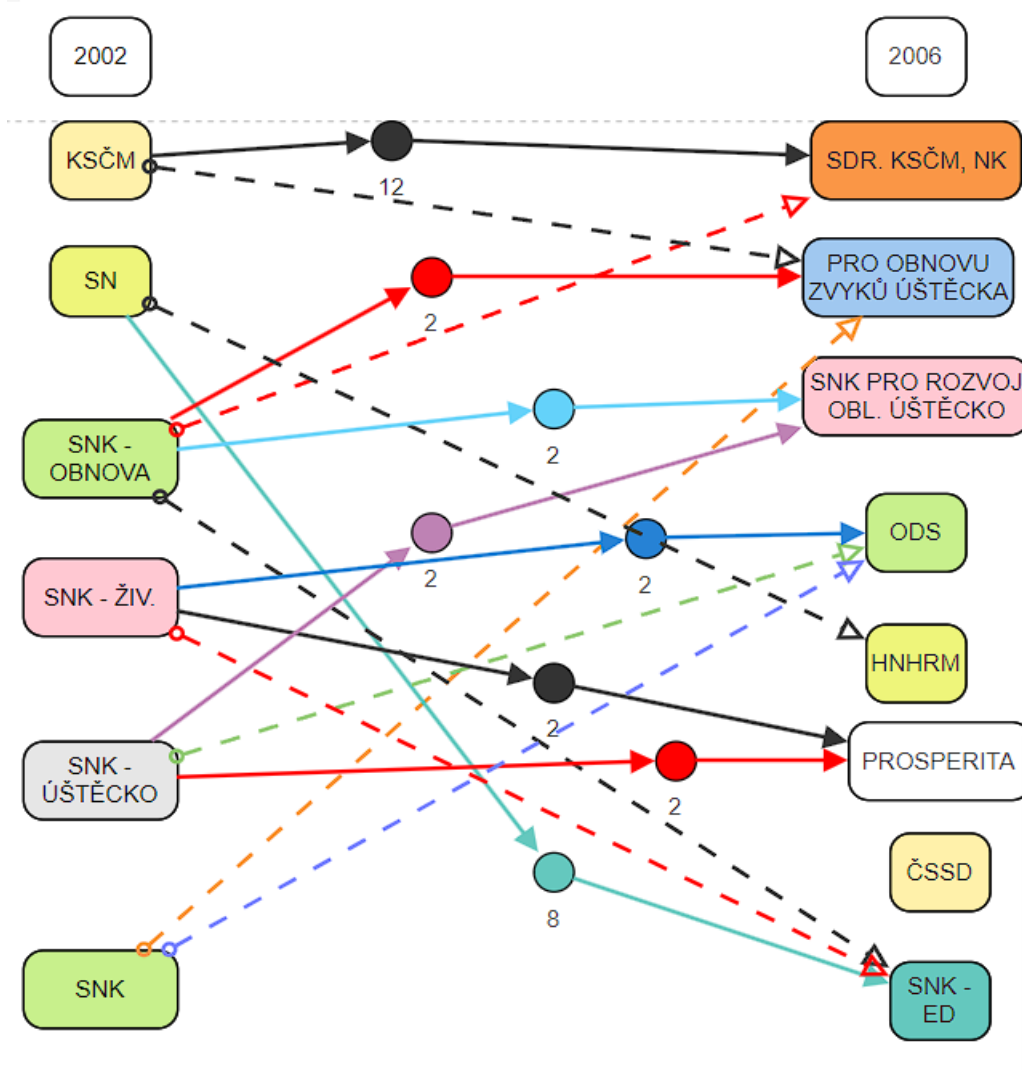
Subjekt	Variabilita	Personalizace
ODS	22,29%	↑ ↓
KSČM	23,67%	
ČSSD	24,39%	
SNK - ED	32,11%	
HNHRM	32,68%	
SNK pro rozvoj. obl. Úštěcko	39,63%	
Sdružení Prosperita	46,62%	
Pro obnovu zvyků Úštěcka	54,04%	

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

⁸³ Rozhovor č.4 Josef Petrus, 2023

V tomto období docházelo k přesunům kandidátů v rámci subjektů, které kandidovaly do zastupitelstva obce. Z KČSM, která kandidovala i v roce 2006, zůstalo 12 kandidátů. Došlo jen k úpravě názvu Sdružení KSČM a nezávislých kandidátů. Jednalo se opět o nejstabilnější subjekt. Sdružení nezávislých zaniklo a hned 8 kandidátů z původní kandidátky přešlo k SNK – ED. SNK Klub živ. a podnik. Úštěcka již nekandidovalo, a i u nich došlo k přesunům kandidátů, konkrétně 2 přešli k ODS a 2 do Sdružení „Prosperita“. SNK Za obnovu vesnic a města se již neucházela o hlasy voličů a 2 kandidáti přešli k SNK pro rozvoj obl. Úštěcko a 2 do uskupení Pro obnovu zvyků Úštěcka. I u SNK Úštěcko, které ve volbách v roce 2006 nekandidovalo, došlo k přesunům. Dva kandidáti se přidali ke Sdružení „Prosperita“ a dva k SNK pro rozvoj obl. Úštěcko. Přesuny jednotlivců jsou zaznamenány přerušovanou čarou.

Obrázek 5: Kontinuita kandidatury 2002-2006

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.4.2 Průběh volebního období 2006-2010

Do zastupitelstva se v tomto období dostalo celkem 7 politických subjektů z 8. Volební výsledky rozdělily počet mandátů jednotlivých politických subjektů takto: 4 politické subjekty získaly po 3 mandátech a 3 subjekty získaly po jednom mandátu. Žádný z politických subjektů nezískal výrazný počet mandátů, kdy k politické většině v zastupitelstvu je potřeba 8 mandátů a tím vznikla složitá situace pro povolební vyjednávání.

K získání nejmenší vítězné koalice bylo zapotřebí spojení dvou politických subjektů (každý se třemi mandáty) a dvou politických subjektů (každý s jedním mandátem). Takový postup je předpokladem ke vzniku velkého množství možností při vytváření možných koalic. Ve své práci se zaměřeným na zhodnocení vzniklé koalice na základě povolebních vyjednávání s charakteristikou typu vzniklé koalice dle S. Balíka. Při povolebních vyjednáváních nemalou roli pro vznik koalice sehrála i osobní zkušenost politických subjektů se vzájemnou spoluprací v předchozím volebním období 2002–2006. Povolební jednání probíhala napříč všemi politickými subjekty.

Každý politický subjekt chtěl mít rozhodující vliv a tím své zastoupení ve vedení města. Jednání nebyla jednoduchá, spíše více komplikovaná, především jednání ohledně obsazení postu starosty a místostarosty, jedná se o uvolněné zastupitele. Setkali jsme se zde i s názory celorepublikových stran, které doporučovaly neuzavírat koalici s KSČM, ačkoli v Ústěku získali 3 mandáty. Při tvorbě koalice se tento názor nesesetkal s patřičnou odezvou, jelikož v Ústěku byla v předchozím volebním období spolupráce, která fungovala bez problémů, projevila se zde i osobní znalost kandidátů a osobní vztahy či vazby osob.

Výsledkem povolebních vyjednávání byl vznik koalice, která vznikla spojením SNK Evropští demokraté (3 mandáty), SNK pro rozvoj oblasti Ústěcko (3 mandáty), Sdružení KSČM a nezávislých kandidátů (3 mandáty) a Pro obnovu zvyků Ústěcka (1 mandát). Takto vytvořená koalice 10 mandátů k počtu opozice 5 mandátů, získala v zastupitelstvu převahu, kdy měla nadpoloviční většinu (koalice má 10 mandátů a k nadpoloviční většině potřebovala pouze 8 mandátů). Vzhledem k bezproblémové spolupráci v předešlém volebním období se dá hovořit o ideově propojené koalici a s ohledem na získaný počet mandátů této vzniklé koalice (10 mandátů) se jedná o nadměrnou ideově propojenou koalici.

Ustanovující zastupitelstvo dne 6. 11. 2006. schválilo volbu nového starosty Ing. Bohumíra Jasanského (SNK Evropští demokraté) a místostarostky Marie Trnkové (SNK pro rozvoj oblasti Úštěcko). Při volbě místostarosty se projevila síla vzniklé nadměrné ideově propojené koalice, jelikož byl navržen i druhý kandidát na post místostarosty, a to Pavel Kundrát (Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, který byl součástí opozice), a proběhlo rozhodující hlasování, ve kterém uspěl kandidát nadměrné ideově propojené koalice, Marie Trnková, s počtem hlasů 9 pro, 4 proti a 2 se zdrželi hlasování.

Nová nadměrná ideově propojená koalice zvolila do rady města své zástupce, radu tu tvořili jmenovaný starosta a místostarostka, 1 mandát Pro obnovu zvyků Úštěcka, 1 mandát Sdružení KSČM a nezávislých kandidátů a doplněn druhým mandátem SNK Evropští demokraté. Rada města byla složena ze 4 mužů a 1 ženy, v procentech vyjádřeno 20 % ženy a 80 % muži. Zastoupení žen v radě je minimální, při porovnání z celkové účasti žen 46 se jedná pouze o 2,17 % z celkového počtu žen na kandidátních listinách a muži z celkového počtu 63 zastoupených na všech kandidátních listinách činí 6,34 %.

Nadměrná ideově propojená koalice, kde byla bezproblémová spolupráce mezi politickými subjekty již v předchozím volebním období, zajišťovala klidný průběh v rámci sledovaného volebního období 2006–2010. Vedení města se zapojilo do celé řady dotačních titulů. Samosprávní územní celek Úštěk se potýká dlouhodobě s celou řadou problémů, které se dotýkají zájmů všech občanů.

Existencí celé řady různých poskytovatelů dotací se umožňuje příjemci dotace provedení např. výstavby, rekonstrukcí, modernizací a zlepšení podmínek životního prostředí, dle vlastních potřeb příslušné obce. Této možnosti vedení města hojně využívalo. Mezi plánované, některé dokončené akce a některé akce přecházející do dalších volebních období vedení města v roce 2006-2010, je třeba uvést např. výstavbu pro seniory a osoby přestárlé, ale částečně samostatné, jedná se o Dům s pečovatelskou službou (chráněné byty), dále pak výstavbu objektu občanské vybavenosti v obci Lukov, kde vzniklo 7 bytových jednotek (malometrážní byty, tzv. startovací). Rekreační areál jezera Chmelař bylo nutné řádně odkanalizovat, vybudovat kanalizační řad, řešily se nestability svahů, dílčí opravy místních a účelových komunikací v místních částech Líčence, Lukov, Lhota, Starý Týn, Konojedy, Bílý Kostelec, Dolní Vysoké I, ulice Střelecká a Hřbitovní v Úštěku. Dále oprava a plynofikace některých bytových jednotek, řešila se výměna dožilého a již stavebně nevyhovujícího veřejného osvětlení v celé řadě obcí, změna územního plánu tak, aby

vyhovoval současným potřebám a požadavkům v rámci rozvoje a prosperity Úštěku a jeho správního území, oprava historických budov a hradu, výstavba sběrného dvora pro sběr, třídění a následnou likvidaci odpadů v souladu se zákonem o odpadech, rekonstrukce objektu občanské vybavenosti školky, vnitřní opravy zdravotního střediska a jiných objektů ve vlastnictví města.⁸⁴

Dle výše uvedeného je zřejmé, že se jednalo o velmi finančně náročné aktivity, které bývaly terčem střetů mezi nadměrnou ideově propojenou koalicí a opozicí. Vzhledem k poměru mandátů, tudíž početním zastoupením mandátů v zastupitelstvu, však kritika ze strany opozice nebyla vyslyšena. V průběhu volebního období 2006–2010 se postupně iniciativa opozice snižovala, vlastní návrhy opozice k řešení problémů nebyly koalici předkládány, činnost opozice se stala pasivní. Zde je zřejmý posun opozice ze soutěživého typu na typ nesoutěživý. Neshody panovaly hlavně po stránce finanční, jelikož dotační tituly musí být v určitém poměru hrazeny vlastními prostředky. Tento průběh volebního období, kdy ze soutěživého prostředí se stane nesoutěživý, je dle P. Jüptnera typický pro obce menší střední velikosti, kam město Úštěk se svým počtem trvale žijících obyvatel spadá.

Svárem většího rozsahu byl i předmět rozhodování, zda odkoupit pozemky v areálu jezera Chmelař a tím zabránit rozprodávání pozemků v areálu jednotlivcům (soukromníkům). Město Úštěk chtělo zachovat celistvost areálu jezera Chmelař a zajistit tak další rozvoj dopravní obslužnosti, infrastrukturu, ubytovací a rekreační možnosti v zájmu města, jako středisko cestovního, rekreačního a turistického zájmu. Tento problém byl mezi koalicí a opozicí řešen drobným ústupkem, město nekoupilo všechny pozemky, ale pouze se zaměřilo na pozemky I. pláže, II. pláž nebyla předmětem koupě.⁸⁵

Druhý velký problém, který se řešil mezi koalicí a opozicí, se týkal velmi finančně náročné opravy hradu, který byl ve velmi špatném stavebně technickém stavu až havarijním stavu. Nejednalo se pouze o finanční stránku problému, ale i rozdílné názory na případné využití hradu (návratnost financování). Vedení města i přes nesouhlas opozice, nakonec získalo dotaci z Norských fondů a celková rekonstrukce hradu započala. Probíhá v několika postupných etapách až do současnosti.⁸⁶

Velmi zásadní se jevil i problém zajištění opěrné zdi Úštěckého potoka v části ulice Údolní. Jednalo se o dlouhodobý proces zjišťování vlastníka opěrné zdi, která byla již velmi

⁸⁴ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2006 č. 1-7

⁸⁵ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2007 č. 1-4, 5-6

⁸⁶ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2008 č. 1-4, 5-6

poškozená, havarijní stav, z velké části zborcená a vlivem dopravy docházelo k dalšímu poškození i přilehlé komunikace a stávajících objektů v dané lokalitě. Problém se řešil dlouhých 10 let, a to soudní cestou. Každý odmítal vlastnictví opěrné zdi – Povodí Ohře i Krajské ředitelství silnic a dálnic ČR pro Ústecký kraj, a tudíž plnění povinností vlastníka, udržovat stavbu v řádném a užitelném, nikoho neohrožujícím stavu.⁸⁷

Některé situace byly velmi vyostřené, ale vedení města a zastupitelstvo dokončilo celé volební období 2006-2010 ve stejném složení i přes velký tlak v některých situacích a nedošlo k žádné změně členů rady ani zastupitelstva.

5.5 Volební období roku 2010-2014

5.5.1 Průběh a výsledky voleb

Ve dnech 15. a 16. října 2010 proběhly v řádném termínu komunální volby do zastupitelstev měst a obcí. Volební obvod Úštěku je složen ze 7 volebních okrsků. Do zastupitelstva obce bylo voleno 15 zastupitelů. Z celkového počtu voličů 2 234 se voleb zúčastnilo pouze 1 059. V procentuálním vyjádření je to 47,4 % z celkového počtu oprávněných voličů, pozorujeme zde oproti předchozímu volebnímu období procentově vyjádření pokles účasti voličů ve volbách o více než 1 %, kdy volební účast činila 48,48 % oprávněných voličů. Celkový počet platných odevzdaných hlasů byl 13 804.

Ve volbách v roce 2010 měli voliči možnost vybírat z 9 politických subjektů, je to o jeden politický subjekt více než v roce 2006. Plně obsazené kandidátní listiny, tj. v počtu 15 možných kandidátů měly tyto politické subjekty: SNK pro rozvoj oblasti Úštěcka, SNK pro Úštěk a místní části, Sdružení nezávislých kandidátů pro venkov, Komunistická strana Čech a Moravy, Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, Strana zelených, SNK Evropští demokraté, a tak jako v předchozích volbách Česká strana sociálně demokratická neměla všech 15 možných kandidátů na své listině, ale pouze 8 kandidátů. O získání mandátů tak usilovalo 114 kandidátů. Na kandidátních listinách byly ženy opět v menšinovém zastoupení. Pouze strana SNK pro rozvoj oblasti Úštěcka měla na kandidátní listině převahu žen, konkrétně 13 žen a pouze 2 muži. V těsném závěsu je pak strana SNK pro Úštěk a místní části s počtem kandidujících žen 7 a 8 mužů.

⁸⁷ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2009 č. 1-3, 4-7

Na kandidátních listinách napříč všemi politickými subjekty, bylo z celkového počtu kandidátů 45 žen a 69 mužů. Průměrný věk kandidátů ve sledovaném období voleb 2010 byl 48,92 let. Ve srovnání s předchozími volbami došlo k navýšení průměrného věku kandidáta o 4,59 roků. Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát byl 7,6. Kompletní výsledky voleb jsou znázorněny v tabulce č .14⁸⁸

Tabulka 14: Výsledky voleb v roce 2010

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %		
1	MUDr. Petr Vraštil, NK	272	1,97	1	0
2	SNK pro Úštěk a místní části	1 863	13,5	15	2
3	Komunistická str.Čech a Moravy	2 114	15,31	15	3
4	HN.ZA HARM.ROZVOJ OBCÍ A MĚST	2 526	18,3	15	3
5	Strana zelených	1 657	12	15	2
6	SNK pro rozvoj oblasti Úštěcka	1 656	12	15	2
7	Česká str.sociálně demokrat.	477	3,46	8	0
8	Sdruž.nezáv.kand. pro venkov	1 221	8,85	15	1
9	SNK Evropští demokraté	2 018	14,62	15	2

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Vítězem voleb v roce 2010 se stalo Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst s celkovým počtem hlasů 2 526 (18,3 %), tímto výsledkem získalo hnutí 3 mandáty, na druhém místě je Komunistická strana Čech a Moravy se ziskem 2 114 hlasů (15,31 %) se 3 mandáty do zastupitelstva, shodně se dvěma kandidáty v zastupitelstvu získali SNK Evropští demokraté se ziskem 2 018 hlasů (14.62 %), SNK pro Úštěk a místní části s počtem hlasů 1 863 (13,5 %) Strana zelených s počtem hlasů 1 657 (12 %) a SNK pro rozvoj oblasti

⁸⁸ [online] Volby do zastupitelstev obcí 15. 10. - 16. 10. 2010. Český statistický úřad [cit. 2024-01-13] dostupné na www.volby.cz

Úštěcka s počtem hlasů 1 656 (12 %). SNK pro venkov získalo 1 221 hlasů (8,85 %) a získalo tak 1 mandát do zastupitelstva. Dva zbývající politické subjekty MUDr. Petr Vraštil a Česká strana sociálně demokratická nezískaly potřebný počet hlasů, nepřekročily tak volební klauzuli 5 %. Dle výsledků voleb je patrné, že Komunistická strana Čech a Moravy a současně i Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst si obhájily každý své tři mandáty z předchozích voleb.

Sdružení nezávislých kandidátů pro venkov bylo složeno ze 6 žen a 9 mužů, v procentech vyjádřeno 46,66 % žen a 53,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 31 let a nejstarší byl ve věku 60 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 47,8 let. Jedná se o zastoupení hlavně střední generace.

SNK pro Úštěk a místní části bylo složeno ze 7 žen a 8 mužů, v procentech vyjádřeno 40 % žen a 60 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 35 let a nejstarší ve věku 61 let. Průměrný věk kandidátů byl 48,33 roků. Stále hovoříme o zastoupení spíše střední až starší generace.

Strana zelených byla složena z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 23 let a nejstarší 71 roků. Průměrný věk všech kandidátů byl 43,4 let. Zde se jedná o zastoupení převážně střední generace.

Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst bylo složeno z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 36 let a nejstarší byl ve věku 58 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 44,93 let. Jedná se o kandidátní listinu tvořenou převážně střední generací.

SNK Evropští demokraté bylo složeno ze 2 žen a 13 mužů, vyjádřeno v procentech 13,33 % žen a 86,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 27 let a nejstarší byl ve věku 61 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 47,06 let. Jedná se o kandidátní listinu jednu s nejmenším počtem žen zastoupených na této kandidátce. Dle průměrného věku hovoříme o zastoupení střední generace.

Kandidátní listina České strany sociálně demokratické byla složena pouze z 8 kandidátů, kterou tvořila 1 žena a 7 mužů, vyjádřeno v procentech 12,5 % žen a 87,5 % mužů. Jedná se o kandidátní listinu s nejmenším zastoupením žen ve vztahu k celkovému počtu kandidátů (pouze 8). Nejmladší kandidát byl ve věku 30 let a nejstarší byl ve věku 68 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 54,12 let. S ohledem na věk to byla jedna z nejstarších kandidátek, co se věku týče. Dle průměrného věku se dá hovořit o zastoupení starší generace.

Politický subjekt MUDr. Petr Vraštil byl na kandidátní listině pouze sám. Věk kandidáta byl 28 let.

SNK pro rozvoj oblasti Ústěcka bylo složeno ze 13 žen a pouze 2 mužů, vyjádřeno v procentech 86,66 % žen a 13,33 % mužů. Jedná se o jedinou kandidátní listinu, kde jednoznačně převažuje zastoupení žen nad muži. Nejmladší kandidát byl ve věku 32 let a nejstarší byl ve věku 62 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 47,93 let. Jedná se o zastoupení střední až směrem ke starší generaci.

Kandidátka Komunistické strany Čech a Moravy se skládala ze 6 žen a 9 mužů, vyjádřeno v procentech 40 % žen a 60 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 50 let a nejstarší byl ve věku 76 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 61,6 roků. Složení kandidátní listiny odpovídá starší generaci.

Tabulka 15: Míra personalizace voleb 2010

Subjekt	Variabilita	Personalizace
ČSSD	21,93%	
KSČM	25,11%	
HNHRM	28,40%	
SNK pro Ústěck a míst. č.	33,17%	
SNK ED	43,06%	
Strana zelených	45,09%	
SNK pro rozvoj. obl. Ústěcka	51,86%	
SNK pro venkov	56,41%	

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Z celkového počtu kandidátů bylo na základě výsledku voleb sestaveno zastupitelstvo, které tvořilo 9 kandidátů bez politické příslušnosti, 3 kandidáti za Komunistickou stranu Čech a Moravy a 3 za Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst.

Míra personalizace je znázorněna v tabulce č. 15. V těchto volbách byl pozorován i velký vliv možnosti volby jednotlivce formou tzv. preferenčních hlasů např. za Sdružení pro nezávislé kandidáty pro venkov mělo jednoho z kandidátů na 12. pozici a s ohledem na počet získaných preferenčních hlasů se stal lídrem kandidátky a získal i pro toto sdružení mandát zastupitele. Šlo o veřejně známou osobnost, která ve všech volbách, kterých se zúčastnila, získala velké množství preferenčních hlasů.

Dalším příkladem je kandidát za SNK Evropských demokraté, umístěný na kandidátní listině na 15.místě a díky preferenčním hlasům se dostal na 2. místo. Jednalo se o starostu

v předchozím volebním období 2006-2010, který původně již nechtěl pracovat v zastupitelstvu, ale vzhledem k získání důvěry od voličů, kterou nechtěl zklamat, neváhal a mandát do zastupitelstva přijal.⁸⁹

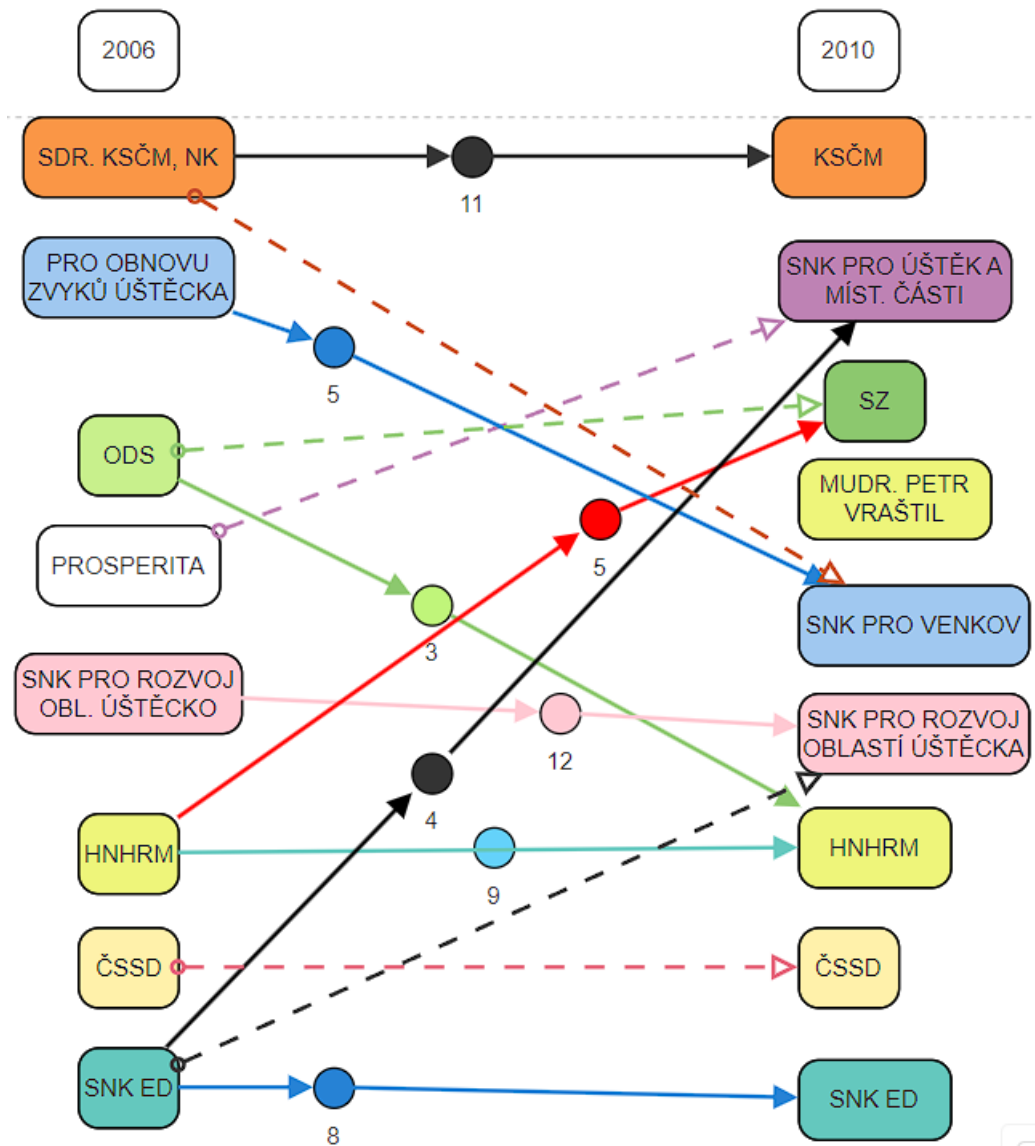
U stran jako je ČSSD a KSČM byla opět nižší míra personalizace. Zastupují spíše program, který strany prezentují na celostátní úrovni.

Na základě výsledku voleb bylo složeno zastupitelstvo z 15 získaných mandátů jednotlivých politických subjektů, ve kterém bylo 7 žen a 8 mužů, vyjádřeno v procentech 46,66 % žen a 53,33 % mužů. Při porovnání s předchozím volebním období nedošlo ke změně poměru zastoupení v zastupitelstvu, které rovněž bylo 7 žen a 8 mužů. Jedná se o rovnoměrné zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu za rozvoj a prosperitu obce.

V tomto volebním období došlo k mnohem větší stabilizaci kandidátů, kteří kandidovali za politické subjekty v roce 2006 i 2010. Hned 11 kandidátů pokračovalo na kandidátce KSČM, kde došlo k úpravě názvu. SNK Pro rozvoj obl. Úštěcko doznal jen menších změn a na jeho kandidátce zůstalo hned 12 kandidátů. V nově vzniklém SNK pro venkov pokračovalo hned 5 kandidátů z původní Pro obnovu zvyků Úštěcka. ODS v roce 2010 nekandidovala a 3 kandidáti z původní ODS přešli k HNHRM. V HNHRM zůstalo z kandidátky z roku 2006 9 kandidátů, ale toto hnutí opustilo hned 5 kandidátů, kteří v roce 2010 kandidovali za Stranu zelených. V SNK ED pokračovalo 8 kandidátů. Původní kandidátku opustili 4 kandidáti a přidali se k SNK pro Úštěk a místní části. Přesuny jednotlivců jsou zaznamenány přerušovanou čarou.

⁸⁹ Rozhovor č.1 Mgr. Andrea Elísek 2023

Obrázek 6: Kontinuita kandidatury 2006-2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.5.2 Průběh volebního období 2010-2014

Do zastupitelstva se dostalo 7 subjektů, dva subjekty získaly 3 mandáty, 4 subjekty 2 mandáty a 1 subjekt měl 1 mandát. Pro získání většiny bylo třeba nadpoloviční většina, tj. minimálně 8 hlasů. Výsledek voleb, počet získaných mandátů skýtá velké množství možností vytváření minimálně vítězných koalic, druh koalice bude určen dle S. Balíka, až po jejím vzniku.

Do jisté míry se nabízela navazující spolupráce mezi politickými subjekty z předchozího volebního období. Zde však nedošlo k očekávané dohodě o spolupráci. Vedla se dlouhá jednání, kvůli neshodám nebylo možné postavit vítěznou koalici na původní fungující spolupráci, projevila se neochota spolupracovat s určitým subjektem, rozpory, různé názory či možnosti vytvoření minimálně vítězné koalice, se projevíly i uvnitř některých politických subjektů.

Velký prostor pro vyjednávání tak v této situaci využilo zejména Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, které v předchozím volebním období bylo v opozici. Aktivně oslovilo další politické subjekty pro případnou spolupráci. Výsledkem dlouhého vyjednávání, hlavně s politickým subjektem Sdružení nezávislých kandidátů pro místní části a Sdružení Evropští demokraté se v povolebním vyjednávání rýsovala možné koalice, konkrétně Komunistická strana Čech a Moravy a SNK pro rozvoj oblasti Úštěcka.

Jako druhá možná koalice se nabízelo spojení vítězného uskupení Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst se Stranou zelených a SNK Evropští demokraté, ale bez účasti bývalého starosty, kterého vznikající koalice z bývalé opozice, nechtěla ve vedení města. Probíhala tak další vyjednávání s ostatními možnými kandidáty. Konkrétně bylo osloveno Sdružení nezávislých kandidátů pro Úštěk a místní části, kteří měli 1 mandát v zastupitelstvu a současně došlo k přesvědčení jednoho kandidáta ze SNK pro Úštěk a místní části, který se na základě vyjednávání stal i členem rady. Takto vzniklá koalice odstavila bývalého starostu, který ačkoliv na základě výsledků voleb svůj mandát získal, nebyl součástí vedení města, naopak ještě došlo k rozdělení dvou kandidujících uskupení na dvě části.

Složitým procesem vyjednávání a propojování jednotlivých politických subjektů vznikla minimálně vítězná koalice ve složení Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst se třemi zastupiteli, Strana zelených se dvěma zastupiteli, další podporující subjekt 1 zastupitel za SNK pro Úštěk a místní části a 1 zastupitel za SNK Evropští demokraté. Tato koalice má nejmenší možnou většinu 8 zastupitelů ve vedení města. Poměr hlasů koalice 8 a opozice 7, jedná se dle S. Balíka o minimální vítěznou ideově propojenou koalici. Toto seskupení vzniklo jako důsledek dřívějších neshod v rámci vedení města, v předchozím volebním období bylo Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst v opozici, kterou společně tvořilo s Občanskou demokratickou stranou. SNK Evropští demokraté v předchozím volebním období byli ve vedení města a opozice s některými jejími rozhodnutími nesouhlasila. Do

vznikající koalice byl rovněž přizván a ke spolupráci přesvědčen jeden zastupitel za SNK pro Úštěk a místní části, druhý zastupitel navrženou spolupráci odmítl.

Vyjednáváním politických subjektů vznikla hodně zvláště složená koalice. Vznikla koalice minimálně vítězná ideově propojená tvořená těmito mandáty: Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst 3 mandáty, Strana zelených 2 mandáty, SNK Evropští demokraté 1 mandát, Sdružení nezávislých kandidátů pro venkov 1 mandát – a SNK pro Úštěk a místní části 1 mandát. Celkem 8 mandátů⁹⁰

Na ustanovujícím zastupitelstvu dne 15. listopadu 2010 byl na funkci starosty města navržen koalici Pavel Kunderát a druhý návrh byl ze strany opozice Ing. Bohumír Jasanský. Byla to vlastně první zkouška pevnosti, jednotnosti koalice, jelikož hlasování o funkci starosty mohlo všechno dosavadní snažení o koalici změnit. Výsledek hlasování vzniklá koalice ustála, hlasování pro kandidáta na starostu Pavla Kunderáta proběhlo 8 hlasů pro a 7 proti. Hlasování pro kandidáta na starostu Ing. Bohumíra Jasanského bylo 7 zastupitelů pro a 8 zastupitelů se zdrželo hlasování.

Výsledek odpovídal vzniklé minimálně vítězné ideově propojené koalici. Post starosty získal Pavel Kunderát z Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst. Druhá část ustanovujícího zastupitelstva řešila návrhy na obsazení funkce místostarosty. Návrh koalice na místostarostu Petr Elísek a návrh opozice obsazení funkce místostarosty Jaroslavem Vraštillem. Zde rovněž proběhlo hlasování se stejným výsledkem jako při hlasování na post starosty. Pro místostarostu Petr Elísek bylo celkem 8 hlasů a 7 hlasů bylo proti, na návrh pro místostarostu Jaroslav Vraštil bylo 7 hlasů pro a 8 se zdrželo hlasování. Jako místostarosta, na základě provedeného hlasování, byl ustanoven Petr Elísek ze SNK Evropští demokraté.

Ustanovující zastupitelstvo dále řešilo složení rady, kdy byla předložena jména (6) jednotlivých navržených kandidátů takto: Koalice navrhovala kandidáty na členy rady takto: 1 mandát Strana zelených, 1 mandát Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst a 1 mandát Sdružení nezávislých kandidátů pro Úštěk a místní části. Opozice navrhovala 2 mandáty Komunistická strana Čech a Moravy, 1 mandát Sdružení nezávislých kandidátů pro rozvoj oblasti Úštěcka.

Výsledek hlasování dopadl podle očekávání koalice, která při svých povolebních vyjednávání pro společnou spolupráci, vytvoření minimálně vítězné ideově propojené

⁹⁰ Rozhovor č.2 Pavel Kunderát 2023

koalice, slíbila svým koaličním partnerům místa v radě. Žádný zástupce opozice se na základě provedeného hlasování, do rady města nedostal.⁹¹

V rámci procesu rozhodování se vždy minimálně vítězná ideově propojená koalice shodla, nebyly v průběhu volebního období 2010-2014 žádné velké neshody či šarvátky. I přes náročnost volebního období a složené velmi křehké většiny, nedošlo ke změně ve složení rady, zastupitelstva ani ke změně starosty nebo místostarosty.

Vedení města nejprve řešilo některé projekty probíhající z předchozího volebního období, současně vědělo, o již probíhajícím řízení o navrácení poskytnuté dotace ve výši 8 mil. Kč včetně penále, jednalo se o akci „Rekonstrukce hradu“, poskytovatel dotace Norské fondy, který při kontrole zjistil pochybení v průběhu výběrového řízení, tj. výběru zhotovitele.

Vedení města s ohledem na finanční situaci omezilo dotační politiku a zaměřilo se na dokončení již probíhajících projektů nebo se řešily pouze projekty s menší finanční náročností. Jako jeden z prvních finančně náročných projektů se řešila akce „Vodovod Lukovsko – Lukov“ za spoluúčasti na financování z dotačního programu Ústeckého kraje a následná oprava dotčené komunikace. Realizace projektu se setkala s podporou napříč koalice i opozice. Důležitým projektem pro občany bylo z důvodu nestabilního a často se měnícího vlivu počasí, zřízení Protipovodňového opatření města Ústěk, což znamenalo vypracování digitálního povodňového plánu a pořízení hlásného a varovného systému pro město, z důvodu ochrany života, zdraví a majetku svých občanů.⁹²

Dalším velkým projektem bylo řešit skládku Dubí Hora, kde došlo k naplnění její kapacity a v některých místech až k přeplnění svahů. Vedení města rozhodlo o zahájení rekultivace skládky Dubí Hora, rekultivace bude probíhat v jednotlivých etapách s odhadovanou celkovou cenou 22 mil. Kč.⁹³

Vedení města i přes velké finanční problémy ve volebním období 2010-2014 realizovalo některé projekty, které se týkaly rekonstrukcí, opravy a údržby objektů ve vlastnictví města, realizován projekt ke snížení energetické náročnosti objektu Hasičské zbrojnice v centru města, oprava či výměna veřejných osvětlení, oprava historických památek, pokračující rekonstrukce hradu a pro děti víceúčelové hřiště.

⁹¹ Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2010 č. 1.-7.

⁹² Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2011 č. 1.-5.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2012 č. 1.-6.

⁹³ Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2013 č.1.-4. a č. 4.-8.

5.6 Volební období 2014-2018

5.6.1 Průběh a výsledky voleb

Ve dnech 10. a 11. října 2014 byly voličům otevřeny volební místnosti ve volebním obvodu Ústěk. Volby probíhaly dne 10. října 2014 od 14:00 do 22:00 a druhý den 11. října 2014 od 08:00 do 14:00, kdy se všechny volební místnosti uzavřely a probíhalo sčítání hlasů. Na seznamu voličů bylo zapsáno 2 252 voličů a voleb se zúčastnilo 1 052 voličů. Celkový počet platných hlasů byl 14 117 a vyjádřeno v procentech byla účast 46,71 %. Opět došlo ke snížení volební účasti, oproti předchozímu volebnímu období došlo k poklesu o 0,69 %. Počet zastupitelů byl opět 15. Výsledky voleb jsou zpracovány v tabulce č. 16⁹⁴

Tabulka 16: Výsledky voleb 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %		
1	SNK Evropští demokraté	2 628	18,54	15	3
2	"Sdružení nestraníků"	1 033	7,29	15	1
3	Komunistická str. Čech a Moravy	1 643	11,59	15	2
4	Sdružení SPO a NK PRO ÚSTĚK	560	3,95	15	0
5	ANO 2011	2 133	15,05	15	2
6	Strana zelených	1 450	10,23	15	2
7	Sdružení HNHRM, NK	3 407	24,03	15	4
8	PRO ÚŠTĚCKO	1 323	9,33	15	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

V těchto volbách bylo 8 politických subjektů, každý politický subjekt měl kandidátku sestavenou z 15 kandidátů. Celkem se o přízeň voličů ucházelo 120 kandidátů z 8 politických

⁹⁴ [online] Volby do zastupitelstev obcí 10. 10. - 11. 10. 2014. Český statistický úřad [cit. 2024-01-15] dostupné na www.volby.cz

subjektů. Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát, byl 8. Průměrný věk všech kandidátů byl 49,26 let.

Přehled politických subjektů: SNK Evropští demokraté, Pro Ústěcko, Sdružení HNHRM, NK (Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, nezávislí kandidáti), Strana zelených, ANO 2011, Sdružení SPO a NK PRO Ústěk, Komunistická strana Čech a Moravy a „Sdružení nestraníků“.

Na základě výsledků voleb se nejúspěšnějším politickým subjektem stalo Sdružení HNHRM, NK se ziskem 3 407 hlasů (24,03 %) a získala 4 mandáty v zastupitelstvu, jako druhý v pořadí bylo SNK Evropští demokraté s počtem hlasů 2 628 (18,54 %), což jim zajistilo 3 mandáty v zastupitelstvu a následují 3 politické subjekty se 2 mandáty v zastupitelstvu, konkrétně ANO 2011 s počtem hlasů 2 133 (15,05 %), Komunistická strana Čech a Moravy s počtem hlasů 1 643 (11,59 %) a Strana zelených s počtem hlasů 1 450 (10,23 %). PRO ÚSTĚCKO získalo 1 323 hlasů (9,33 %), má 1 mandát do zastupitelstva a rovněž Sdružení nestraníků se ziskem 1 033 hlasů (7,29 %) získalo 1 mandát pro zastupitelstvo. Sdružení SPO a NK PRO ÚŠTĚK nezískalo potřebný počet hlasů pro překonání volební klauzule a do zastupitelstva se nedostalo.

Na základě výsledku voleb bylo složeno zastupitelstvo z 15 získaných mandátů jednotlivých politických subjektů, ve kterém bylo 5 žen a 10 mužů, vyjádřeno v procentech 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Při porovnání s předchozím volebním obdobím došlo ke změně poměru zastoupení v zastupitelstvu, ženy zaznamenaly pokles v zastoupení o 13,33 % a u mužů došlo k navýšení poměru mandátů o 13,33 %.

Zastoupení žen v radě ve srovnání s předchozím volebním obdobím zůstalo na stejné úrovni, tj. rada byla ve složení 2 žen a 3 mužů, vyjádřeno v procentech 40 % žen a 60 % mužů. V porovnání z celkové účasti žen 51 se jedná o 3,92 % z celkového počtu na kandidátních listinách a muži z celkového počtu 69 zastoupených na všech kandidátních listinách činí 4,34 %. U mužů zůstal vyrovnaný poměr, vztah počtu členů rady ku kandidujícím všem mužů, ženy zaznamenaly procentové snížení zastoupení žen v radě ve vztahu k počtu kandidujících žen. Při porovnání procentního zastoupení ve vztahu k počtu kandidujících, zaznamenaly ženy zhoršení o 0,52 %.

SNK Evropští demokraté bylo složeno z 1 ženy a 14 mužů, vyjádřeno v procentech 6,66 % žen a 93,33 % mužů. Kandidátka se jeví jako téměř čistě mužská. Je zde velmi nerovnoměrné zastoupení obou pohlaví. Nejmladší kandidát byl ve věku 31 let a nejstarší

byl ve věku 65 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 51,87. Zde hovoříme o zastoupení spíše starší generace.

Sdružení nestraníků bylo složeno z 6 žen a 9 mužů, vyjádřeno v procentech 40 % žen a 60 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 29 let a nejstarší byl ve věku 67 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 50,8 let. Rovněž se jedná o zastoupení spíše starší generace.

Kandidátní listina Komunistické strany Čech a Moravy byla složena z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 59 let a nejstarší byl ve věku 80 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 67,47 let. Jedná se o kandidátku s věkově nejstaršími kandidáty, kteří zastupují starší generaci. Členská základna nemá zastoupenou mladou a střední generaci, jedná se o kandidátní listinu hájící zájmy starší generace.

Sdružení SPO a NK PRO ÚŠTĚK bylo složeno ze 7 žen a 8 mužů, v procentech vyjádřeno 46,66 % žen a 53,33 % mužů. Jedná se o poměrově vyváženou kandidátní listinu. Nejmladší kandidát byl ve věku 33 let a nejstarší byl ve věku 64 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 46,4 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

Kandidátní listina ANO 2011 byla složena z 11 žen a 4 mužů, vyjádřeno v procentech 73,33 % žen a 26,66 % mužů. Jedná se o kandidátní listinu s převahou v zastoupení žen nad muži. Nejmladší kandidát byl ve věku 21 let a nejstarší byl ve věku 57 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 36,6 roků. Jedná se o nejmladší průměrné složení kandidátů tohoto politického subjektu, který zastupuje mladší část generace.

PRO ÚŠTĚCKO bylo složeno z 11 žen a 4 mužů, vyjádřeno v procentech 73,33 % žen a 26,66 % mužů. I v tomto případě hovoříme o převaze v zastoupení žen nad muži. Nejmladší kandidát byl ve věku 27 let a nejstarší byl ve věku 64 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 45,87 let. Hovoříme o kandidátní listině zastupující střední generaci.

Strana zelených byla složena z 6 žen a 9 mužů, vyjádřeno v procentech 40 % žen a 60 % mužů, Nejmladší kandidát byl ve věku 25 let a nejstarší byl ve věku 67 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 46,27 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

Kandidátní listina Sdružení HNHRM, NK byla složena ze 4 žen a 11 mužů, vyjádřeno v procentech 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Jedná se o převahu v zastoupení mužů nad ženami. Nejmladší kandidát byl ve věku 41 let a nejstarší byl ve věku 56 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 48,8 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

V 15členném zastupitelstvu bylo 11 zastupitelů bez politické příslušnosti a 4 zastupitelé s politickou příslušností, kterými jsou 2 kandidáti z Komunistické strany Čech a Moravy a 2 kandidáti za HNHRM. V těchto volbách nedošlo k žádným velkým změnám na pořadí jednotlivých kandidátů v kandidátních listinách.

Tabulka 17: Míra personalizace voleb 2014

Subjekt	Variabilita	Personalizace
ANO 2011	20,21%	
HNHRM,NK	24,29%	
KSČM	28,14%	
"Sdružení nestraníků"	35,68%	
SNK ED	36,33%	
Sdružení SPO A NK PRO ÚŠTĚK	37,61%	
PRO ÚŠTĚCKO	45,71%	
Strana zelených	47,35%	

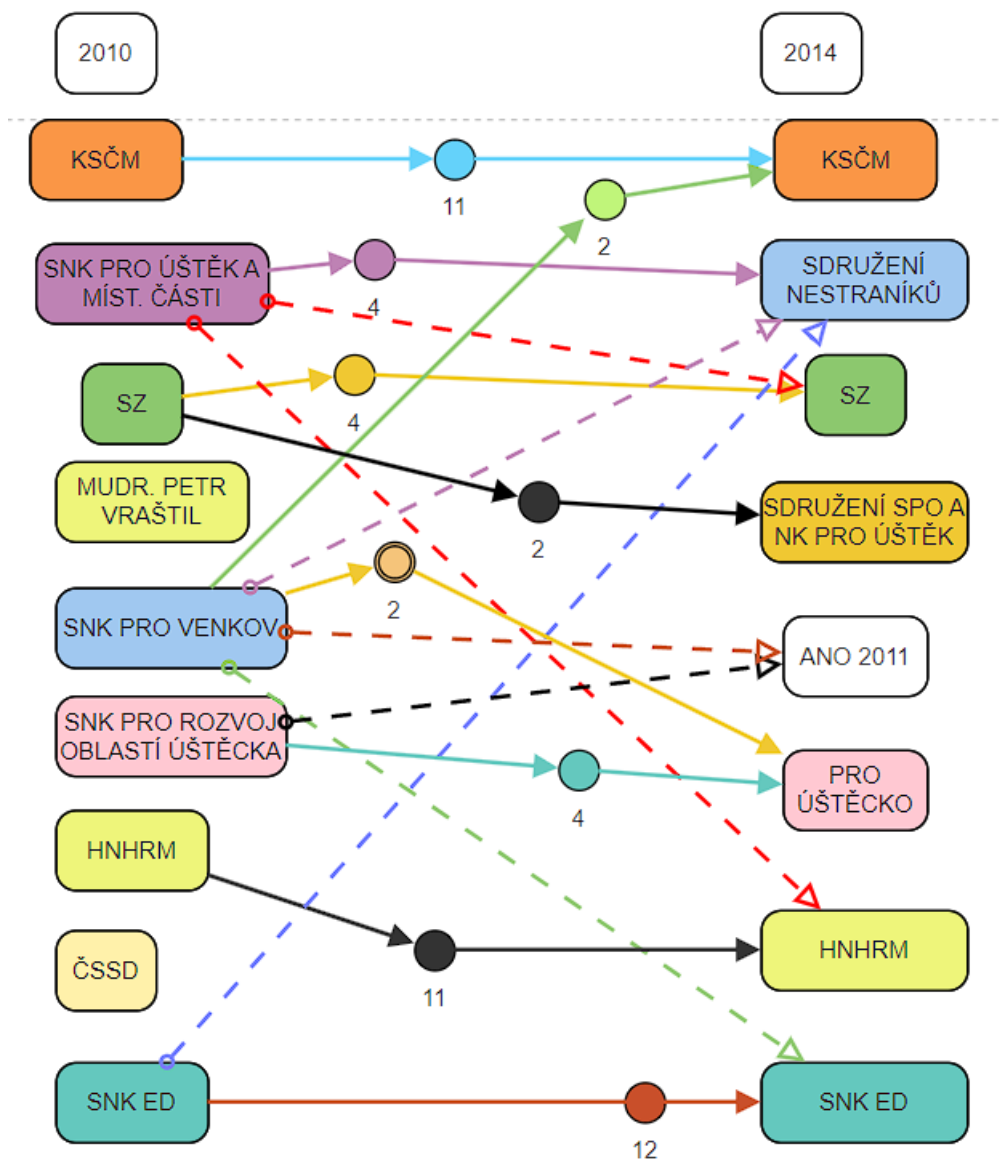
Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Míra personalizace je zaznamenána v tabulce č.17. Vysokých hodnot dosahují subjekty PRO ÚŠTĚCKO a Strana zelených, je zde velký rozptyl preferenčních hlasů. Ve Straně zelených kandidovali hned 3 učitelé z místní základní školy a voliči jim dávali velké množství preferenčních hlasů. Nižší hodnoty opět můžeme vidět u KSČM a další celostátní strany ANO 2011, kdy se voliči rozhodovali dle programu těchto stran. U HNHRM, NK to může být zapříčiněno spokojeností voličů, kteří tedy volili téměř celou stranu a chtěli, aby ve vedení obce pokračovali.⁹⁵

Z hlediska kontinuity kandidatury mezi lety 2010 a 2014 docházelo k menším přesunům kandidátů. Vedle stabilní KSČM, kde pokračovalo hned 11 kandidátů, se přidaly další dva subjekty a to HNHRM, kdy pokračovalo 11 kandidátů a u SNK ED to bylo ještě o jednoho více. Ve Straně zelených pokračovali 4 kandidáti a ze SNK pro Úštěk a míst. části se přesunuli 4 kandidáti do nově vzniklého „Sdružení nestraníků“. Ze Strany zelených došlo k přesunu dvou kandidátů do Sdružení SPO a NK PRO ÚŠTĚK. Po zániku SNK pro rozvoj oblasti Úštěcka se 4 kandidáti přesunuli do nově vzniklého PRO ÚŠTĚCKO. Přesuny jednotlivců jsou zaznamenány přerušovanou čarou.

⁹⁵ Rozhovor č. 1 Mgr. Andrea Elisek 2023

Obrázek 7: Kontinuita kandidatury 2010-2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.6.2 Průběh volebního období 2014-2018

Opět je zde mnoho politických subjektů a rozložení mandátů nám skýtá možnost vytvoření velkého množství kombinací koalic, žádný subjekt nezískal dominantní pozici pro

vytvoření minimální vítězné ideově propojené nebo ideově nepropojené koalice. Výsledná vzniklá koalice bude hodnocena dle S. Balíka.

Výsledkem povolebních jednání bylo vytvoření koalice Sdružení HNHRM, NK 4 mandáty, Strany zelených 2 mandáty a SNK Evropští demokraté 3 mandáty. Koalice měla tedy 9 mandátů, vznikla dle S. Balíka minimální vítězná ideově propojená koalice. Lze hovořit o ideově propojené koalici, jelikož již v předvolebním období politické subjekty upravily své programy, kandidátky, a to vše směřovalo v případě úspěchu ve volbách k pokračování dobré spolupráce, která byla úspěšná již v předchozím volebním období.⁹⁶

Dne 3.11.2014 proběhlo ustanovující zastupitelstvo. Na post starosty byl navržen Pavel Kunderát a vzhledem k tomu, že žádný protinávrh nepadl, byl starostou pro volební období 2014-2018 opět jmenován bývalý starosta Pavel Kunderát. Pro bylo všech 9 zastupitelů z koalice a 6 hlasů z opozice se zdrželo hlasování. Vše dopadlo, jak se očekávalo. Dále se jednalo o obsazení postupu místostarosty, zde byl navržen Petr Elísek. 10 hlasů bylo pro, 1 hlas proti a 4 zastupitelé se zdrželi hlasování. Funkce místostarosty byla obsazena bývalým místostarostou Petrem Elískem. Následovala volba členů rady, a zde nebylo žádné překvapení, jelikož volba členů rady byla již předem domluvená vzniklou minimální vítěznou ideově propojenou koalici a členové rady byli všichni z koalice, žádný člen opozice se do rady nedostal. Starostu a místostarostu doplnila MUDr. Jiřina Suchánková (SNK ED), Mgr. Zdeňka Táborská (SZ) a posledním členem se stal Ing. Pavel Čampulka (HNHRM).⁹⁷

Skladba vedení města, volba starosty a místostarosty včetně členů rady v tomto volebním období odpovídá výsledkům voleb. Nejsilnější strana Sdružení Hnutí za harmonický rozvoj města (4 mandáty), obsadila post starosta a jednoho člena rady, druhá nejsilnější strana SNK Evropští demokraté (3 mandáty) obhájili post místostarosty a jednoho člena rady a jako poslední byl v radě zástupce Strany zelených (2 mandáty). Ke změně v radě oproti minulému volebnímu období došlo pouze ve výměně dvou členů, jelikož starosta, místostarosta a Mgr. Zdeňka Táborská byli členy rady v předchozím volebním období. Složení rady tak bylo předpokladem dobré spolupráce, která proběhla i v předchozím volebním období⁹⁸

⁹⁶ Rozhovor č. 2 Pavel Kunderát, 2023

⁹⁷ Dokument – Město Ústěck – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2014 č. 5.-8.

⁹⁸ Dokument – Město Ústěck – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2015 č. 1.-3. a č.4-6

Volební období lze hodnotit jako velmi klidné, nesoutěživé, koalice pokračovala v dobré spolupráci, která existovala již v předchozím období a opozice nebyla téměř aktivní, pouze se jen konstruktivně doptávala v některých bodech jednání. Zde se potvrdilo tvrzení P. Jüptnera, který označuje za typické fungování zastupitelstva pro obce menší a střední velikosti. Jedná se o přechod soutěživého typu zastupitelstva na nesoutěživý typ.

Vedení města pokračovalo v započatém procesu spolupráce z předchozího volebního období, dokončovaly se zahájené projekty, následovaly další etapy v realizaci dlouhodobých projektů (např. skládka Dubí Hora – rekultivace), řešila se vratka uložená z Norských fondů v rámci realizace rekonstrukce hradu, pokračovalo se v záměru možnosti odkoupení pozemků v areálu jezera Chmelař.⁹⁹

Bylo nutné pokračovat v řešení havarijního stavu nábrežní opěrné zdi v části ulice Údolní. Vedení města v roce 2015 zahájilo práce na strategickém plánu 2015 až s výhledem do roku 2025. Tento strategický plán obsahuje hlavní směry rozvoje města a na jehož základě bude možné odhadnout možnosti budoucího sociálního, ekonomického a územního rozvoje ve vzájemných vazbách. Proběhla sanace skalních svahů v ulici Kamenná a nad objektem čp. 174 v Úštěku, z důvodu zamezení možného zřícení skalních svahů a docílit tak dostatečné ochrany osob a majetku v postižené části města. Areál jezera Chmelař v tomto volebním období doznal změn, které spočívaly v postupné výměně dožilých, značně poškozených ubytovacích chatků za nové a velmi důležité pro rekreační areál bylo i vybudování nového sociálního zázemí v moderních duchu.¹⁰⁰

V porovnání s předchozími obdobími lze konstatovat, že vedení města bylo méně aktivní v procesu získávání dotačních prostředků, ale bylo to především z důvodu zachování vyváženého rozpočtu města. Dotace byly zejména čerpány na opravu a údržbu historických budov (z programu MPR) a pokračování v rekonstrukce hradu (z programu PZAD). V místních částech správního území města Úštěk byly provedeny některé opravy místních komunikací a veřejného osvětlení, oprava požární nádrže, oprava střechy objektů ve vlastnictví města apod. K zajištění základní potřeb občanů patří zajisté i možnost využití veřejně přístupného WC. To se podařilo rekonstrukcí části stávajícího kulturního domu, kde byl vybudován nový prostor WC s bezbariérovým přístupem i pro osoby s omezením pohybu. Dalším důležitým problémem, kterým se vedení města zabývalo, byla možnost

⁹⁹ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2016 č. 1.-5.

¹⁰⁰ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2017 č. 1.-5.

odkoupení objektu v centru města, bývalé České spořitelny a jejího dalšího využití. V akčním plánu rozvoje města pro rok 2017 se mimo jiné objevil záměr modernizace stávajícího objektu občanské vybavenosti Základní školy Aloise Klára v Úštěku, vznik nových záchytných parkovišť ve městě, jelikož velkým a dlouhodobým problémem města jsou i parkovací stání včetně plánu možného zredukování parkování v samém centru města.

V roce 2018 z důvodu požadavků občanů bylo zahájeno jednání o možnosti výstavby supermarketu do 1 000 m² s možnými investory. Došlo k modernizaci, zateplení a ke změně topného systému v objektu občanské vybavenosti Dům s pečovatelskou službou v Rybniční ulici. Ve zdravotním středisku vedení města zajistilo opravu nevyhovujících stávajících rozvodů vody, kanalizace a elektro instalací.

Toto volební období lze zhodnotit jako velmi klidné, nedošlo v průběhu volebního období ke změnám ve složení členů rady ani starosty a místostarosty. Vedení města nemuselo řešit žádné zásadní spory a koalice minimální vítězná ideově propojená plnohodnotně spolupracovala.¹⁰¹

5.7 Volební období 2018-2022

5.7.1 Průběh a výsledky voleb

Volby do zastupitelstev měst a obcí se uskutečnily ve dnech 5. a 6. října 2018. Volební obvod Úštěku se skládal ze 7 volebních okrsků, zastupitelstvo je složeno z 15 členů. Zapsaných voličů bylo 2 245 a voleb se zúčastnilo 1 223 voličů. Celkem bylo odevzdáno 16 493 platných hlasů. V těchto volbách došlo k nárůstu počtu zúčastněných voličů, celkem 54,48 % z celkového počtu voličů, došlo k navýšení oproti předchozímu volebnímu období o 7,77 % všech voličů. Kompletní výsledky voleb jsou zaznamenány v tabulce č .18¹⁰²

Před uskutečněním vlastních voleb v roce 2018, proběhla velká předvolební propagace nových politických subjektů, probíhaly pravidelné mítinky, setkávání, propagace programu nejen v Úštěku samém, ale i v dalších obcích. Velký vliv na výsledek voleb mělo zajisté vstup na politickou scénu dvou nových politických subjektů – UHAF a Sportovci pro Úštěk.¹⁰³

¹⁰¹ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2018 č. 7.-8.

¹⁰² [online] Volby do zastupitelstev obcí 5. 10. - 6. 10. 2018. Český statistický úřad [cit. 2024-01-18] dostupné na www.volby.cz

¹⁰³ Rozhovor č.6 Bc. Ondřej Elísek, 2023

Tabulka 18: Výsledky voleb 2018

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %		
1	HN.ZA HARM.ROZVOJ OBCÍ A MĚST	3 202	19,41	15	3
2	ANO 2011	1 207	7,32	15	1
3	SNK Evropští demokraté	1 796	10,89	15	1
4	UHAF	5 683	34,46	15	6
5	Sportovci pro Úštěk	1 824	11,06	15	2
6	PRO ÚŠTĚCKÝ REGION	1 593	9,66	15	1
7	Komunistická str.Čech a Moravy	1 188	7,2	15	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Na základě výsledku voleb bylo složeno zastupitelstvo z 15 získaných mandátů jednotlivých politických subjektů, ve kterém byli 4 ženy a 11 mužů, vyjádřeno v procentech 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Při porovnání s předchozím volebním obdobím došlo ke změně poměru zastoupení v zastupitelstvu, ženy zaznamenaly pokles v zastoupení o 6,67 % a u mužů došlo k navýšení poměru mandátů o 6,67 %.

Zastoupení žen v radě, ve srovnání s předchozím volebním obdobím, doznalo změn, jelikož v radě měly pouze 1 zastoupení a muži své zastoupení navýšili o jeden mandát, tj. rada byla ve složení 1 žena a 4 muži, vyjádřeno v procentech 20 % žen a 80 % mužů. V porovnání z celkové účasti žen 34 se jedná o 2,94 % z celkového počtu na kandidátních listinách a muži z celkového počtu 71 zastoupených na kandidátních listinách činí 5,63 %.

SNK Evropští demokraté bylo složeno z 1 ženy a 14 mužů, vyjádřeno v procentech 6,66 % žen a 93,33 % mužů. Jedná se stejné poměrové složení kandidátky ve vztahu žen a mužů jako v předchozím volebním období. Je zde velmi nerovnoměrné zastoupení obou pohlaví. Nejmladší kandidát byl ve věku 35 let a nejstarší byl ve věku 69 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 56,6 let. Zde hovoříme o zastoupení spíše starší generace.

Komunistická strana Čech a Moravy byla složena opět z 5 žen a 10 mužů, procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nedošlo k žádné změně ve vztahu složení mezi ženami a muži, je shodné jako v předchozím volebním období. Nejmladší kandidát byl ve věku 24 let a nejstarší byl ve věku 78 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 68,67 let. Jedná se o kandidátku s věkově nejstaršími kandidáty, kteří zastupují starší generace.

ANO 2011 bylo složeno opět shodně jako v předchozím volebním období, tj. z 11 žen a 4 mužů, vyjádřeno v procentech 73,33 % žen a 26,66 % mužů. Jedná se o kandidátní listinu s jednoznačnou převahou v zastoupení žen nad muži. Nejmladší kandidát byl ve věku 25 let a nejstarší byl ve věku 61 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 37,73 let.

PRO ÚŠTĚCKÝ REGION bylo složeno ze 4 žen a 11 mužů, vyjádřeno v procentech 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 29 let a nejstarší byl ve věku 71 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 46,27 roků. Hovoříme o kandidátní listině zastupující střední generaci.

Sdružení HNHRM, NK se skládalo ze 3 žen a 12 mužů, vyjádřeno v procentech 20 % žen a 80 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 37 let a nejstarší byl ve věku 63 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 51,6 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

Sportovci pro Úštěk se skládalo z 5 žen a 10 mužů, vyjádřeno v procentech 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 27 let a nejstarší byl ve věku 53 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 39,53 let. Jedná se o kandidátní listinu zastupující spíše mladší generaci.

Kandidátní listina UHAF byla složena z 5 žen a 10 mužů, vyjádřeno v procentech 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 20 let a nejstarší ve věku 46 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 27,6 let. Jde o jednu z nejmladších kandidátních listin ve sledovaném období. Jednoznačně tento politický subjekt zastupuje mladou generaci.

Voleb se zúčastnilo 7 politických subjektů, všichni měli plný počet možných kandidátů (15), celkem tedy kandidovalo 105 kandidátů. Složení jednotlivých kandidátek opět ukázalo menší počet zúčastněných žen (34 z celkových 105) a 71 mužů. Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát byl 7.

Politickými subjekty ve volbách: Komunistická strana Čech a Moravy, Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, Pro Úštěcký region, SNK Evropští demokraté, ANO 2011 a dva nové UHAF a Sportovci pro Úštěk.

V těchto volbách se nejúspěšnějším politickým subjektem stal nováček voleb UHAF, který získal 5 683 hlasů, což představuje 34,46 % z celkového počtu hlasů a získalo tak překvapivě 6 mandátů do zastupitelstva. Na druhém místě se umístilo Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst s počtem 3 202 hlasů (19,41 %) a získalo tak 3 mandáty do zastupitelstva. Sportovci pro Úštěk získali 1 824 hlasů (11,06 %) a 2 mandáty, zbývající politické subjekty každý získal po 1 mandátu do zastupitelstva – SNK Evropští demokraté 1 796 hlasů (10,89 %), Pro Úštěcký region 1 593 hlasů (9,66 %), ANO 2011 1 207 hlasů (7,32 %) a KSČM 1 188 hlasů (7,2 %).

Bylo zvoleno 15 zastupitelů, a to 11 zastupitelů bez politické příslušnosti, 2 zastupitelé za HNHRM, KSČM 1 zastupitel a STAN 1 zastupitel. Změnu v pořadí na kandidátní listině ovlivnily preferenční hlasy u subjektu Sportovci pro Úštěk, kdy se do zastupitelstva dostal i kandidát, který byl původně na 7. místě a obsadil 2. místo v konečném pořadí.¹⁰⁴

Pokud jde o míru personalizace voleb je zajímavé, že nováček UHAF i Sportovci pro Úštěk mají nižší míru personalizace. Voliči podpořili program těchto nových stran a nejednalo se tak o subjekty, které by měly jen výrazné osobnosti.

Tabulka 19: Míra personalizace voleb 2018

Subjekt	Variabilita	Personalizace
UHAF	10,69%	
HNHRM	19,10%	
Sportovci pro Úštěk	19,15%	
ANO 2011	21,18%	
KSČM	22,11%	
PRO ÚŠTĚCKÝ REGION	23,40%	
SNK ED	33,99%	

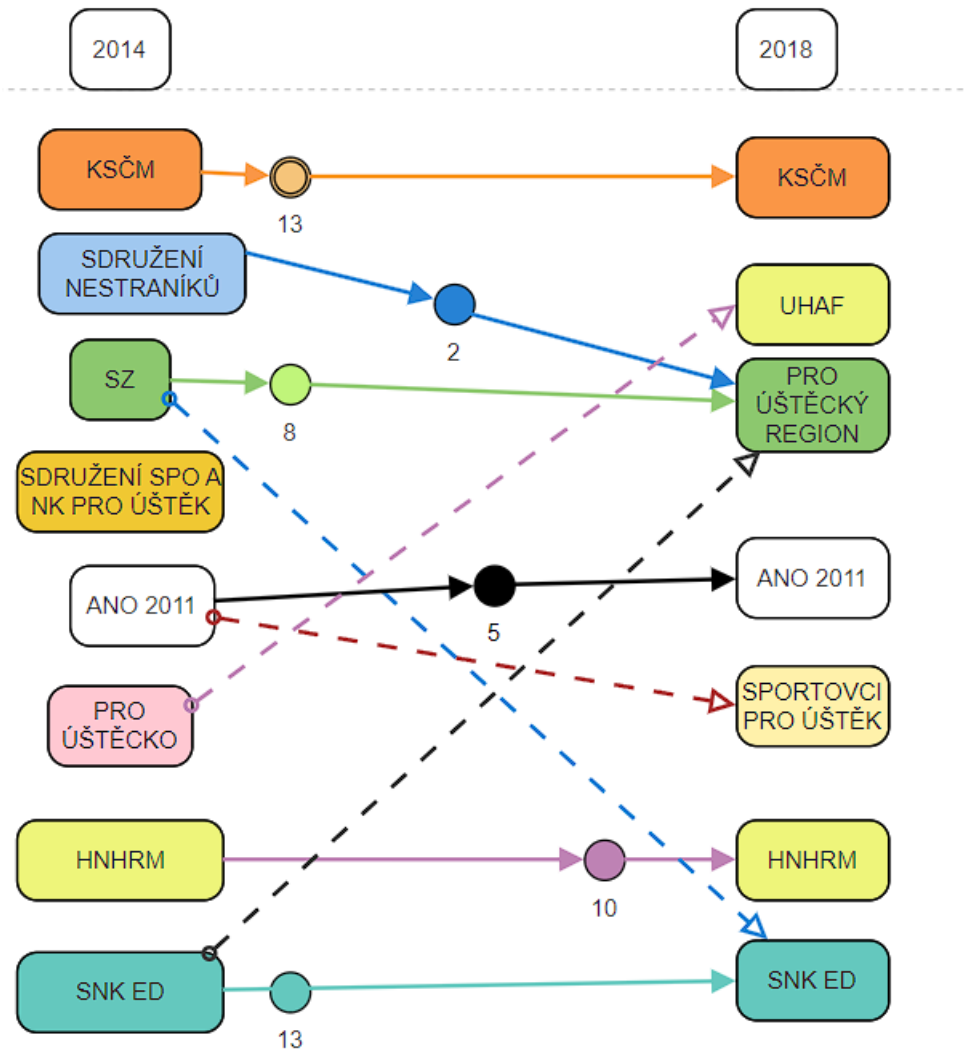
Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Kandidující subjekty i v těchto volbách měly silnou kandidátskou základnu a velké množství kandidátů kandidovalo za stejný politický subjekt jako v roce 2014. Mezi nejstabilnější subjekty lze zařadit HNHRM s 10 kandidáty, KSČM, kde pokračovalo 13 kandidátů a SNK ED také se 13 kandidáty z předchozích voleb. Ze Strany zelených, která zde neměla sestavenou kandidátku přešlo 8 kandidátů do PRO ÚŠTĚCKÝ REGION, který

¹⁰⁴ Rozhovor č. 3 Josef Rytina, 2023

ještě posílili dva kandidáti ze „Sdružení nestraníků“. V ANO 2011 zůstalo 5 kandidátů. Přesuny jednotlivců jsou zaznamenány přerušovanou čarou.

Obrázek 8: Kontinuita kandidatury 2014-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.7.2 Průběh volebního období 2018-2022

Do povolebního vyjednávání se zapojilo všech 7 politických subjektů. Nejlepší pozici pro vyjednávání však měl vítězný UHAF, která na základě výsledku voleb získal 6 mandátů a také se při vyjednávání projevila předvolební snaha o případné spolupráci s druhým novým subjektem Sportovci pro Ústěck, kteří získali 2 mandáty. V případě uzavření této koalice by se již jednalo o minimální vítěznou ideově propojenou koalici, ale

vyjednávání pokračovalo s plánem získat pro koalici i další subjekty, vítězný UHAF nechtěl však vyjednat se subjekty, kteří byli ve vedení města v předchozím volebním období, jelikož s jejich prací pro město nebyli spokojeni. Jejich činnost dle názoru UHAF stagnovala, nezajišťovala postupný rozvoj a perspektivu pro město Ústěk. Z politického vyjednávání UHAF byli vyloučeni Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst a SNK Evropští demokraté. Při vyjednávání o případné spolupráci v koalici UHAF nezískal na svoji stranu PRO ÚŠTĚCKÝ REGION a pokračováním vyjednávání o spolupráci v koalici byli osloveni KSČM a ANO 2011, kteří měli každý po 1 mandátu. Úspěšné vyjednávání s drobnými ústupky, ale hlavně příslibem získání míst v radě města, došlo k vytvoření nadměrně ideově propojené koalice, která byla složena z těchto politických subjektů UHAF (6 mandátů), Sportovci pro Ústěk (2 mandáty), KSČM (1 mandát) a ANO 2011 (1 mandát). Koalice tak získala 10 mandátů a zbývajících 5 mandátů tvořila opozice ve složení Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst (3 mandáty), SNK Evropští demokraté (1 mandát) a PRO ÚŠTĚCKÝ REGION (1 mandát). Takto vzniklá koalice je dle S. Balíka koalici nadměrnou ideově propojenou, která i při případném nesouhlasu jednoho či dvou zastupitelů (členů rady), má koalice zajištěnou nadpoloviční většinu hlasů při projednávání a tím i rozhodování v komunálních volbách.

UHAF byl velice aktivní v předvolebním období a tím dokázali spoustu voličů oslovit, a to se odrazilo pak ve výsledku voleb a získání velké převahy ve volbách (6 mandátů). Dokázalo svou aktivní politickou činností před volbami i ovlivnit celkovou účast voličů ve volbách. Rovněž je nutné zdůraznit předvolební aktivitu druhého nového politického subjektu Sportovci pro Ústěk, jelikož dokázali svým programem a vlastní aktivitou především oslovit mladší generaci, a to nejen sportovní. Neméně důležitá se projevila i propojenost těchto dvou nových politických subjektů, kteří již v průběhu předvolební činnosti dokázali spolupracovat a rozvíjet tak případnou spolupráci dle výsledku voleb.¹⁰⁵

UHAF svým programem přilákal velký počet voličů, kteří chtěli podobnou změnu. Konkrétně být více aktivní při získávání dotací a umožnit tak rychlejší rozvoj a prosperitu města. Jednalo se o záměry týkající se školy, družiny a společně se Sportovci pro Ústěk řešit dlouhodobé nevyhovující zázemí pro sportovce a případně multifunkční haly atd.

¹⁰⁵ Rozhovor č.3 Josef Rytina, 2023

Dne 5.11.2018 se uskutečnilo ustanovující zastupitelstvo. Návrh na obsazení postu starosty byl Jan Mazíni, nebyl žádný proti návrh a hlasování 10 pro, 1 proti a 4 se zdrželi hlasování. Do funkce starosty byl zvolen Jan Mazíni. Dále se hlasovalo o obsazení funkce místostarosty s návrhem Bc. Tomáš Sazeček a zde byl i proti návrh ze strany opozice Václav Šulík. Vzhledem k existenci nadměrně ideově propojené koalice byl do funkce místostarosty zvolen Bc. Tomáš Sazeček – 10 hlasů pro, 1 proti a 4 se zdrželi hlasování. Starosta i místostarosta byli ze stejného politického subjektu UHAF. Do současné doby nikdy nebyli starosta a místostarosta z jednoho politického subjektu. Následovala volba členů rady, kde, již bylo při povolebním jednání jasno i o členech rady, byli zvoleni 1 člen za Sportovci pro Úštěk, 1 člen z KSČM, 1 člen z ANO 2011.¹⁰⁶

Po nástupu do funkce, nové vedení jmenovalo nové členy komisí a zároveň vytvořilo dvě komise nové – sportovní a kulturní a dala podnět k vytvoření osadních výborů ve všech místních částech správního území města. Občané tak mají možnost většího vlivu na rozvoji své obce ve spolupráci s vedením města Úštěk.

Na zasedání zastupitelstva města dne 5.12.2018 byl vznesen návrh ze strany UHAF o zřízení dvou dalších míst pro neuvolněné zastupitele s odůvodněním jejich zřízením nových míst, jako kvalifikované osoby pro čerpání plánovaných dotací pro rozvoj města a řešení s tím dalších souvisejících činností. Opozice však reagovala silným nesouhlasem a přidala se část zastupitelů i z koalice, jelikož vytvoření nových míst s sebou přináší i další finanční náklady pro rozpočet města, a to již za pouhý měsíc fungování nového vedení města.¹⁰⁷

Zde se již projevil první nesouhlas v rámci koalice a vzniklo jen jedno místo pro neuvolněného zastupitele z UHAF. Výsledky hlasování 8 hlasů pro, 4 proti a 3 se zdrželi. Zvolena byla Bc. Kateřina Nováková, která měla řešit oblast školství, kultury, cestovního ruchu, sociální oblasti a další legislativy.

Vedení města začalo aktivně pracovat v rámci možností dotačních titulů. Mezi které lze zmínit celou řadu např. kotlíkové dotace s možností poskytnutí půjčky od města, zahájili aktivní činnost pro možnost výstavby DČOV (domácích čistíren odpadních vod), zejména v lokalitách, kde není vybudována kanalizační síť a tzv. dešťovka, což by umožnilo zájemcům pořízení nádrží na dešťovou vodu s možností dalšího využití (zalévání zahrad,

¹⁰⁶ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2018 č. 3.-6.

¹⁰⁷ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2018 č. 3.-6.

splachování WC nebo praní prádla). Další oblastí zájmu byla rekonstrukce ZŠ Aloise Klára v Úštěku, její modernizace, hlavně přestavba soc. zařízení a šaten, umístění výtahu pro tělesně postižené, změna topného systému, vzduchotechniky, osvětlení, výměna oken a zateplení objektu, vybudování nových učeben, vybavení ICT technikou a nábytkem, přestavba dílen, modernizace družiny.

Pro plnohodnotnou práci v lesním hospodářství byl pořízen traktor, obnoven, modernizován vozový park města a technických služeb, oprava komunikace v ulici Podskalská, zahájena rekonstrukce infrastruktury (plyn voda, kanalizace, elektro, komunikační sítě) v části ulice Údolní, které předchází následně opravě komunikace v této části města. Dalším velkým projektem bylo zahájení přestavby bývalého objektu chmelárna na sportovní centrum s víceúčelovým využitím, v oblasti kultury byla zahájena celková rekonstrukce bývalého kina pro nové kulturní využití. V rámci dotace bylo pořízeno svozové auto a zajištěn nákup velkoobjemových kontejnerů. V tomto volebním období proběhla i celková rekonstrukce objektu bývalého domu dětí a mládeže s cílem zřízení komunitního centra, v některých místních částech proběhla tzv. revitalizace veřejných prostranství. Byla zahájena celá řada projektových prací např. Kanalizace Habřina, přestavba objektu Konojedy na bytové jednotky a společenské využití místních, nové dílny a zázemí v areálu jezera Chmelař.¹⁰⁸

Vedení města se pustilo i do celé řady zpracování projektových dokumentací např. projekty DČOV, rekonstrukce Základní školy praktické, přestavba půdních prostor HZS pro přemístění Policie, cyklostezka okolo jezera Chmelař, multifunkční hřiště, přestavba víceúčelové budovy pro sport Údolní ulice II. etapa, oprava požární zbrojnice v Kalovicích, oprava požární nádrže v Konojedech, projekt na nové dílny a zázemí v kempu jezera Chmelař, přestavba objektu fary na informační centrum a muzeum, knihovnu, přestavba objektu Mateřská škola Pastelka v Úštěku a celá řada dalších plánovaných aktivit. Realizovaly se i opravy a údržba některých historických objektů z programu MPR a pokračovala přestavba hradu z PZAD.¹⁰⁹

Při pohledu na nejen finanční náročnost, ale i na celkové množství rozpracovanosti všech možných aktivit, je zřejmé, že se město dostalo nad finanční možnosti svého rozpočtu a město se dostávalo do finančních problémů, které se snažilo řešit úvěry a tím značně město

¹⁰⁸ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2019 č. 1.-4.

¹⁰⁹ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2019 č. 1.-4.

zadlužilo. Tato špatná finanční situace, hospodaření města, bylo často velmi emocionálně kritizováno opozicí, která neschvalovala způsob hospodaření. Opozice však vzhledem k počtu svých mandátů, nedokázala tento způsob hospodaření změnit. Opozice byla aktivní, ale ve volebním období neúspěšná.¹¹⁰

Konfliktních situací mezi koalicí a opozicí v celém volebním období přibývalo, ale ke změně ve složení rady ani zastupitelstva nedošlo. Později byla zastupitelstvem odvolána z postu uvolněné zastupitelky Bc. Kateřina Nováková, ale zůstala zastupitelkou.¹¹¹

5.8 Volební období 2022-2026

5.8.1 Průběh a výsledky voleb

Ve dnech 23. září a 24. září 2022 se konaly volby do zastupitelstev obcí. Počet zastupitelů byl stanoven na 15. Zapsaných voličů bylo 2 270, celkem se voleb zúčastnilo 1 208 voličů, což představuje volební účast 53,26 %. Ve srovnání s předchozím volebním obdobím se voleb zúčastnilo o 1 ,22 % možných voličů méně. Odevzdaných platných hlasů bylo 16 794. Kompletní výsledky nalezneme v tabulce č .20¹¹²

Tabulka 20: Výsledky voleb 2022

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	název	abs.	v %		
1	USZ - NAŠE ÚŠTĚCKO	451	2,69	15	0
2	SNK Evropští demokraté	5 053	30,09	15	5
3	UHAF	4 660	27,75	15	4
4	Úštěcko - náš domov	1 049	6,25	15	1
5	Sportovci a nezávislí	1 940	11,55	15	2
6	Pro rozvoj Úštěcka	606	3,61	15	0
7	MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ	3 035	18,07	15	3

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

¹¹⁰ Rozhovor č.5 Václav Šulík 2023

¹¹¹ Rozhovor č.4 Josef Petrus

¹¹² [online] Volby do zastupitelstev obcí 23. 9. - 24. 19. 2022. Český statistický úřad [cit. 2024-01-23] dostupné na www.volby.cz

Do voleb se přihlásilo 7 politických subjektů, všechny měly 15 kandidátů. Do zastupitelstva kandidovalo celkem 105 kandidátů. Index plurality, tedy kolik kandidátů připadá na 1 volený mandát byl 7.

Nejúspěšnějším politickým subjektem se stalo SNK Evropští demokraté se ziskem 5 053 hlasů (30,09 %) a získalo tak 5 mandátů. V pořadí jako druhý byl UHAF se ziskem 4 660 hlasů (27,75 %) a získal tak 4 mandáty, jako třetí se umístilo Místní hnutí za harmonický rozvoj se ziskem 3 035 hlasů (18,07 %) a získalo 3 mandáty, na čtvrté pozici se umístili Sportovci a nezávislí se ziskem 1 940 hlasů (11,55 %) získali 2 mandáty, následovalo Úštěcko – náš domov s počtem získaných hlasů 1 049 (6,25 %) a získal 1 mandát. Dva subjekty nepřekročily volební klauzuli a jejich kandidáti se nedostali za zastupitelstva. Konkrétně subjekt Pro rozvoj Úštěcka získal 606 hlasů (3,61 %) a USZ – NAŠE ÚŠTĚCKO, které získalo pouze 451 hlasů (2,69 %). Z 15 zvolených zastupitelů bylo 13 bez politické příslušnosti a 2 s politickou příslušností. Jedná se o zastupitele z Hnutí za harmonický rozvoj. Na základě výsledku voleb bylo složeno zastupitelstvo z 15 získaných mandátů jednotlivých politických subjektů, ve kterém je 5 žen a 10 mužů, vyjádřeno v procentech 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Při porovnání s předchozím volebním obdobím došlo ke změně poměru zastoupení v zastupitelstvu, ženy zaznamenaly nárůst v zastoupení o 6,67 % a u mužů došlo ke snížení poměru mandátů o 6,67 %.

Celková účast žen ve složení kandidátních listin je v počtu 41 žen, v procentech vyjádřeno 39,04 % a muži v počtu 64, v procentech vyjádřeno 60,95 %. Výpočet je z celkového počtu kandidátů, tj. 105.

SNK Evropští demokraté bylo složeno ze 2 žen a 13 mužů, vyjádřeno v procentech 13,33 % žen a 86,66 % mužů. Jedná se o stejné poměrové složení kandidátky ve vztahu žen a mužů jako v předchozím volebním období. Nejmladší kandidát byl ve věku 33 let a nejstarší byl ve věku 54 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 44,47 let. Zde hovoříme o zastoupení střední generace.

Sportovci a nezávislí měli kandidátku složenou z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 23 let a nejstarší byl ve věku 57 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 41,93 let. Jedná se o zastoupení pro mladší a střední generaci.

Kandidátní listina UHAF byla složena ze 7 žen a 8 mužů, vyjádřeno v procentech 46,66 % žen a 53,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 25 let a nejstarší ve věku 50 let. Průměrný věk kandidátů byl 32,33 let. Jedná se o zastoupení mladé generace.

Úštěcko – náš domov bylo složeno z 10 žen a 5 mužů, v procentech vyjádřeno 66,66 % žen a 33,33 % mužů. Jedná se o jedinou kandidátní listinu, kde převažující zastoupení bylo žen nad muži. Nejmladší kandidát byl ve věku 43 let a nejstarší kandidát byl ve věku 74 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 56,67 let. Jedná se o zastoupení spíše starší generace.

Kandidátní listina Pro rozvoj Úštěcka byla složena ze 4 žen a 11 mužů, v procentech vyjádřeno 26,66 % žen a 73,33 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 23 let a nejstarší ve věku 45 let. Průměrný věk všech kandidátů byl ve věku 34,87 let. Jedná se o zastoupení mladé generace.

Místní hnutí za harmonický rozvoj bylo složeno z 5 žen a 10 mužů, v procentech vyjádřeno 33,33 % žen a 66,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 39 let a nejstarší byl ve věku 70 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 53,53 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

USZ – NAŠE ÚŠTĚCKO bylo složeno z 8 žen a 7 mužů, v procentech vyjádřeno 53,33 % žen a 46,66 % mužů. Nejmladší kandidát byl ve věku 24 a nejstarší byl ve věku 75 let. Průměrný věk všech kandidátů byl 45,47 let. Jedná se o zastoupení střední generace.

Volby v roce 2022 byly střetem programů některých stran. V předvolební kampani bylo jasné, že některé subjekty spolu nebudou spolupracovat. Voliči tedy velmi často upřednostnili volbu celé strany, před udělováním preferenčních hlasů. Nízká míra personalizace je vidět u subjektů UHAF, SNK ED, HNHRM a Sportovců a nezávislých. Vysoká míra personalizace je u subjektů Úštěcko – náš domov a nejvyšší je u Pro rozvoj Úštěcka. Úštěcko – náš domov mělo na své kandidátce MUDr. Eva Vraštilovou, které je v Úštěku známou osobností a u Pro rozvoj Úštěcka kandidovala Mgr. Andrea Elísek, které se v lokální politice pohybuje několik let a učí na místní základní škole.¹¹³

¹¹³ Rozhovor č. 1 Mgr. Andrea Elísek, 2023

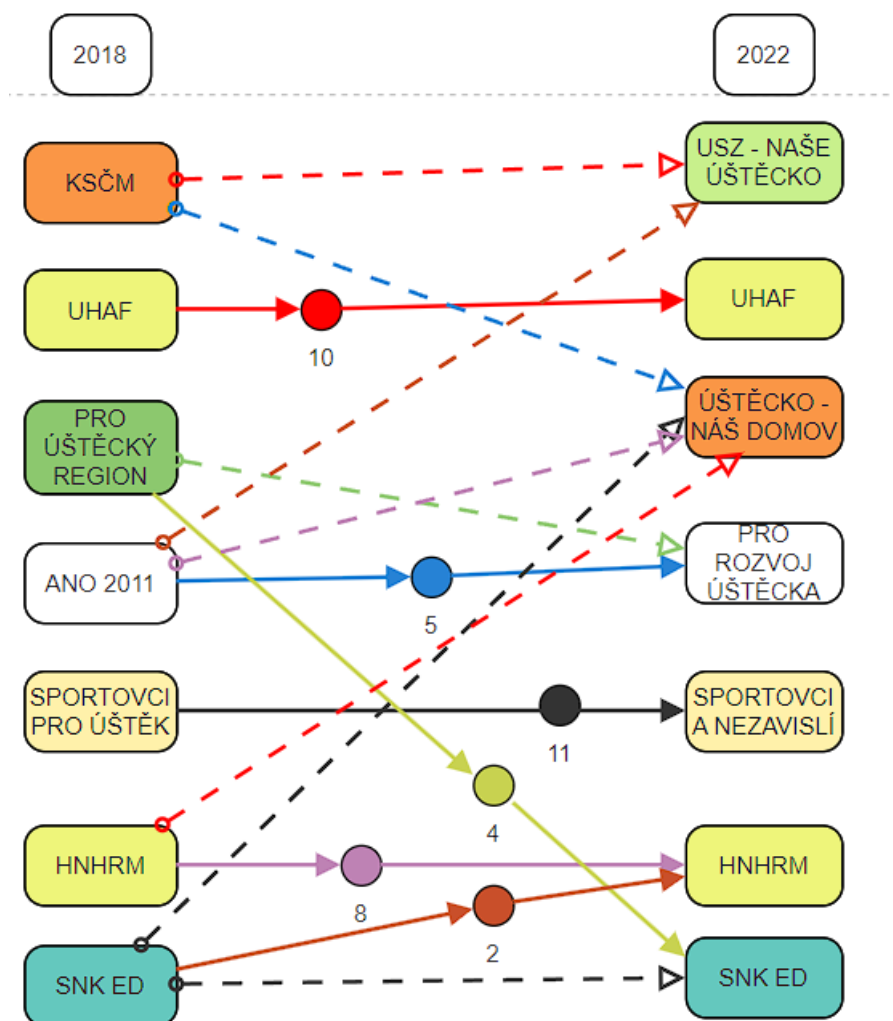
Tabulka 21: Míra personalizace voleb 2022

Subjekt	Variabilita	Personalizace
UHAF	10,29%	
SNK ED	15,50%	
HNHRM	17,71%	
Sportovci a nezávislí	25,34%	
USZ- NAŠE ÚŠTĚCKO	43,09%	
Úštěcko - náš domov	45,82%	
Pro rozvoj Úštěcka	72,85%	

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Do posledních voleb šly některé subjekty velmi pozměněny. Nejvíce je to vidět SNK ED, kdy na kandidátce zůstal jen jeden člen původní kandidátky z roku 2018, došlo však k přesunu 4 kandidátů z PRO ÚŠTĚCKÝ REGION. Velmi stabilní byla kandidátní listina UHAF – zůstalo 10 kandidátů a Sportovců a nezávislých, kde kandidovala 11 kandidátů z předchozích voleb. Z SNK ED přešli dva kandidáti do Místní HNHRM, u kterého zůstalo 8 kandidátů z kandidátky v roce 2018. Přesun z ANO 2011, které již v roce 2022 nekandidovalo, byl 5členný a přesunuli se do Pro rozvoj Úštěcka. Přesuny jednotlivců jsou zaznamenány přerušovanou čarou.

Obrázek 9: Kontinuita kandidatury 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

5.8.2 Průběh volebního období 2022 do současnosti

Do povolebního vyjednávání se zapojilo všech 7 politických subjektů. Nejlepší pozici pro vyjednávání však měla vítězná SNK Evropští demokraté, která na základě výsledku voleb získala 5 mandátů a také se při vyjednávání projevila předvolební snaha o případné spolupráci s Místním Hnutím za harmonický rozvoj Ústěcka, kteří získali 3 mandáty, rovněž probíhala jednání se Sportovci pro Ústěk, kteří získali 2 mandáty. V případě uzavření této koalice by se již jednalo dle S. Balíka o nadměrnou vítěznou ideově propojenou koalici, která by měla 10 mandátů. Zbývající politický subjekt UHAF se ziskem 4 mandátů se tak dostal do opozice, protože vítězná strana nechtěla s touto stranou

vyjednávat, nebyla s jejich činností ve vedení města v předchozím volebním období spokojena. V opozici zůstal i Pro rozvoj Úštěcka se ziskem 1 mandátu. Nadměrná vítězná ideově propojená koalice tak měla 10 mandátů a opozice pouze 5 mandátů.¹¹⁴

V radě města není zastoupena žádná žena. Je to poprvé za celé sledované období, tj. od r. 1994 až do současnosti. Rada je tedy složena pouze z mužů v tomto zastoupení 1 z SNK Evropsští demokraté, 2 z Místní hnutí za harmonický rozvoj a 1 za Sportovce a nezávislé.¹¹⁵ Post starosty zastává z SNK Evropsští demokraté Bc. Ondřej Elísek a pozice místostarosty obsadil z Místního hnutí za harmonický rozvoj Václav Šulík¹¹⁶

Jsme zhruba v polovině volebního období 2022-2026, začátek volebního období byl ve znamení značného rozčarování, město se pohybovalo na samé hranici bankrotu. Město se nacházelo v nejhorší ekonomické situaci za celou svou existenci. Byl zjištěn skutečný stav financí, město nebylo schopno plnit závazky vůči prováděcím firmám a poskytovatelům služeb. Tato velmi nepříznivá finanční situace, kdy se dalo hovořit o vzniklé finanční krizi, zákonitě přinesla i změnu programu plánu rozvoje a prosperity města, které zahrnovaly programy politických subjektů.¹¹⁷

Bylo nutné všechny investiční projekty odsunout a zabývat se řešením finanční krize v hospodaření města. Plán koalice spočíval v provedení pouze některých nezbytných plánovaných rekonstrukcí, případně řešení vzniklých havárií. K nahlédnutí do hospodaření předchozího vedení je nutné uvést např. skutečnost, že dluh na nezaplacených fakturách ještě z doby předchozího vedení činil 26 mil. Kč, úvěr z roku 2020 činil 35 mil. Kč s první splátkou od ledna 2024. Dluh k 14. 11. 2022 tak činil 61 mil. Kč a v tomto období došlo rovněž ke skokovému nárůstu cen energií, řada provedených víceprací, u již probíhajících akcí, a i přes již existující zadlužení města, předchozí vedení stále pokračovalo v procesu získávání dalších a dalších dotací, přestože nebyly tyto akce kryté vlastními prostředky jako podmínka pro získávání dotací.¹¹⁸

Kromě navýšení cen energií, došlo ke značnému růstu cen materiálů, na který měla negativní vliv pandemie COVID 19 a válka na Ukrajině. Toto vše zapříčinilo, jak je výše uvedeno, nejhorší ekonomickou situaci města.

¹¹⁴ Rozhovor č.6 Bc. Ondřej Elísek, 2023

¹¹⁵ Rozhovor č.6 Bc. Ondřej Elísek, 2023

¹¹⁶ Rozhovor č.5 Václav Šulík, 2023

¹¹⁷ Rozhovor č.4 Josef Petrus, 2023

¹¹⁸ Rozhovor č.6 Bc. Ondřej Elísek, 2023

Město dokonce čelilo předžalobní výzvě z důvodu neuhrazených existujících faktur (práce provedené, ale nezaplacené již v měsíci červnu 2022, tedy za dobu předchozího vedení města). Nové vedení města, po zjištění skutečného stavu probíhajících rekonstrukcí kina, sportoviště, ZŠ Aloise Klára v Úštěku, kanalizace v Údolní ulici, zjistilo, že některé projekty mají být dokončené, zkolaudované a plnit svou funkci využití, pro kterou byla dotace poskytnuta, a to s termínem do října 2022 a prosince 2022. Vzhledem ke zjištěnému stavu se tato skutečnost nedala splnit.

Projekt rekonstrukce kina nebyla v požadovaném termínu a kvalitě provedena, nebyl naplněn účel dotace stavby. Město dostalo rozhodnutí od poskytovatele dotace, Ministerstva financí, o vrácení poskytnuté dotace v plné výši, tj. 18 mil. Kč. Bylo nutné zajistit další úvěr k zabezpečení dokončení prioritních probíhajících projektů, konkrétně rekonstrukce ZŠ Aloise Klára v Úštěku a vybudování nové kanalizace v části Údolní ulice. Město získalo tak další úvěr v celkové hodnotě 27 650 000,- Kč.

Další vrácení již poskytnuté dotace hrozí městu za realizaci projektu rekonstrukce bývalé chmelárny na sportoviště s víceúčelovým využitím, zde došlo ke kontrole projektu ze strany NKÚ, který zjistil vážné nedostatky a hrozí městu vrácení celé dotace ve výši 23 mil. Kč. Aktuálně město dluží přibližně 79 600 000,- Kč a přičteme-li i případné vrácení další dotace, pak dluh města bude kolem 102 000 000,- Kč.¹¹⁹

Kontrolní a finanční výbor provedl kontrolu hospodaření předchozího vedení za období 2018-2022 a to ke dni 19.6.2023, zaměřil se na největší projekty: Celková rekonstrukce objektu bývalého kina pro účely ZŠ Aloise Klára v Úštěku, rekonstrukce autobusové zastávky v Kalovicích, oprava objektu bývalé chmelárny – tělocvična s víceúčelovým využitím a zázemím v ul. Údolní čp. 69-70, financování dokončených staveb a dalších investiční záměrů, kontrola faktur za studie a projekty.¹²⁰ Zpráva kontrolního a finančního výborů konstatovala, že hospodaření v letech 2018-2022 bylo nevhodné a doporučila provedení důkladné kontroly příslušnými orgány vzhledem k opodstatněným podezřením u financování projektů, studií, realizací a stavebních zakázek, stejně jako možného předražování staveb a sporného čerpání dotací v letech 2018-2022.

Vyšetřování policií ČR už probíhala od srpna 2022, tj. ještě před volbami na období 2022-2026. V současné době probíhá šetření orgány v trestním řízení Policií ČR projektů

¹¹⁹ Dokument: Město Úštěk – Zpravodaj Úštěk 2022/12 a Zpravodaj Úštěk 2023/3 „slovo“ starosty.

¹²⁰ Rozhovor č.3 Josef Rytina, 2023

Celková rekonstrukce objektu bývalého kina pro účely ZŠ Aloise Klára v Úštěku a bylo podáno trestní oznámení i stavební zakázky Oprava objektu bývalé chmelárny – tělocvična s víceúčelovým využitím a zázemím v ul. Údolní čp. 69-70.

Zastupitelstvo doznalo změnu ve složení zastupitelů, kdy zastupitel z UHAF ztratil mandát, jelikož změnil trvalou adresu pobytu a za něj byla jmenována další v pořadí kandidátka z UHAF. Současné vedení města šlo do voleb se svým programem plánu rozvoje a prosperity Úštěku, vzhledem k finanční krizi města, bylo nutné přehodnotit prosazování svého programu a zahájit kroky k překonání hospodářské krize.¹²¹

Přes všechny výše uvedené problémy se novému vedení daří alespoň méně finančně náročné projekty realizovat např. oprava místní komunikace Třebín – Starý Týn, parkovací plocha na Sídlišti pionýrů, oprava mostku u Kirilů v Údolní ulici, oprava fasády 2 památkových objektů a pokračující stavební práce při rekonstrukci Úštěckého hradu, dokončena výstavba nové kanalizace v části ulice Údolní, dokončila se rekonstrukce ZŠ Aloise Klára v Úštěku, rekonstrukce hygienicky nevyhovujícího soc. zařízení v mateřské škole¹²²

¹²¹ Dokument – Město Úštěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2022 č. 4.-7.

¹²² Dokument: Město Úštěk – Zpravodaj Úštěk 2022/12 a Zpravodaj Úštěk 2023/3 „slovo“ starosty.

6 Výsledky provedené analýzy

6.1 Vývoj volební účasti v Úštěku 1994-2022

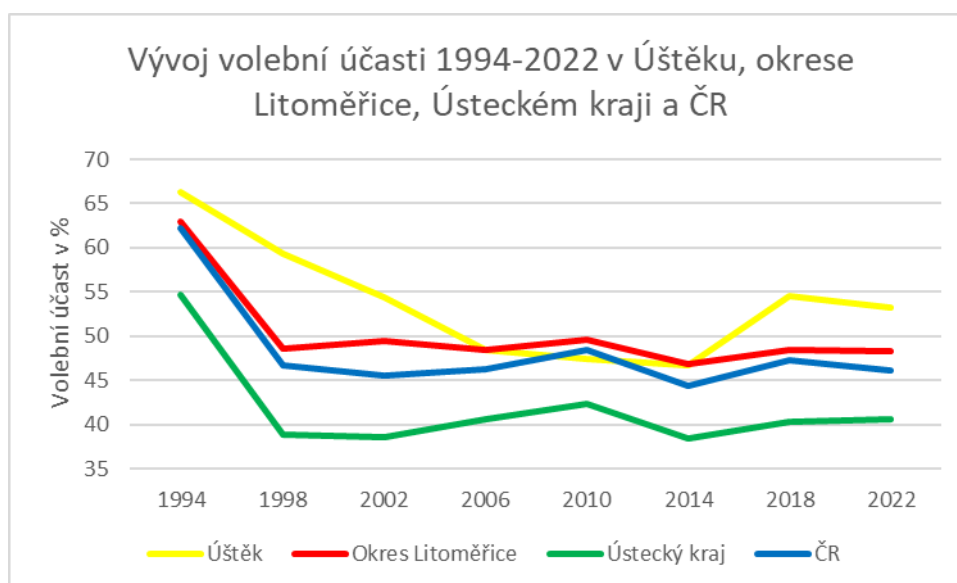
Volební účast je faktor počtu voličů v jednotlivých volebních obdobích ve vztahu k celkovému počtu voličů, kteří se voleb zúčastnili. Voliči mají právo se podílet na procesu rozhodování o rozvoji a prosperitě své obce svou účastí ve volbách, vyjadřují tak svůj názor, kdo a jak bude ve volebním období zastupovat jejich zájmy. Voliči jsou ovlivňováni jednak osobnostmi kandidátů, jejich znalostí ze svého územního samosprávného celku, a jednak programem politických subjektů. Kandidátem pro zastupitelstvo obce může být jen občan s trvalým bydlištěm v samostatném správním území obce.

Další faktor, který ovlivňuje účast ve volbách je i politický subjekt, který má svůj program a v rámci propagace svého programu aktivuje voliče k účasti ve volbách. Pozitivní, ale i negativní vliv na účast může mít i voličů nespokojenost se způsobem vládnutí v předchozích volebních obdobích. Účast voličů do zastupitelstev obcí je větší, než účast voličů např. do senátu, parlamentu nebo Evropské unie. Účast je ovlivněna i tradicí v dané zemi, a velká účast v roce 1994 je velmi pravděpodobně ovlivněna tím, že to byly první volby do zastupitelstva v samostatné historii ČR a postupně se přibližujeme hodnotám západoevropských států.¹²³

Je to dáno přímou vazbou voličů, znalostí kandidátů a jejich programu, který pak na základě výsledku voleb, může ovlivnit jejich život (oblast životního prostředí, kultury, školství, infrastruktura atd.), která se těchto voličů bezprostředně dotýká, jedná se totiž o místo jejich trvalého bydliště, a svou aktivní účastí ve volbách mohou ovlivnit proces rozhodování v rozvoji a prosperitě obce. Vývoj volební účasti je znázorněn v grafu č.4

¹²³ CABADA, L. a M. KUBÁT. Úvod do studia politické vědy. 2007, s. 288-290

Graf 4: Vývoj volební účasti 1994-2022 v Úštěku, okrese Litoměřice, Ústeckém kraji a ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Ve sledovaném období lze zaznamenat, že volební účast v Úštěku byla mimo roku 2010 větší než v Ústeckém kraji a ČR. Jak jsem již zmiňoval, ve všech sledovaných celcích, je nejvyšší účast v roce 1994, kdy se konaly první volby do zastupitelstev v samostatné historii ČR. Trend je pak klesající, který se změnil pro Úštěk v roce 2018, kdy kandidovaly nové subjekty, které nebyly spokojené se směřováním rozvoje města, a byly aktivní i v politické kampani, kdy se setkávaly s občany a využívaly moderních technologií, např. sociálních sítí, a povedlo se jim mobilizovat voliče. Rok 2022 byl ve znamení tvrdého politického boje, kdy téměř všechny kandidující strany využívaly všechny nástroje k mobilizaci voličů, a volební účast byla opět velmi vysoká.¹²⁴

6.2 Analýza kandidátů a zastupitelů

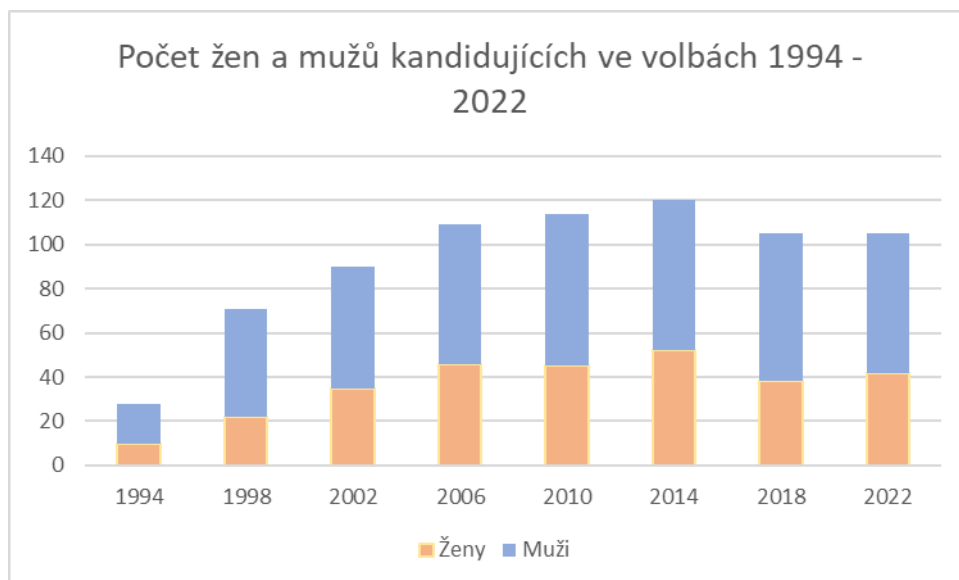
6.2.1 Z hlediska pohlaví kandidátů a zastupitelů

V průběhu všech sledovaných období jsem sledoval i pohlaví kandidátů a zastupitelů. První rozebereme zastoupení mužů a žen, kteří kandidovali do zastupitelstva obce. Z grafu č.5 můžeme zjistit, že zastoupení mužů a žen, bylo v celém sledovaném období 1994-2022 nevyrovnané. Největší rozdíl byl v roce 1998, ze 71 kandidátů bylo pouze 22 žen, což

¹²⁴ Rozhovor č.4 Josef Petrus, 2023

odpovídá 30,98 % žen a 69,01 % mužů. Naopak největší podíl žen byl zastoupen v roce 2014, kdy ze 120 kandidátů bylo 52 žen, vyjádřeno v procentech 43,33 % žen.

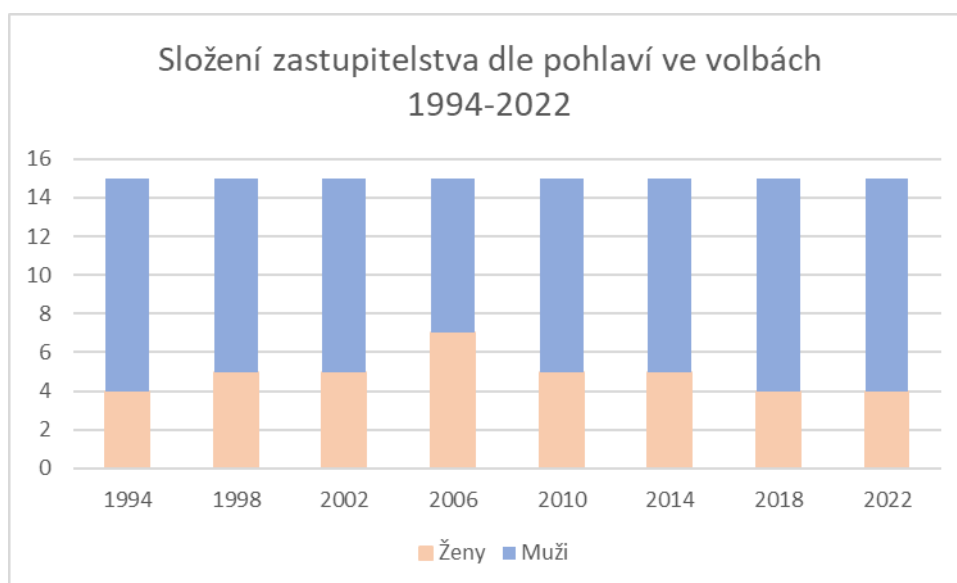
Graf 5: Podíl žen a mužů kandidujících ve volbách 1994-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Rozdíl se ukazuje i v porovnání zastoupení žen a mužů v zastupitelstvu. Nejmenší počet žen v zastupitelstvu, které bylo vždy 15člené, byl v roce 1994, 2018 a 2022. V těchto volbách se do zastupitelstva dostaly jen 4 ženy. Z 15 zastupitelů tedy bylo 26,67 % žen a 73,33 % mužů. Největší zastoupení žen bylo v roce 2006. Do zastupitelstva se dostalo 7 žen a 8 mužů. Ženy v tomto volebním období tvořily 46,67 % ze zvolených zastupitelů, a mužů bylo 53,33 %. Údaje za celé sledované období zobrazuje graf č.6

Graf 6: Složení zastupitelstva dle pohlaví ve volbách 1994-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Při porovnání obou grafů můžeme konstatovat, že zastoupení žen a mužů je nevyrovnané. Ve všech volebních obdobích kandidovalo vždy méně žen než mužů. Od roku 1994 do roku 2022 bylo celkem 742 kandidátů, a z toho 290 žen a 452 mužů. Ženy tvořily 39,08 % ze všech kandidátů, a 60,92 % připadalo na muže. Podobné zastoupení měly ženy i v zastupitelstvu, kdy ze 120 zvolených zastupitelů, bylo pouze 39 žen a 81 mužů. Ženy ve sledovaném období tvořily 32,5 % zastupitelů a muži 67,5 %. Rozdíl zastoupení je tady ještě větší.¹²⁵

6.2.2 Z hlediska věku kandidátů a zastupitelů

Vývoj průměrného věku kandidátů a zvolených zastupitelů se ve sledovaném období měnil. Průměrný věk kandidátů byl vždy nižší než průměrný věk zvolených zastupitelů, mimo volby v roce 2018 a 2022. Pro první dvě sledovaná období (1994 a 1998) platí, že průměrný věk kandidátů se téměř rovnal průměrnému věku zvolených zastupitelů, v daném volebním období. Od roku 2002 se průměrný věk kandidátů, který činil 45,09 roků, lišil už o 2,4 roků, od průměrného věku zvolených zastupitelů, který byl 47,53 roků. Tento stav vyššího průměru věku zvolených kandidátů, nad zastupiteli, postupně narůstal, kdy nejvyšší rozdíl v průměrném věku mezi kandidáty a zastupiteli je zřejmý v roce 2014. Průměrný věk kandidátů byl 49,26 roků, a průměrný věk zvolených kandidátů v této době činil 56,58 roků.

¹²⁵ Rozhovor č.1 Mgr. Andrea Elisek, 2023

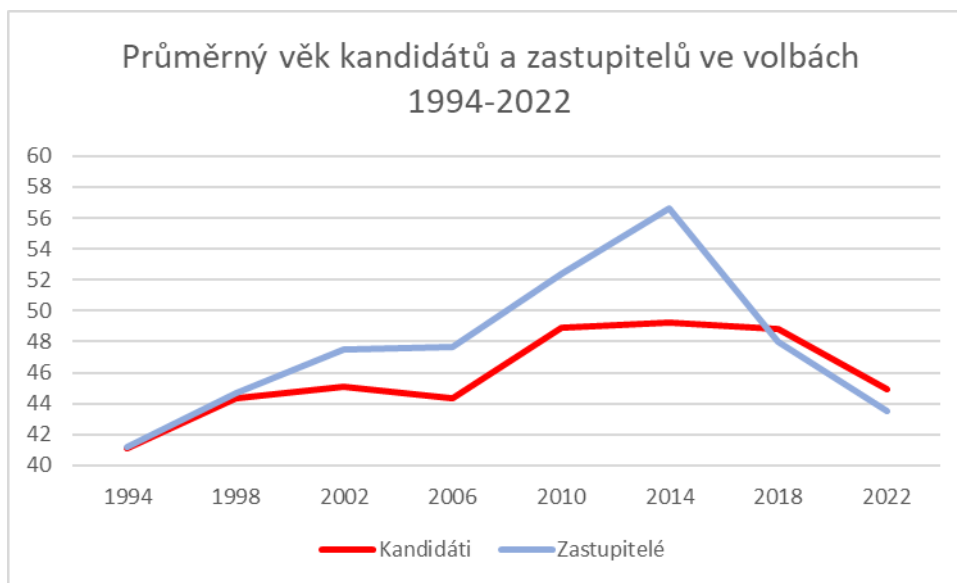
Rozdíl tak činil 7,32 let. Voliči dali jasně najevo, že dávají přednost starším, „zkušenějším“ kandidátů, před mladšími a z jejich pohledu „nezkušenými“ kandidáty. Voleb se většinou zúčastnili voliči střední a starší generace, kteří volby berou zodpovědněji než mladší generace, která se voleb zúčastňovala pouze v minimálním počtu. Tato skutečnost potvrdila zjištěný stav, že průměrný věk zastupitelů byl vyšší než průměrný věk všech kandidátů

Projevil se tak faktor věkové skladby voličů. V roce 2018 průměrný věk kandidátů byl 48,86 roků, a v porovnání s průměrným věkem zvolených zastupitelů, který činil 47,98 roků, se poprvé, ve sledovaném období (1994-2022), dostal pod nižší průměrný věk kandidátů. Ve volebním období 2018-2022 se ve větším počtu voleb zúčastnila i mladší generace, a to z důvodu aktivní propagace svého volebního programu, dvou nově vzniklých politických subjektů. Jednalo se o UHAF, který svou kandidátku postavil především z mladé generace, zde byl průměrný věk 27,6 roků, a druhý nově vzniklý politický subjekt, Sportovci pro Úštěk, sestavil rovněž kandidátní listinu mladší generace s věkovým průměrem 39,53 let. Vzhledem k tomu, že UHAF získal 6 mandátů a Sportovci 2 mandáty, tvořili nadpoloviční většinu všech kandidátů, a to se projevilo na věkovém průměru zvolených kandidátů.

Tento trend, tedy nižší průměrný věk zvolených kandidátů oproti průměrnému věku všech kandidátů, se projevil i v roce 2022. Průměrný věk kandidátů činil 44,93 roků, a průměrný věk zvolených zastupitelů činil ještě o 1,4 roků méně, tj. 43,53 roků. Tento nižší věkový průměr ovlivnila nejen účast ve volbách UHAF a Sportovci pro Úštěk, kteří měli opět nejnižší věkový průměr svých kandidátů, ale i skutečnost, že SNK Evropští demokraté, kteří se pravidelně voleb zúčastňovali, obměnili svou kandidátku, ve které bylo zastoupení i mladší generace.¹²⁶

¹²⁶ Rozhovor č.1 Mgr. Andrea Elisek, 2023

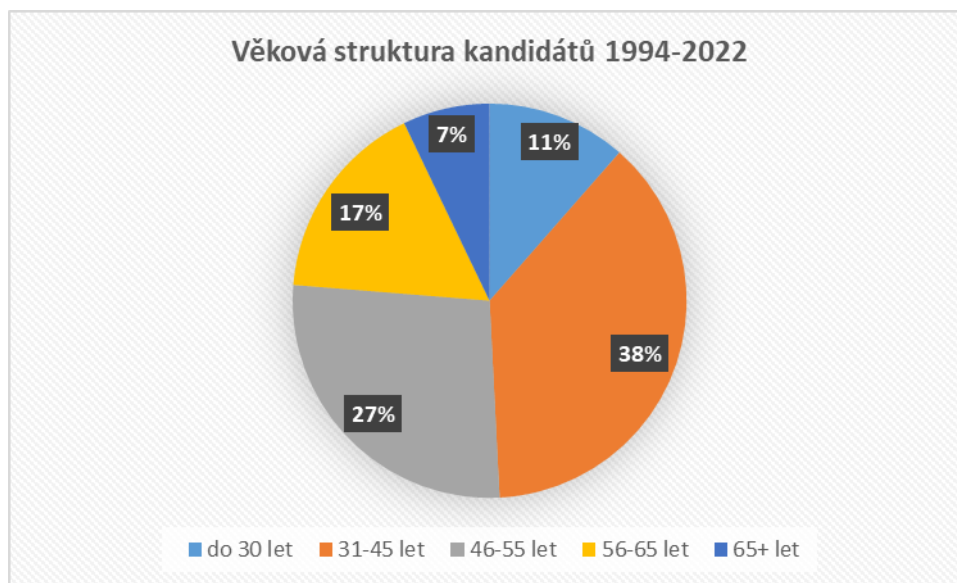
Graf 7: Průměrný věk kandidátů a zastupitelů ve volbách 1994-2022

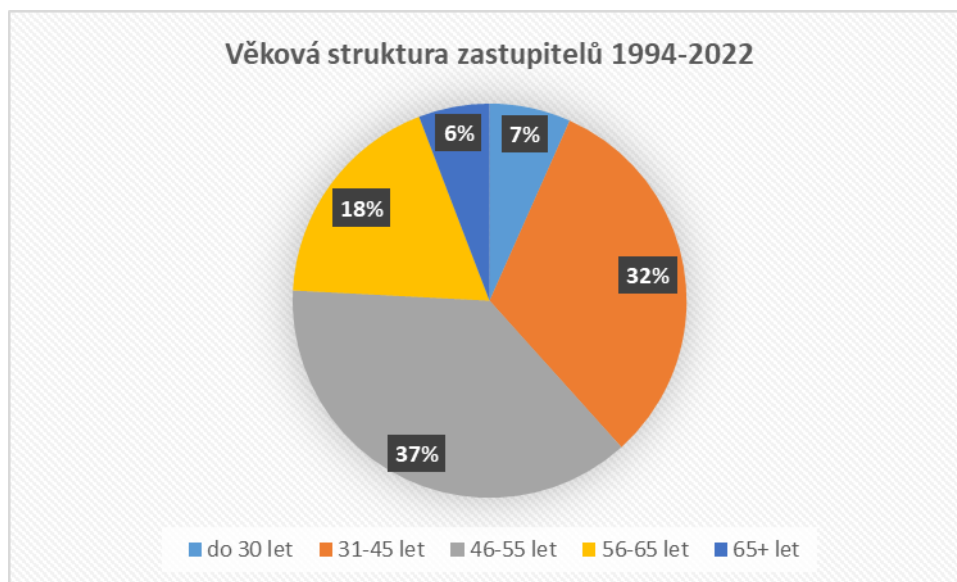
Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Graf č. 8 znázorňuje průměrný věk všech kandidátů a věkovou strukturu zvolených zastupitelů ve sledovaném období 1994-2022. Nejpočetnější zastoupenou skupinou, jsou kandidáti v rozmezí věku 31-45 let, kteří tvořili ve sledovaném období 38 % všech kandidátů napříč všemi politickým subjekty. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou jsou kandidáti ve věkovém rozmezí 46-55 let, kteří tvořili rovněž 27 % všech kandidátů napříč všemi kandidátními listinami politických subjektů. Tyto dvě početné skupiny spolu tvořili 65 % všech kandidujících. Nejmenší zastoupení má věková skupina 65+, která tvořila pouze 7 % ze všech kandidátů. Graf znázorňuje, že zastoupení mladší generace, tj. do 30 let, je teprve na začátku, tvoří pouze 11 % ze všech kandidátů, a ukazuje to na poměrně malý zájem mladé generace o volby a jejich malý zájem o účast při rozhodovacích procesech v lokální politice místních samospráv.

Graf 8: Věková struktura kandidátů 1994-2022

Graf 9: Věková struktura zastupitelů 1994-2022

Graf č. 8 a 9 zachycuje rozdělení kandidátů a zastupitelů do stejných věkových skupin ve sledovaném období 1994-2022. Nejvíce zastupitelů města Ústěk bylo z věkové

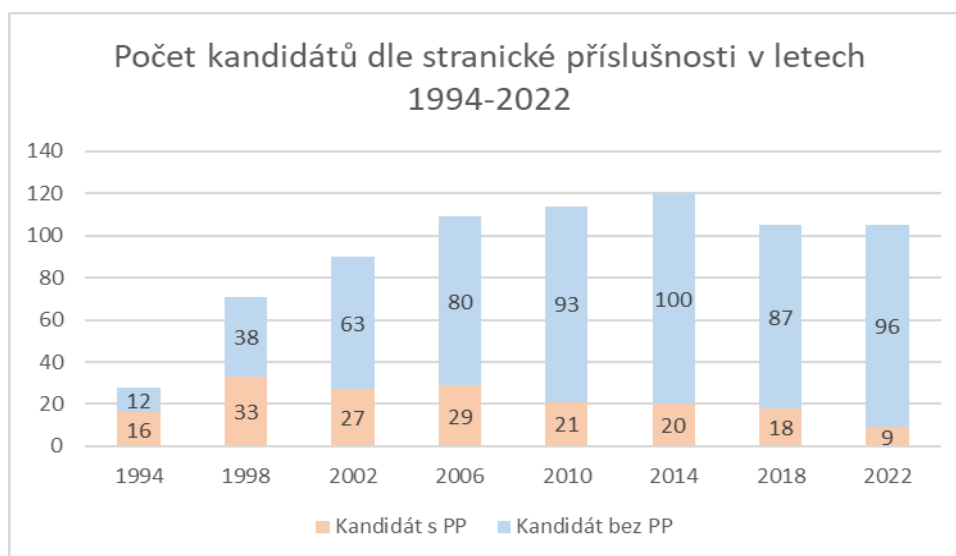
skupiny v rozmezí 46-55 let, což představuje 37 % zastupitelů. Druhou nejpočetnější skupinou byli zastupitelé ve věkovém rozmezí 31-45 let, v procentech vyjádřeno 32 %. Společně tyto skupiny představovali 69 % z celkové počtu zastupitelů. Při porovnání s předchozím grafem je zřejmé, že si tyto věkové kategorie, pozice vzájemně prohodily. Zastoupení nejmladší generace do 30 let je téměř shodné se zastoupením generace 65+.

Při porovnání obou grafů je vazba mezi věkovou skupinou kandidátů a následně zvolených zastupitelů zřejmá. Nejvíce je ve sledovaném období zastoupena generace 46-55 v zastupitelstvu, přestože počet kandidátů byl 27 %, do zastupitelstva bylo zvoleno 37 % zastupitelů, jako druhá byla věková skupina 56-65, která měla 17 % kandidátů a do zastupitelstva bylo zvoleno 18 % zastupitelů. Nejmladší generace do 30 let měla 7 % kandidátů a do zastupitelstva bylo zvoleno 6 %. Domnívám se, že voliči se při svém rozhodování přiklánějí i k věku kandidátů, který si spojují se zkušenostmi.¹²⁷

6.2.3 Stranická příslušnost kandidátů a zastupitelů

V průběhu sledovaného období, od roku 1994-2022, došlo k postupnému snižování počtu straníků zastoupených na kandidátních listinách, a naopak zvyšujícímu se počtu kandidátů bez politické příslušnosti. Kandidát bez politické příslušnosti, je kandidát, který kandiduje samostatně, nebo jako kandidát nějakého sdružení, hnutí, případně i jako kandidát bezpartijní pod hlavičkou nějaké politické strany.

Graf 10: Počet kandidátů dle stranické příslušnosti v letech 1994-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

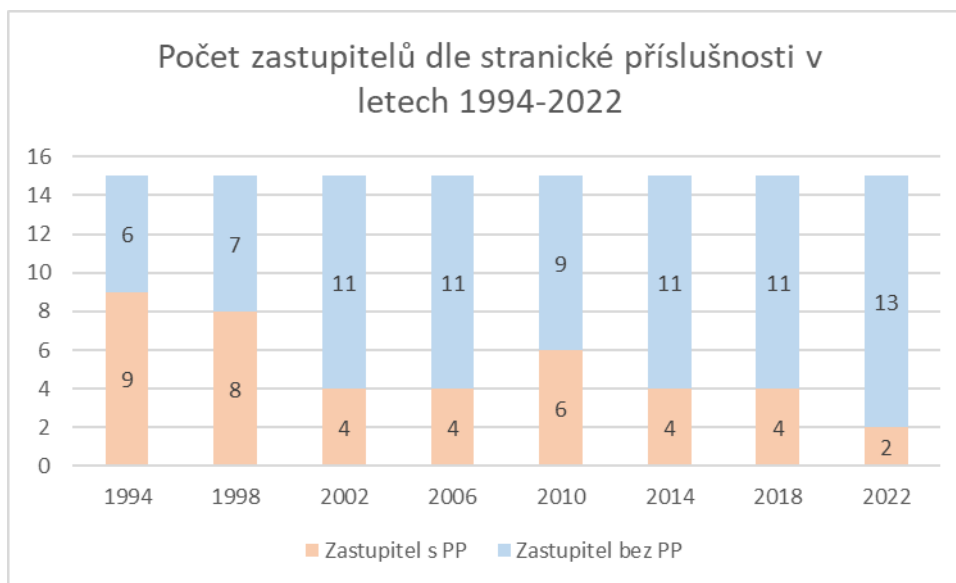
¹²⁷ Rozhovor č.3 Josef Rytina, 2023

Graf č. 10 nám ukazuje, že v roce 1994, byl celkový počet kandidátů 28, z nichž bylo 16 straníků a 12 kandidátů bez politické příslušnosti, v procentech vyjádřeno 57,14 % straníků a 42,86 % kandidátů bez politické příslušnosti. V roce 1998 již došlo k navýšení kandidátů bez politické příslušnosti a snížení počtu straníků. Z celkového počtu kandidátů 71, bylo 33 kandidátů straníků a 38 kandidátů bez politické příslušnosti, v procentech 46,47 % straníků a 53,52 % kandidátů bez politické příslušnosti.

Tento nastolený trend je pozorován v celém sledovaném období, kdy rapidně ubývá kandidátů straníků a narůstá počet kandidátů bez politické příslušnosti. Graf zachycuje počty straníků a kandidátů bez politické příslušnosti za každé volební období. Je patrné, že ani při zvyšujícím se celkovém počtu kandidátů, jejich počet je dán počtem kandidujících politických subjektů v daném volebním období, rapidně ubývá počet kandidátů straníků a zvyšuje se počet kandidátů bez politické příslušnosti.

V roce 2002 z celkového počtu 90 kandidátů bylo pouze 27 straníků (v procentech 30 %) a 63 kandidátů bez politické příslušnosti (70 %). V roce 2006 stále se snižuje počet straníků, z celkového počtu 109 kandidátů bylo pouze 29 straníků (26,60 %) a 80 kandidátů bez politické příslušnosti (73,39 %). V roce 2010 vidíme další snížení straníků, z celkového počtu 114 kandidátů, bylo jen 21 straníků (18,42 %) a 93 kandidátů bez politické příslušnosti (81,57 %). Tento trend snižování počtu straníků vidíme i v roce 2014, z celkového počtu 120 kandidátů bylo 20 straníků (16,66 %) a 100 kandidátů bez politické příslušnosti (83,33 %). V roce 2018 došlo nepatrně k navýšení počtu straníků, z celkového počtu kandidátů 105 bylo 18 straníků (17,14 %), nárůst o 0,48 procenta oproti předchozímu volebnímu období a 87 kandidátů bez politické příslušnosti (82,85 %). V roce 2022 naopak došlo k téměř k drtivé porážce straníků, z celkového počtu 105 kandidátů bylo pouze 9 straníků (8,57 %) a 96 kandidátů bez politické příslušnosti (91,42 %).

Graf 11: Počet zastupitelů dle stranické příslušnosti v letech 1994-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Graf č. 11 vyjadřuje počet zastupitelů straníků a zastupitelů bez politické příslušnosti. Zastupitelstvo města Ústěk je vždy 15členné. Z tohoto počtu bylo v roce 1994 počet straníků 9 (60 %) a pouze 6 zastupitelů bez politické příslušnosti (40 %). Rovněž v roce 1998 bylo zastupitelstvo složeno z více straníků než zastupitelů bez politické příslušnosti. Počet straníků bylo 8 (53,33 %) a zastupitelů bez politické příslušnosti pouze 7 (46,66 %). Pouze tyto dva roky byly ve vedení města v početní převaze straníci nad zastupiteli bez politické příslušnosti. V ostatních volebních obdobích nastala změna, kdy straníků bylo vždy méně než zastupitelů bez politické příslušnosti. Čtyři volební období zůstala beze změny, ale s menším počtem zastupitelů straníků, skladba 4 straníci a 9 zastupitelů bez politické příslušnosti.

V roce 2002, 2006, 2014 a 2018 bylo zastupitelstvo složeno ve stejném počtu straníků a zastupitelů bez politické příslušnosti. V těchto letech byla skladba zastupitelstva dle stranické příslušnosti 4 zastupitelé straníci (26,66 %) a 11 zastupitelů bez politické příslušnosti (73,33 %). V roce 2010 zastupitelstvo bylo složeno ze 6 zastupitelů straníků (40 %) a 9 zastupitelů bez politické příslušnosti (60 %). Poslední sledované období, rok 2022-2026, je současná stranická příslušnost, složení zastupitelstva v převaze zastupitelé bez politické příslušnosti 13 (86,66 %) a pouze 2 zastupitelé straníci (13,33 %).

6.3 Kontinuita kandidatury

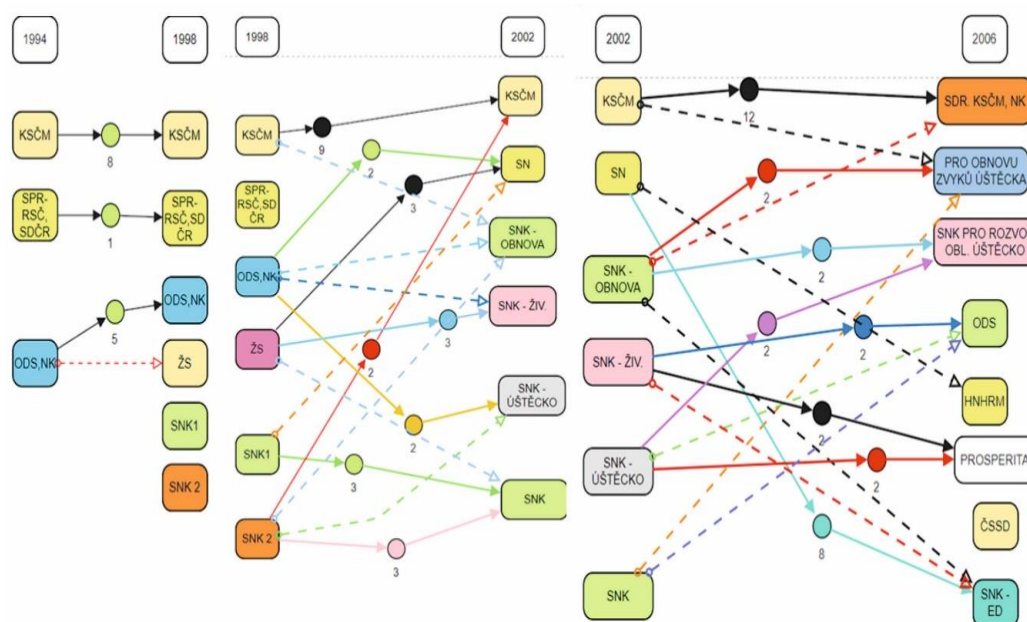
Analýza kontinuity kandidatury je zachycena podrobně v jednotlivých volebních obdobích. Na obrázcích je zachycena kontinuita kandidatury u jednotlivých politických subjektů v průběhu sledovaného období od roku 1994-2022. Některé nově se objevující politické subjekty nejsou složeny pouze z nových kandidátů, ale jsou i doplňovány o kandidáty již z existujících politických subjektů, vznikajících jako nová sdružení, hnutí nebo politická strana. Analýza politických subjektů, které se voleb zúčastňovaly opakovaně, a současně těchto nově vznikajících politických subjektů, je obrazem stability členské báze politických subjektů v lokální politice.

Sledovaná kontinuita kandidatury umožnila vysledovat pravděpodobnost vytváření vládnoucí koalice mezi jednotlivými politickými subjekty. Celá řada individuálních přesunů napříč politickými subjekty, zvýšila pravděpodobnost provázanosti politických subjektů, a naznačovaly tak možnosti a ochotu, některých politických subjektů, ke spolupráci při tvorbě povolebních vládnoucích koalic.

Na začátku sledovaného období 1994-1998 existovaly pouze tři politické subjekty, Následující volební období 1998-2002 tvořily již 3 existující politické subjekty a byly doplněny o další tři. Jednalo se o začátky vytváření vládnoucích koalic. Následující období 2002-2014 bylo velmi „bouřlivé“, co se týče kontinuity kandidátů, docházelo k celé řadě různých individuálních přesunů napříč různými politickými subjekty. Některé politické subjekty zanikly, ale celá řada nově vzniklých politických subjektů je právě tvořena přesunem několika kandidátů, a došlo tak ke vzniku nových politických subjektů, které jsou složeny z kandidátů jiných politických subjektů. Jako nejstabilnější v tomto období byl politický subjekt Komunistická strana Čech a Moravy, Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst a SNK Evropští demokraté.

Volební období 2014-2018 nebylo již tak bouřlivé, co se přesunů týče. Kontinuita kandidatury je vyznačena plnou čarou s údajem o počtu pokračujících kandidátů a přerušovanou čarou jsou označeny individuální přesuny kandidátů napříč politickými subjekty. Kontinuita kandidatury v lokální politice města Ústěk je znázorněna na 3 obrázcích.

Obrázek 10: Kontinuita kandidatury 1994-2006

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

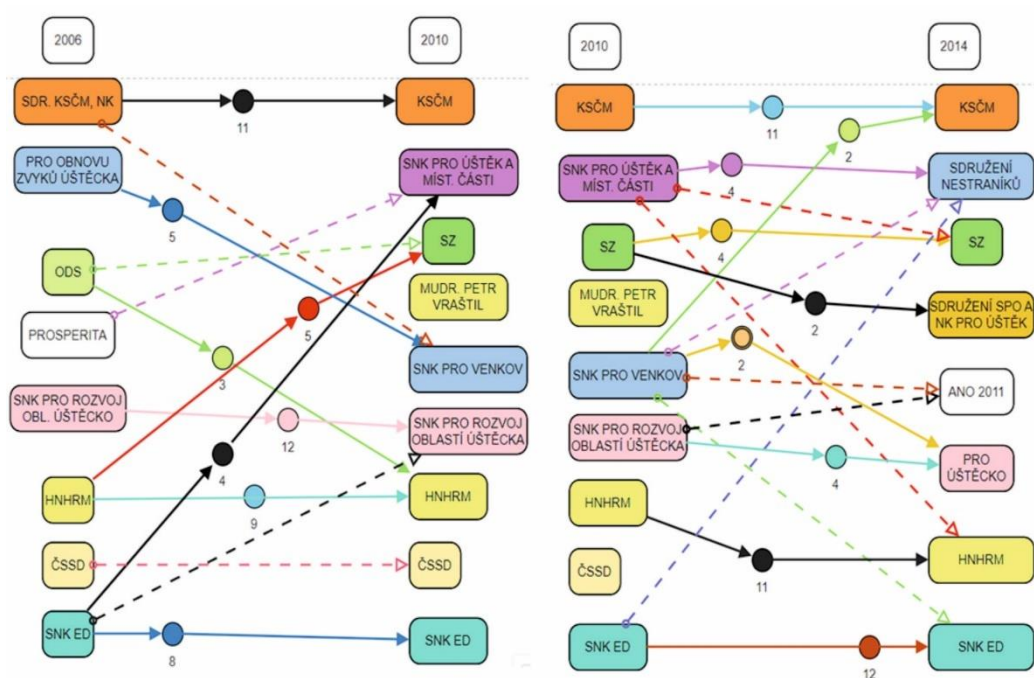
Obrázek č. 10 zachycuje kontinuitu kandidatury v období od r. 1994 až do voleb 2006. Volby v roce 1994 Komunistická strana Čech a Moravy 15 kandidátů, v roce 1998 8 kandidátů zůstalo jádrem KSČM a byly doplněny novými kandidáty, následně v roce 2002 pokračovala ve složení z devíti původních kandidátů a doplněny o nové kandidáty, a zde již došlo i k individuálnímu přesunu kandidátů do nového politického subjektu SNK obnova, a ve volbách 2006 původních 12 kandidátů tvořilo základ KSČM a pozorujeme individuální přesun do nového politického subjektu Pro obnovu zvyků.

V tomto roce došlo ke změně názvu KSČM na Sdružení Komunistické strany Čech a Moravy, NK. Politický subjekt SPR.ZSČ, SDČR se zúčastnil pouze voleb v roce 1994 a 1998 a byl zastoupen jediným kandidátem, po volbách politický subjekt zanikl a kandidát se již žádných voleb nezúčastnil. V roce 1994 byl v lokální politice další subjekt ODS, ve volbách 1998 vznikl politický subjekt Sdružení ODS, NK z 5 původních kandidátů (ODS), a současně individuální přesuny daly možnost vzniku novému subjektu Živnostenská strana. Sdružení ODS, NK ve volbách v roce 2002, již pod názvem ODS nevystupoval, vlivem individuálních přesunů kandidátů ODS, vznikla Sdružení nezávislých, Sdružení nezávislých kandidátů pro obnovu vesnic a města, Sdružení nezávislých kandidátů pro obnovu Úštěcka a Sdružení nezávislých – Živnostenská strana.

Živnostenská strana se ve volbách 2002 dále rozdělila, pokračující 3 kandidáti ve Sdružení nezávislých kandidátů – Živnostenská strana, 3 kandidáti založili Sdružení nezávislých, a individuální přesuny byly zaznamenány do Sdružení nezávislých kandidátů. Ve volbách 1998 vznikly dva nové politické subjekty SNK 1 a SNK 2, které pokračovaly v účasti ve volbách v roce 2002 jako SNK (3 původní kandidáti) a individuální přesuny do Sdružení nezávislých a dále pak SNK 2, které zaznamenaly přesun 3 kandidátů do Sdružení nezávislých kandidátů, přesun 2 kandidátů do Komunistické strany Čech a Moravy, a individuální přesun byl zaznamenán do SNK Úštěcko.

Ve volbách 2006 Sdružení nezávislých pokračovalo s 8 kandidáty v SNK Evropští demokraté, a individuální přesun byl do Hnutí Harmonický rozvoj obcí a měst. SNK Obnova se 2 kandidáty založili stranu SNK Pro rozvoj Oblasti Úštěcka a rovněž 2 kandidáti založili Pro obnovu zvyků Úštěcka, individuální přesuny se objevily do KSČM a SN Evropští demokraté. SNK Živnostenská strana zanikla, 3 kandidáti založili Prosperita, 2 kandidáti obnovili ODS a individuální přesun byl do SNK Evropští demokraté. Rovněž SNK Úštěcko zaniklo a 2 kandidáti se přesunuli do Prosperita, 2 do SNK Pro rozvoj oblasti Úštěcko a individuální přesun je vidět do ODS. Změny doznala i SNK s individuálními přesuny do ODS a Pro obnovu zvyků Úštěcka. Jako nový politický subjekt, v lokální politice města Úštěk, byla v roce 2006 ČSSD.

Obrázek 11: Kontinuita kandidatury 2006-2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

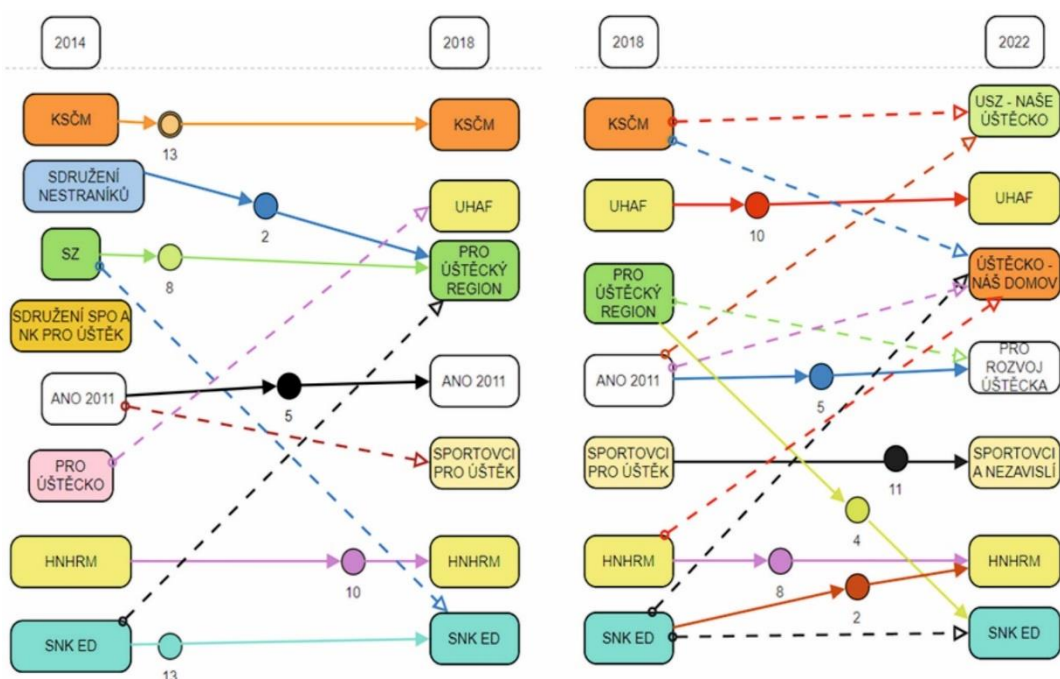
Po bouřlivém období předchozích let, volby v roce 2010 nebyly poznamenány takovým počtem přesunů kandidátů do jiných politických subjektů nebo do nově vznikajících politických subjektů. KSČM jako stabilní strana s 11 kandidáty pokračovala ve volbách a je zde pouze individuální přesun kandidáta do nového subjektu SNK pro venkov. Pro obnovu zvyků Úštěcka (zaniklo), 5 kandidátů z tohoto politického subjektu založilo SNK pro venkov, ODS zanikla, 3 kandidáti vstoupili do Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, individuální přesuny jsou do nového subjektu Strana zelených.

Prosperita jako politický subjekt v roce 2010 zanikl, pouze individuální přesuny jsou do SNK pro Úštěk a místní části. SNK pro rozvoj oblast Úštěcko rovněž v roce 2010 zanikl, 12 kandidátů založilo SNK pro rozvoj. Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst byl rozdělen na pokračující HHRM (9 původní kandidáti) a 5 kandidátů vstoupilo do Strany zelených. ČSSD pokračovala pouze s několika kandidáty, bez individuálních přesunů.

SNK Evropští demokraté pokračovali s počtem 8 svých kandidátů, současně došlo k založení SNK pro Úštěk a místní části (tvořili 4 původní kandidáti SNK ED) a individuální přesuny jsou patrné do SNK pro rozvoj oblasti Úštěcka. Ve volbách 2014 SNK pro Úštěk a místní části zaniká, a 2 kandidáti zakládají Sdružení nestraníků, individuální přesuny z SNK pro Úštěk a místní části jsou zaznamenány do Strany zelených a do Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst. Strana zelených se 4 kandidáty pokračuje a současně 2 její kandidáti se přesouvají do Sdružení SPO a NK pro Úštěk.

Velké změny jsou v SNK pro venkov, který zanikl a 2 kandidáti vstupují do KSČM, individuální přesuny jsou patrné do Sdružení nestraníků, ANO 2011, SNK Evropští demokraté a 2 kandidáti se přesouvají do Pro Úštěcko. SNK pro rozvoj oblastí Úštěcko v roce 2014 zaniká a 4 kandidáti se přesouvají do Pro Úštěcko a individuální přesun je zaznamenán do ANO 2011. Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst se svými 11 kandidáty pokračují ve volbách 2014. V roce 2010 zanikl politický subjekt v lokální politice města Úštěk ČSSD. SNK Evropští demokraté se svými 12 kandidáty pokračovali i ve volbách 2014. V těchto volbách se objevil politický subjekt MUDr. Petr Vraštil, který však záhy zanikl a dalších voleb se nezúčastnil.

Obrázek 12: Kontinuita kandidatury 2014-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Obrázek č. 12 přibližuje kontinuitu kandidatury od voleb v roce 2014 až do voleb v roce 2022. KSČM fungovala se svými 13 kandidáty i v roce 2018, kdy nakonec do voleb v roce 2022 jako KSČM nevstoupila, pouze individuální přesun je patrný do nového politického subjektu USZ – Naše Úštěcko a Úštěcko náš domov. Sdružení nestraníků zaniklo a v roce 2018 ze 2 kandidátů vzniká Pro Úštěcký region, SZ rovněž zanikla, ale 8 jejich kandidátů přešlo do Pro Úštěcký region a individuální přesuny jsou zaznamenány do SNK Evropští demokraté. Sdružení SPO a NK pro Úštěk zaniklo.

ANO 2011 vstoupilo do lokální politiky v roce 2014 a 5 kandidátů pokračovalo i v roce 2018, ale voleb v roce 2022, již jako ANO 2011 se nezúčastnilo, v těchto volbách z 5 kandidátů vzniklo Pro rozvoj Úštěcka, individuální přesun do nového politického subjektu Úštěcko – náš domov a USZ – Naše Úštěcko. Individuální přesun z ANO 2011 byl zaznamenán již v roce 2018, kdy vzniká Sportovci pro Úštěk. Ve volbách 2014, Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst s 10 kandidáty pokračuje i ve volbách 2018, následně i v roce 2022 se 8 kandidátů stále drží programu Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst a individuální přesuny jsou patrné do Úštěcko náš domov.

Ve SNK Evropští demokraté jsou patrné v roce 2018 individuální přesuny do Pro Úštěcký region. V roce 2022 pouze 2 bývalí kandidáti, SNK Evropští demokraté, vstoupili

do Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst, individuální přesun byl zaznamenán do Úštěcko náš domov a politický subjekt, SNK Evropští demokraté, byl složen z téměř všech nových kandidátů, z mladší generace, než byl původní fungující politický subjekt SNK Evropští demokraté. V tomto novém složení SNK Evropští demokraté, volby v roce 2022, vyhráli a získali nejvíce mandátů (5).

V roce 2018 politický subjekt Pro Úštěcko v roce 2018 zanikl, a individuální přesun byl zaznamenán do nového politického subjektu UHAF, který ve volbách v roce 2018, se stal vítězným politickým subjektem ve městě Ústěck se ziskem 6 mandátů. Ve volbách 2022 pokračovalo 10 kandidátů a nebyl zaznamenán žádný individuální přesun kandidátů. V roce 2018 vznikl politický subjekt Sportovci pro Ústěck, který s 11 kandidáty úspěšně pokračoval i ve volbách 2022, jen pod jiným názvem Sportovci a nezávislí. Pro Úštěcký region 4 kandidáti vstoupili do SNK Evropští demokraté a individuální přesun zaznamenán do Pro rozvoj Úštěcka.

Tyto 3 obrázky zachycující volební období od 1994 až 2022 včetně, které prošlo poměrně bouřlivým obdobím vývoje lokálního stranického systému ve městě Ústěck. Analýza prokázala, že ve sledovaném období sice vznikaly nové politické subjekty, ale některé znamenaly pouze přesuny části kandidátů do politického subjektu s novým názvem, ale jsou zde patrné i vznik nových politických subjektů, a záhy zánik neúspěšných subjektů. V lokální politice města Ústěck, převážná většina nových politických subjektů, je složena z kandidátů, kteří již byli v politickém subjektu a byli pouze doplňováni některými dalšími kandidáty z fungujících subjektů (zúčastňují se voleb opakovaně), a jen malá část, jsou úplně noví kandidáti často označováni jako „křoví“. Vzájemná znalost zúčastněných kandidátů, napříč politickými subjekty v lokální politice, byla dalším významným faktorem pro vytváření povolebních koalic. Žádný politický subjekt nekandidoval ve všech volbách od roku 1994 až 2022. Největší stálíci lokální politiky města Ústěck, byla Komunistická strana Čech a Moravy, která se objevila ve své podobě ve volbách 1994-1998, 1998-2002, 2002-2006, 2006-2010, 2010-2014 a 2014-2018, následuje Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst a ODS.

6.4 Sestavování a druhy koalic v letech 1994-2022

Dle P. Jüptnera se město Ústěck řadí s počtem trvale žijících obyvatel cca do 3000, mezi obce menší střední velikosti. Setkáváme se v těchto typech obcí s polo soutěživým

systemem komunální politiky, která postupně přechází až do nesoutěživého typu, spíše až pasivního typu. Na základě výsledků voleb, zisku příslušného počtu mandátů, dochází k povolebním vyjednáváním s cílem vytvoření vládnoucí koalice, která bude mít zásadní vliv na rozhodovací procesy v komunální politice, umožní mít aktivní vliv na rozvoj a prosperitu obce.

Vzniklé koalice následně volí atraktivní posty, starosta, místostarosta a členové rady. Dle Jüptnera tento typ obcí nejčastěji vytvářejí takové koalice, které zajišťují výraznou většinu v zastupitelstvu, ale nejsou v ní zahrnuty všechny politické subjekty.¹²⁸ Z hlediska Balíkovy teorie, typologie koalic, se většinou jedná o nadměrné ideově propojené koalice. Dle tabulky č. 22 je v komunální politice města Ústěk, tato teorie potvrzena.

¹²⁸ JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 93-95

Tabulka 22: Typy koalic, které vznikly od roku 1994-2022

Volební období	Typ koalice	Složení koalice	Počet mandátů	Složení rady	Funkce
1994-1998	X	KSČM - 8	8 z 15	KSČM - 4	starosta, místostarosta + 2 radní
				ODS, NK - 1	radní
1998-2002	minimální vítězná ideově propojená koalice	ŽS - 3	9 z 15	ŽS - 2	starosta + 1 radní
		ODS, NK - 4		ODS, NK - 3	místostarosta + 2 radní
		SNK - 2			
2002-2006	nadměrná ideově propojená koalice	SN - 6	9 z 15	SN - 3	starosta + 2 radní
		SNK Úštěcko - 2		SNK Úštěcko - 1	místostarosta
		SNK-Klub živ. a podn. Úštěcka - 1		SNK-Klub živ. a podn. Úštěcka - 1	radní
2006-2010	nadměrná ideově propojená koalice	SNK ED	10 z 15	SNK ED - 2	starosta + 1 radní
		SNK pro rozvoj oblast. Úštěcko		SNK pro rozvoj obl. Úštěcko - 1	místostarosta
		Sdružení KSČM a NK		Sdružení KSČM a NK - 1	radní
		Pro obnovu zvyků Úštěcka		Pro obnovu zvyků Úštěcka - 1	radní
2010-2014	minimální vítězná ideově propojená koalice	HNHRM - 3	8 z 15	HNHRM - 2	starosta + radní
		SNK pro Úštěk a místní části - 1		SNK pro Úštěk a míst. části - 1	radní
		SNK ED - 1		SNK ED - 1	místostarosta
		SNK pro venkov - 1			
		Strana zelených - 2		SZ - 1	radní
2014-2018	minimální vítězná ideově propojená koalice	SNK ED - 3	9 z 15	SNK ED - 2	místostarosta + radní
		Strana zelených - 2		SZ - 1	radní
		HNHRM - 4		HNHRM - 2	starosta + radní
2018-2022	nadměrná ideově propojená koalice	UHAF	10 z 15	UHAF - 2	starosta + místostarosta
		KSČM		KSČM - 1	radní
		ANO 2011		ANO 2011 - 1	radní
		Sportovci pro Úštěk		Sportovci pro Úštěk - 1	radní
2022 - 2026	nadměrná ideově propojená koalice	SNK ED - 5	10 z 15	SNK ED - 1	starosta
		HNHRM - 3		HNHRM - 3	místostarosta + 2 radní
		Sportovci a nezávislí - 2		Sportovci a nezávislí - 1	radní

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Ve sledovaném období od 1994-2022, tj. 8 volebních období byly 4 koalice nadměrně ideově propojené a 3 minimálně vítězně ideově propojené. Ve volebním období 1994-1998 žádná koalice nevznikla, voleb se zúčastnily pouze 3 politické subjekty, ale s ohledem na počet získaných hlasů se do zastupitelstva dostaly pouze dva politické subjekty s počtem mandátů 8 proti 7. Složení rady 4 za vítěznou KSČM a 1 mandát pro ODS. Po dohodě s KSČM došlo k obsazení 1 místa v radě pro ODS, kdy jeho funkce byla pouze kontrolní a případně informativní pro členskou základnu ODS. Dle zápisů z RM a ZM strany nebyly

v žádné koalici, příkladem je volba místostarosty za ODS, které nebylo schváleno v poměru 8 proti a 7 pro.

Ve volebním období 1998-2002, na základě povolebních vyjednávání, vznikla koalice minimální vítězná ideově propojená, která měla 9 mandátů. Koalice vznikla z politických subjektů Živnostenská strana (3), ODS, NK (4) a SNK (2), zastoupení starosta ze Živnostenské strany + 1 radní, místostarosta z ODS, NK + 2 radní. Na základě vyjednávání zmíněných stran a po vzájemné dohodě, nedošlo k obsazení postu radního ze SNK, kteří na obsazení postu radního netrvali, byly dohodnuty ústupky, aby SNK mohlo prosazovat svůj program. Vzniklá koalice po celou dobu volebního období dobře fungovala.

Ve volebním období 2002-2006 vznikla koalice nadměrná ideově propojená s 9 mandáty. Složení koalice odpovídalo výsledkům voleb, zastoupení SN, SNK Úštěcko, SNK – Klub živnostníků a podnikatelů, vedení města starosta ze SN + 2 radní, místostarosta ze SNK Úštěcko a radní ze SNK – Klub živnostníků a podnikatelů.

Výsledkem povolebních vyjednávání, ve volebním období 2006-2010, bylo vytvoření rovněž nadměrné ideově propojené koalice s 10 mandáty. Koalici tvořily politické subjekty SNK ED, SNK pro rozvoj oblasti Úštěcko, Sdružení KSČM a NK a Pro obnovu zvyků Úštěcka. Složení rady starosta + 1 radní ze SNK ED, místostarosta ze SNK pro rozvoj Oblast Úštěcka, 1 za Sdružení KSČM a NK, a 1 radní z Pro obnovu zvyků Úštěcka.

Výsledek povolebních vyjednávání ve volebním období 2010-2014, přinesl změnu, vzhledem ke složitým vyjednávacím procesům pro vznik koalice, došlo nakonec k vytvoření minimální vítězné ideově propojené koalice, s počtem mandátů 8. Vytvořená minimálně vítězná ideově propojená koalice byla složena z Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst, SNK Pro Úštěk a místní části, SNK Evropští demokraté, SNK pro venkov a Strana zelených. Složení rady: starosta + 1 radní z Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst, místostarosta ze SNK Evropští demokraté, 1 radní ze SNK pro Úštěk a místní části a 1 radní ze Strany zelených.

Po provedených povolebních vyjednáváních, ve volebním období 2014-2018, opět vznikla minimální vítězná ideově propojená koalice složená ze SNK Evropští demokraté, Strana zelených a Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst. Takto vzniklá koalice měla 9 mandátů. Stejně politické zastoupení bylo i v radě, starosta z Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst a místostarosta z SNK Evropští demokraté.

Ve volebním období 2018-2022 byla vytvořena nadměrná ideově propojená koalice s 10 mandáty. Koalice byla složena z UHAF, KSČM, ANO 2011 a Sportovci pro Úštěk. Vedení města, post starosty i místostarosty zastávali zastupitelé z UHAF, kdy jako jediní měli oba důležité posty obsazeny kandidáty z vítězného politického subjektu UHAF, radní z KSČM, ANO 2011 a Sportovci pro Úštěk.

Poslední sledované období je 2022-2026, kdy povolební vyjednávání proběhlo okamžitě po zjištění výsledků voleb, získání patřičných mandátů do zastupitelstva města. Vítězný politický subjekt SNK Evropští demokraté (5 mandátů) nebyl ochoten spolupracovat s UHAF, nadměrná ideově propojená koalice byla složena ze SNK Evropští demokraté, Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst a Sportovci a nezávislí. Složení rady, post starosty ze SNK Evropští demokraté, místostarosta + 2 radní z Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst a radní ze Sportovci a nezávislí.

Z přehledu tvorby koalic a složení vedení města je zřejmé, že obce menší střední velikosti vytvářejí převážně, dle hlediska Balíkovy typologie koalic, nadměrné ideově propojené koalice, která je nejstabilnější variantou pro rozhodovací procesy vedení města, pro rozvoj a prosperitu obce. Ve sledovaném období od roku 1994 do 2022 nedošlo v žádném volebním období ke změně vytvořené koalice, vzniklé koalice vydržely vždy po celou dobu volebního období.

Vzhledem k provedené analýze kontinuity kandidatur, napříč všemi sledovanými volebními obdobími, byla potvrzena skutečnost že, obce menší střední velikosti, při vytváření koalic, mají velký vliv osobní vztahy a vazby mezi kandidáty napříč politickým spektrem. Základním faktorem pro vytváření koalic je samozřejmě výsledek voleb, tj. získání patřičného počtu mandátů pro složení zastupitelstva obce. Při vyjednávání s potencionálními partnery jsou důležité nejen výše uvedené osobní vztahy a vazby, ale i společný program, který bývá v komunální politice města Úštěk, velmi podobný a nijak se od sebe výrazněji, zásadně neliší.¹²⁹ Někdy při vyjednávání spíše bývá překážkou zásada o nespolečnosti s konkrétní osobou na patřičné kandidátní listině, nebo spojení či nespojení s politickým subjektem např. KSČM a v posledních volbách 2022-2026 vyloučení spolupráce s UHAF.¹³⁰

¹²⁹ JÚPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. 2004, s. 87-91

¹³⁰ Rozhovor č.6 Bc. Ondřej Elisek, 2023

Povolební vyjednávání probíhají téměř okamžitě po zjištění výsledků voleb, přidělení mandátů, a politická vyjednávání probíhají takřka napříč všemi politickými subjekty, které mají mandátové zastoupení do zastupitelstva obce. Vytvoření koalice znamená zajištění spolupráce v rozhodovacích procesech ve volebním období, při vyjednávání dochází k drobným ústupkům, který pak umožňuje vznik koalic.

6.5 Lokální stranický systém

Město Ústěk patří mezi obce menší střední velikosti, kde se v lokální politice před volbami vyskytuje řada politických subjektů nejčastěji okolo deseti. Ve sledovaném období od roku 1994-2022 se počet politických subjektů pohyboval v rozmezí od 3 do 9 subjektů. Nejméně politických subjektů bylo v roce 1994 a nejvíce v roce 2010. Jednalo se jednak o parlamentní strany, tak i o sdružení, hnutí, spolky, které v průběhu sledovaného období vznikaly, ale i zanikaly (KSČM, ODS, ANO 2011, Sportovci, UHAF, Strana zelených, SNK Evropských demokraté, Hnutí za Harmonický rozvoj obcí a měst atd.), případně docházelo pouze ke změně názvu politického subjekt, kdy „jádro“ se přesunulo do jiného politického subjektu a společně s „křovím“, které doplňovalo pouze početně sestavenou kandidátní listinu, aniž by kandidáti sami projevili zájem o aktivní účast na politickém dění v obci. Většinové zastoupení v lokální politice města Ústěk, ve sledovaném období, měla lokální sdružení, hnutí spolky nebo kandidující samostatné osoby. Popisovaná data se nachází v tabulce č.23

Tabulka 23: Základní přehled statistických dat 1994-2022

Rok	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
Počet voličů	2 018	2 081	2 142	2 203	2 234	2 252	2 245	2 270
Volební účast	66,25%	59,35%	54,34%	48,48%	47,40%	46,71%	54,48%	53,26%
Propadlé hlasy	1,55%	0,39%	0%	1,20%	5,43%	3,95%	0%	6,30%
Počet kandidujících subjektů	3	6	6	8	9	8	7	7
Hlasy pro 2 největší strany	98,45%	60,09%	57,59%	37,81%	33,61%	42,57%	53,87%	57,84%
Kandidáti bez PP	42,86%	53,52%	70%	73,40%	81,58%	83,33%	82,86%	91,43%
Index plurality	1,86	4,73	6	7,27	7,6	8	7	7
Fragmentace - hlasy	2,04	4,1	4,54	7,43	7,44	6,48	4,98	4,68
Fragmentace - mandáty	1,99	4,09	4,09	5,77	6,43	5,77	4,25	4,09

Zdroj: Vlastní zpracování dle volby.cz

Při porovnání stranického zastoupení a zastoupení kandidátů bez politického příslušenství se v lokální politice průběžně měnilo, docházelo ke snižování počtu straníků nad kandidáty bez politického příslušenství, kdy nakonec v posledním sledovaném období,

volby v roce 2022, více jak z 90 % ovládli kandidáti bez politického příslušenství. V obci menší střední velikosti bylo na základě analýzy, potvrzeno, že velký vliv na tvorbu povolebních koalic má osobní znalost kandidátů, kdy dochází k provázanosti a propojenosti hlavních aktérů „jádra“ napříč všemi politickými subjekty.

Počet voličů ve sledovaném období je v rozmezí 2 018 až 2 270, vidíme, že počet voličů v Úštěku se nijak výrazně neměnil. Na území samosprávného územního celku Úštěk nejsou žádné významné lokality, které by územní plán zahrnoval pro rozvoj bydlení a není tak předpoklad k rapidnímu nárůstu voličů, který by byl jedním z faktorů ovlivňující lokální stranický systém města Úštěk. Při analýze volební účasti ve sledovaném období, je nejvyšší účast zaznamenána v roce 1994, kdy se voleb účastnilo 66,25 % voličů. V následujících 5 volbách, byla účast voličů stále nižší, a v roce 2014, dosáhla „pouze“ 46,71 % z celkového počtu voličů.

Změna nastala ve volbách v roce 2018, kdy se na politické scéně objevily dva nové subjekty, UHAF a Sportovci pro Úštěk, kteří aktivní předvolební činností, opět vzbudily zájem občanů ve volbách. Volební účast ve volbách 2018-2022 byla 54,48 %. V posledních volbách 2022-2026 je opět volební účast o 1,22 % nižší než v předchozím období.

Ve sledovaném období 1994-2022 je v tabulce zachycena dynamika vývoje stranického systému. Pluralita lokálního politického prostředí byla zjištěna na základě fragmentace hlasů (index efektivního počtu politických subjektů na volební úrovni) a na úrovni zastupitelstva (mandáty).

V roce 1998 došlo k nárůstu politických subjektů (6) oproti počtu politických subjektů v roce 1994 (3) a nejvíce kandidujících politických subjektů v lokální politice města Úštěk, bylo v roce 2010 (9). Počet kandidujících politických subjektů ovlivňuje míru plurality, což představuje počet kandidátů připadajících na 1 mandát. Nejen počet kandidujících politických subjektů, ale i počet kandidujících na jednotlivých kandidátních listinách, ovlivňuje konečnou míru plurality. Nejvyšší index plurality (8) byl v roce 2014, kdy kandidovalo 8 politických subjektů s plným počtem 15 kandidujících, což představovalo 120 kandidujících.

Zvýšená roztržitost lokálního politického prostředí se objevila především ve volbách v roce 1998, ve srovnání s předchozími volbami v roce 1994, s nárůstem počtu kandidujících politických subjektů. Zajímavá analýza je pozorována i v počtu hlasů pro 2 nejsilnější strany. V roce 1994 byl součet téměř 100 %, jelikož kandidujících politických subjektů bylo jen 3.

S nárůstem počtu kandidujících subjektů, tedy roztržitosti politického systému v lokální politice, dochází ke změně počtu hlasů dvou největších stran. Ve volbách 1998 a 2002 je ještě součet hlasů dvou nejsilnějších subjektů, nad 50 %. Volby v letech 2006, 2010 a 2014, kdy byl počet kandidujících politických subjektů 8-9, ukázaly ještě větší pluralitu a součet dvou nejsilnějších kandidujících subjektů byl pod hranicí 50 %. V roce 2018 a 2022 součet hlasů pro dva nejsilnější kandidující politické subjekty opět převýšil 50 %.

7 Závěr

Hlavní cílem diplomové práce bylo zjištění možných faktorů, které mají vliv na vytváření typu povolebních koalic, ve sledovaném období od roku 1994-2022 ve městě Ústěku, složení vedení města, zastupitelstva, které pak mají vliv na rozhodovací procesy směřující k prosperitě a rozvoji obcí.

Pro splnění hlavního cíle diplomové práce bylo nutné provést analýzu socioekonomických ukazatelů města, zjistit charakter lokálního politického prostředí, provést analýzu kandidátů a zastupitelů, kontinuitu kandidatury jednotlivých politických subjektů, včetně jejich vzájemných vztahů a zhodnotit vývoj lokálního politického systému.

Jedním z faktorů ovlivňující celkový charakter lokálního politického prostředí, je počet trvale žijících obyvatel samosprávného územního celku města Ústěku. Ústěku ve sledovaném období, tj. od roku 1994-2022, má počet trvale žijících obyvatel pod hranicí 3 000. Dle P. Jüptnera se jedná o kategorii obce menší střední velikosti, kde se počet obyvatel pohybuje v rozmezí od 1 701-9 000.

Samosprávní území města Ústěku je velmi rozsáhlé s nízkou hustotou osídlení, a to je jeden z faktorů ovlivňující průběh a výsledek komunálních voleb. Demografické uspořádání území a socioekonomické faktory v různých částech správního území města Ústěku, je velmi rozdílná. Občané z jednotlivých místních částí, tvořící správní území města Ústěku, tak upřednostňují své, a pro ně důležité priority při komunálních volbách. Jednotlivá volební období v komunální politice úzce souvisejí i s celkovou politickou situací ve vládě (parlament, senát, Evropská unie) a v neposlední řadě i s celkovou politickou situací ve světě, vše souvisí se vším, projevuje se vliv parlamentních stran na lokální politiku města.

Město Ústěku je nejmenší městskou památkovou rezervací ČR od roku 1980, která do značné míry ovlivňuje případný rozvoj lokality (vše podléhá spolurozhodování o případném rozvoji města s odborem kultury, který hájí zájmy zachování historického rázu, ochrana památek a vnější a vnitřní ochranná pásma, pohledové zájmy). Demografická rozmanitost, vzhledem k rozsáhlému správnímu území města Ústěku, ale malé hustotě osídlení obyvatelstva, je rovněž jeden z faktorů ovlivňující průběh a výsledek komunálních voleb. Již k výše uvedeným faktorům ovlivňujícím výsledky komunálních voleb je třeba ještě zohlednit socioekonomickou strukturu (vzdělání, zaměstnanost či nezaměstnanost, možnosti pracovního uplatnění všech občanů bez rozdílu věku, věková struktura a počet obyvatel atd). Demografická, socioekonomická struktura úzce souvisí s problematikou

občanské vybavenosti území (školství, zdravotnictví, kultura, sport a využití volného času, sociální služby apod.) a infrastruktura území (doprava, komunikace, kanalizace, vodovod, plynofikace, energetika, telekomunikační sítě apod.), toto vše se ukazuje jako faktory předvolebního vytváření případných koaličních vztahů. Ve své diplomové práci se rovněž zabývám i posouzením vlivu smýšlení občanů při volbě svých kandidátů, a to s ohledem na věkovou kategorii, potvrdila se teorie, větší důvěra občanů je ke kandidátům středního věku (perspektivní, progresivnější smýšlení o budoucnosti obce, bez ohledu na umístění kandidáta na kandidátní listině) než ke kandidátům v mladém věku (málo zkušeností) a ke kandidátům v pokročilém věku (konzervativní smýšlení, bez razantního rozhodování o budoucím rozvoji obce).

Uskutečněnou analýzou bylo provedeno posouzení vývoje komunálních voleb místní samosprávy ve městě Ústěku, v období od roku 1994, a to vše až do současné doby, tj. zatím poslední volby v roce 2022. Tento rozbor zachycuje volební výsledky místní samosprávy města Ústěku, průběh povolebních vyjednávání, vytváření povolebních koalic, volby starostů, místostarostů, členů rady a zastupitelstva, vytváření komisí a výborů, případně samospráv jednotlivých místních částí (v případě zájmů občanů v místních částech). Volební úspěchy zaznamenaly ve sledovaném období politické subjekty KSČM, HNHRM a ODS. Analýzou dle stranické příslušnosti, bylo zjištěno, že kandidujících kandidátů i kandidujících politických subjektů, je více bez politické příslušnosti. Lokální politické prostředí města Ústěku, bylo v průběhu let měněno, na počátku byly jen 3 politické subjekty a později se počet kandidujících politických subjektů pohyboval v rozmezí 6-9.

Pro obce menší střední velikosti hraje velkou roli v lokální politice, vliv osobních vztahů a vazby s jednotlivými kandidáty, případně předchozí zkušenosti. Voliči se často rozhodují dle jednotlivých kandidátů (osobností) a přidělují jim preferenční hlasy. Kandidátky často obsahují osobnosti, které jsou veřejně známé (např. učitelé, lékaři) a mohou tak ve finále pomoci politickému subjektu. Přidělené preferenční hlasy mnohdy změnilly pozice kandidátů. Obvyklá je pro malé střední obce i existence „jádra“ a „křoví“. Během sledovaného období vznikaly a zanikaly politické subjekty s různými názvy, ale jména úspěšných kandidátů v politickém prostředí zůstávala, a vznikaly politické subjekty s novými názvy, ale s účastí úspěšných.

V Ústěku, ve sledovaném období, vznikly 4 nadměrné ideově propojené koalice, které jsou dle S. Balíka, typické, jedná se o typ koalice, která je upřednostňována před koalici

minimální vítěznou ideově propojenou. Nadměrná ideově propojená koalice neriskuje pozdější problémy, pokud by koaliční partner, v některém procesu nechtěl spolupracovat, koalice má i přesto prostor pro jakési manévrování.

Důležitým faktorem v lokální politice, který ovlivňuje průběh a výsledek voleb, byla zjištěna i propagační činnost jednotlivých politických subjektů, jednat v předvolebním období a následně při povolebních vyjednáváních, tj. při tvorbě koalic. Ve volbách v roce 2018, kdy se objevily dva úplně nové politické subjekty, UHAF a Sportovci pro Ústěk, kteří nejenže mezi sebou spolupracovali, ale dokázali svou aktivní propagační činností, setkáváním se s voliči, propagací svého programu, za aktivního využití sociálních sítí, přivést k volbám i generaci, která dříve neměla o politické dění ve městě zájem. Volby 2022-2026 přinesly změnu, kdy UHAF, jako velmi úspěšný politický subjekt v předchozím volebním období, se ve volbách v roce 2022 dostal do opozice. Současně nové vedení města čelí velkému ekonomickému problému, právě z předchozího období, které město velmi zadlužilo.

Podkladem pro tuto analýzu byly zápisy z jednání zastupitelstev a jednání z rady města. Výsledky voleb byly shrnuty z podkladů umístěných na webových stránkách Českého statistického úřadu, webových stránek města Ústěk a z místního informačního časopisu „Ústěcký zpravodaj“, který byl v prosinci 2020 přejmenován v souvislosti s vytvořenou novou identitou města Ústěk, na „Zpravodaj Ústěk“.

Nedílnou součástí této diplomové práce jsou i strukturované rozhovory s přímými politickými účastníky komunálních voleb místní samosprávy města Ústěk v jednotlivých volebních obdobích. Přepisy rozhovorů s jednotlivými oslovenými, přímými politickými účastníky komunálních voleb, jsou přílohou této diplomové práce.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Literární zdroje

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, Stanislav. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: Koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.

BERNARD, Josef, Tomáš KOSTELECKÝ, Michal ILLNER a Jana VOBECKÁ. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

CABADA, Ladislav a Michal KUBÁT. Úvod do studia politické vědy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-076-5.

ČMEJREK, Jaroslav. Lokální a regionální politické stranictví v ČR. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003. ISBN 80-902176-3-X.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. Demokracie v lokálním politickém prostoru: Specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.

CHYTILEK, Roman, Jakub ŠEDO, Tomáš LEBEDA a Dalibor ČALOUD. Volební systémy. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-548-6.

JÜPTNER, Petr. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004. ISSN 1211-0353.

JÜPTNER, Petr. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In CABADA, L. Koalice a koaliční vztahy. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-004-7.

8.2 Dokumenty – zápisy z jednání ZM Ústěk a Ústěcký zpravodaj

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2002 č. 1-4

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2006 č. 1-7

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2007 č. 1-4, 5-6

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2008 č. 1-4, 5-6

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2009 č. 1-3, 4-7

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2010 č. 1.-7.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2011 č. 1.-5.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2012 č. 1.-6.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2013 č.1.-4. a č. 4.-8

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2014 č. 5.-8.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2015 č. 1.-3. a č.4-6

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2016 č. 1.-5.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2017 č. 1.-5.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2018 č. 3.-6.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2018 č. 7.-8.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2019 č. 1.-4.

Dokument – Město Ústěk – Zápis ze zasedání zastupitelstva 2022 č. 4.-7.

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, prosinec 1994

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, duben 1995

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 4, červen 1998

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 6, prosinec 1998

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 1, únor 1999

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 4, červenec 1999

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 3, srpen 2002

Město Ústěk – Ústěcký zpravodaj, číslo 1, březen 2006

Dokument: Město Ústěk – Zpravodaj Ústěk 2022/12 a Zpravodaj Ústěk 2023/3 „slovo“ starosty.

8.3 Internetové zdroje

O městu. Úštěk: oficiální web města [online]. Úštěk, 2024 [cit. 2024-02-8] dostupné na: <https://mesto-ustek.cz/o-mestu/ms-203/p1=203>

Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [online] Česká republika 2021, [cit. 2024-02-8] dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Veřejná databáze – Stav obyvatel k 31.12. Český statistický úřad [online] Česká republika 2021, [cit. 2024-02-9]. dostupné na: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=pozice-profilu&ewr=false&rn=A&rp=true&rz=true&rouska=false&u=VUZEMI_43_565814&pvo=PU-DEM-OB1&z=T&f=TABULKA&clsp=31550&katalog=31550

Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání v obci, Český statistický úřad [online] Česká republika 2021, [cit. 2024-02-9] dostupné na: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&katalog=all&vyhltext=%25C3%25BA%25C5%25A1t%25C4%259Bk%25Bvzd%25C4%259B1%25C3%25A1n%25C3%25AD&bkvt=w7rFoXTEm2sgdnpkxJtsw6Fuw60.&pvo=OTOB112&u=v157_VUZEMI_43_565814

Veřejná databáze – Obyvatelstvo podle pohlaví a podle ekonomické aktivity v obci, Český statistický úřad [online] Česká republika 2021, [cit. 2024-02-9] dostupné na: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&katalog=all&vyhltext=zam%25C4%259Bstn%25C3%25A1n%25C3%25AD%25B%25C3%259A%25C5%25A1t%25C4%259Bk&bkvt=emFtxJtzdG7DoW7DrSDDmsWhdMSbaw..&pvo=OTOB113&u=v133_VUZEMI_43_565814#w=

Kultura a sport, Úštěk: oficiální web města [online] Úštěk, 2024 [cit. 2024-02-9] dostupné na: https://mesto-ustek.cz/vismo/osnova.asp?id_org=17553&id_osnovy=11706&n=kultura%2Da%2Dsport&p1=11706

Základní škola Aloise Klára Úštěk, oficiální web základní školy [online] [cit. 2024-02-10] dostupné na <https://www.zsustek.cz/skola>

Základní škola praktická Úštěk, oficiální web základní školy praktické [online] [cit. 2024-02-10] dostupné na: <https://prakticka-ustek.zssaldova.cz/index.php?type=Post&id=278>

Mateřská škola Pastelka Úštěk, oficiální web mateřské školy [online] [cit. 2024-02-10] dostupné na <https://pastelkaustek.cz/o-skole/>

Zdravotnické středisko Ústěk, oficiální web města [online] [cit. 2024-02-10] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/otvar.asp?id_org=17553&id_u=2219&n=zdravotnicke%2Dcentrum&p1=1016

CUSTODIUM – centrum poradenských služeb, [online] [cit. 2024-02-10] dostupné na <https://www.custodium.cz/zarizeni/dum-s-pecovatelskou-sluzbou-ustek/>

Strategický plán města Ústěk. 2015-2025, oficiální web města [online] [cit. 2024-02-11] dostupné na https://mesto-ustek.cz/vismo/akce.asp?id_org=17553&id=1264&n=strategicky%2Dplan&p1=1116

Výsledky voleb a referend: Zastupitelstva obcí. Volby.cz [online] Český statistický úřad, [cit. 2024-01-23]. Dostupné na: <https://www.volby.cz/>

8.4 Vysokoškolské kvalifikační práce

BUBENÍČEK, Václav. Lokální modely demokracie v malých obcích v ČR, 2010. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce Jaroslav Čmejrek.

BUCH, Martin. Proces rozhodování místní samosprávy ve městě Ústěk, 2022. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce Václav Bubeníček.

8.5 Zákony

Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení). Zákony pro lidi [online]. Zlín: AION CS, 2024 [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 491/2001 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Zákony pro lidi [online]. Zlín: AION CS, 2024 [cit. 2024-1-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>

Zákon č. 247/1995 Sb., Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Zákony pro lidi [online]. Zlín: AION CS, 2024 [cit. 2024-01-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-247>

Zákon č. 152/1994 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Zákony pro lidi [online]. Zlín: AION CS, 2024 [cit. 2024-1-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-152>

9 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

9.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Vzorec pro výpočet efektivního počtu stran	32
Obrázek 2: Pedersenův index volatility	33
Obrázek 3: Kontinuita kandidatury mezi lety 1994–1998.....	62
Obrázek 4: Kontinuita kandidatury 1998-2002	67
Obrázek 5: Kontinuita kandidatury 2002-2006	72
Obrázek 6: Kontinuita kandidatury 2006-2010	81
Obrázek 7: Kontinuita kandidatury 2010-2014	89
Obrázek 8: Kontinuita kandidatury 2014-2018	96
Obrázek 9: Kontinuita kandidatury 2018-2022	104
Obrázek 10: Kontinuita kandidatury 1994-2006	119
Obrázek 11: Kontinuita kandidatury 2006-2014	120
Obrázek 12: Kontinuita kandidatury 2014-2022	122

9.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce.....	18
Tabulka 2: Rozdělení obcí dle počtu obyvatel.....	39
Tabulka 3: Věková struktura obyvatel Úštěku v letech 2000, 2006, 2010, 2014 a 2022.....	47
Tabulka 4: Struktura obyvatel Úštěku dle nejvyššího dosaženého vzdělání v roce 2011 a 2021	48
Tabulka 5: Ekonomická aktivita obyvatel r. 2011 a 2021	49
Tabulka 6: Výsledky voleb v roce 1994	56
Tabulka 7: Míra personalizace pro volby 1994	56
Tabulka 8: Výsledky voleb v roce 1998	59
Tabulka 9: Míra personalizace pro volby 1998	60
Tabulka 10: Výsledky voleb v roce 2002	65
Tabulka 11: Míra personalizace volby 2002.....	66
Tabulka 12: Výsledky voleb v roce 2006	71
Tabulka 13: Míra personalizace voleb 2006.....	71
Tabulka 14: Výsledky voleb v roce 2010	77
Tabulka 15: Míra personalizace voleb 2010.....	79
Tabulka 16: Výsledky voleb 2014	85
Tabulka 17: Míra personalizace voleb 2014.....	88
Tabulka 18: Výsledky voleb 2018	93
Tabulka 19: Míra personalizace voleb 2018.....	95
Tabulka 20: Výsledky voleb 2022	100
Tabulka 21: Míra personalizace voleb 2022.....	103
Tabulka 22: Typy koalic, které vznikly od roku 1994-2022	125
Tabulka 23: Základní přehled statistických dat 1994-2022.....	128

9.3 Seznam grafů

Graf 1 : Vývoj počtu obyvatel v Úštěku mezi lety 1994 a 2022	44
Graf 2 : Přírozený, migrační a celkový přírůstek mezi lety 1994-2022	45
Graf 3 : Vývoj průměrného věku obyvatel Úštěku a ČR v letech 1994-2022	46
Graf 4: Vývoj volební účasti 1994-2022 v Úštěku, okrese Litoměřice, Ústeckém kraji a ČR	109
Graf 5: Podíl žen a mužů kandidujících ve volbách 1994-2022	110
Graf 6: Složení zastupitelstva dle pohlaví ve volbách 1994-2022	111
Graf 7: Průměrný věk kandidátů a zastupitelů ve volbách 1994-2022	113
Graf 8: Věková struktura kandidátů 1994-2022	114
Graf 9: Věková struktura zastupitelů 1994-2022	114
Graf 10: Počet kandidátů dle stranické příslušnosti v letech 1994-2022	115
Graf 11: Počet zastupitelů dle stranické příslušnosti v letech 1994-2022	117

9.4 Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ČSÚ – Český statistický úřad

DDM – Dům dětí a mládeže

DPS – Dům s pečovatelskou službou

HZS – Hasičský záchranný sbor

IP – Index plurality

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

MPR – Program regenerace městských památkových rezervací

MŠ – Mateřská škola

NK – Nezávislý kandidát

ODS – Občanská demokratická strana

PP – Politická příslušnost

PZAD – Program záchrany architektonického dědictví

SDČR – Strana demokratického centra a Republikánská strana Československa

SN – Sdružení nestraníků

SNK – Sdružení nezávislých kandidátů

SPR-RSČ – Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa

STAN – Starostové a nezávislí

SZ – Strana zelených

USZ – Unie pro sport a zdraví

ZŠ – Základní škola

ŽS – Živnostenská strana

9.5 Rozhovory s politickými aktéry

9.5.1 Rozhovor č. 1 Mgr. Andrea Elísek – Pro rozvoj Úštěcka

V posledních volbách jste obdržela velký počet preferenčních hlasů. Čím si to odůvodňuje?

V každých volbách jsem získala víceméně preferenční hlasy přímo k mé osobě, nezávisle na ostatních členech kandidátky. Důvodů k tomuto rozhodnutí voličů může být několik.

- *Již dlouhou dobu se aktivně zapojuji do dění v našem městě.*
- *Výrazně jsem v zastupitelstvu vystupovala v boji proti nehospodárnému vedení města za bývalého vedení.*
- *Malá rozloha našeho města – občané se většinou vzájemně znají.*
- *Působím v místní základní škole již řadu let. Spokojení rodiče mohou být potenciální voliči.*
- *Vzdělání*
- *Určitý dlouholetý fanclub sympatizantů*

Tyto parametry mohou vést k preferenčním hlasům od voličů. Dále to pak může být rozhodnutí voličů, nevolit přímo strany, ale dle svého úsudku kvalitní kandidáty, které by si přímo představovali v zastupitelstvu města.

Nicméně mé osobní preferenční hlasy se již v několika volbách výrazně nemění. K výraznějšímu progresu mé osoby nedocházelo.

Podíl mužských kandidátů je větší než podíl kandidujících žen. Čím to podle Vás může být?

Tuto skutečnost si netroufám odhadnout. Každopádně mé tato situace velmi mrzí, jelikož žensko-mužské týmy, se mi zdají být vyváženější a pro politiku výhodnější. Ale pokud se jedná o kvalitní kandidáty jakékoli pohlaví, situace může být stejně stabilní a kvalitní. Sama jsem se setkala s odmítavým postojem některých kandidátů při navazování spolupráce vzhledem k ženskému pohlaví a zřejmě také mým různým povahovým rysům, ale zrovna tak jsem si zažila situaci, kdy si mě mužská část kandidátů považovala, nechala se vést mým instinktem a byla nakloněna mým radám a doporučením. Působení ve vrcholných pozicích je časově velmi náročné a vyčerpávající a my „Ženy“, bohužel jednou prací v zaměstnání nekončíme, další činnosti nás čekají v bydlištích a v rodinách. To může být jedna z příčin, proč je žen obecně ve vrcholných pozicích méně nežli mužů.

Pohybujete se v lokální politice delší dobu. Jak na Vás působí nově vzniklá koalice?

S vizí nového vedení města Úštěk naprosto souzním. Jedná se o zhmotnění mých dlouholetých vizí, kdy se město zaměřuje na posílení technické stránky – technické služby a výkonné pracovní týmy ve službách města na rozdíl od posilování byrokratických pozic v kancelářích. Smysluplné zhodnocení finanční situace města – řešení problémů po bývalém vedení města. Nynější vedení města se dle mého

názoru velmi dobře vypořádává s tristní finanční situací. Skvělá komunikace při jednání s ministerstvy, výborné nekonvenční nápady vedoucí ke stabilizaci finanční situace. Uvážené posilování pracovního týmu o kvalitní zaměstnance. Zastupitelstvo je složeno z kvalitních kandidátů, kteří jsou úštěckými patrioty a jednají s rozumem, ale hlavně každý za sebe a za vlastní rozhodnutí i odpovědnost.

Na druhou stranu mě mrzí, že radní města musí nyní řešit i nepopulární kroky, zatěžující finanční stránku místních občanů, vzhledem k nehospodárnému počínání bývalého vedení.

Ze všech kandidátních listin, ve volbách v roce 2022, byla kandidátní listina „Pro rozvoj Úštěcka“ s věkovým průměrem 34,87 let, ta nejmladší. Co Vás vedlo k tomu, být kandidátkou na této kandidátní listině?

V této kandidátce se objevila spousta nových tváří, které s politickým děním ještě neměli co do činění v dřívějších letech a zdá se, že mají ambice se více o dění ve městě zajímat. Přišlo nám vhodné zapojit je do voleb a celého procesu. O sestavení této kandidátky samozřejmě také rozhodovalo zhodnocení poměru přihlášených kandidátek do voleb a případné posílení favorizujících stran. Naše kandidátka neměla vysoké ambice, dle poměru hlasů jsme jako celková kandidátka úspěšní nebyli, nepodařilo se nám získat požadovaný poměr hlasů a mandát pro vstup do ZM.

Jakou podle Vás hrají roli preferenční hlasy pro kandidáty v komunálních volbách?

Preferenční hlasy dle mého názoru jasně signalizují veřejné mínění a míru vyjádření sympatií konkrétním osobám. Na menších obcích a městech je tato volba častější. Lidé volí známé a kvalitní kandidáty se kterými mají osobní zkušenosti nebo dají na osobní doporučení svých známých. Ostatní hlasy pro celou kandidátní listinu jsou veřejnou podporou programu a vize dané strany či sdružení. Zde je důležitý lídr kandidátky, se kterým se lidé musí pro jeho volbu ztotožnit. Pro tento způsob volby ale lidé souhlasí s promyšleným a domluveným politickým postupem a hierarchií. Někdy se stává, že k preferenčním hlasům lidé přistupují i ve chvíli, kdy chtějí volit danou stranu či sdružení, ale ne všichni členové kandidátky jsou pro ně kvalitními představiteli.

Preferenční hlasy pro konkrétního kandidáta by měly být jasným vzkazem od občanů, že tohoto člověka si přejí ve vedení města.

9.5.2 Rozhovor č. 2 Pavel Kunderát – MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ

Jste zastupitelem od roku 1994. Jak jste se dostal k lokální politice?

Moje aktivní zapojení do Úštěcké komunální politiky začalo nejspíš po otevření hranic a návštěvě Rakouska. Opravené silnice i obce a na náměstích opravené kostely a církevní barokní stavby včetně využívání občanů. Naše město po otevření obchodního domu a přesunutí všech provozoven do dnešního Patriotu zůstalo

liduprázdné a kostel se stojícími hodinami a opadanou fasádou včetně fary jako nechtěný přehlížený mrtvý nepotřebný.

Turisté v podstatě neměli důvod město Ústěk navštívit a pár týdnů v roce prošli areálem Chmelaře. Časem skupina živnostníků založila pracovní skupinu a začala pracovat na tématech, které nám přišli vhodné ve své době začít s oživením města. Ples živnostníků, divadlo Pikart, Hotel Racek oživení provozu a v roce 1998 první historický jarmark s účastí cca 6 tis návštěvníků. To nám možná napomohlo k vyrovnání sil s tehdejší KSČM, kdy byly po volbách, která byla ve vedení města i 9. let po listopadu 1989.

Jakou podle Vás hrají roli preferenční hlasy?

Volby v roce 2002 vyhrálo naše hnutí SNK ED, kde jsme kandidovali společně s panem Bohumírem Jasanským a díky politikaření, a i přes velký počet preferenčních hlasů se dostali na radnici opět lidé okolo KSČM a na místo zástupce starosty nastoupila dáma, která donutila odstoupit již zvolené zastupitele a politická kultura se rozplizla v politikaření a udržení se židle. Dalších 8. let v opozici bylo fajn. Závěr: ani nejvíce preferenčních hlasů ...neznamená vítězství....

Byl jste starostou od roku 2010 do roku 2018. Jak své působení hodnotíte a jak Vám fungovala koaliční spolupráce v tomto období?

V roce 2010 bylo zlomových, a už se začala projevat únava z vedení města, a komunálních voleb se zúčastnilo 10.subjektů, kdy po vyrovnaných volbách se podařilo sestavit z 5 ti subjektů většinu a začít pracovat. Na volbách bych podtrhl asi to, že za ty dlouhá léta někteří lidé ztratí jakýkoli volební potenciál a volič je na kandidátkách více méně ignoruje. I když se pohybuje každé volby v jiné straně či hnutí. Jiní si založí své hnutí a jdou do toho jako lídři, a i tak se lze prokousat. Někteří jsou po létech snažení už frustrovaní a přes volební období jsou klinicky nepoužitelní a vylezou pár měsíců před volbami s taktikou, která možná už letos zabere. Sestavené koalice jsou o lidech a trpělivosti, kdy je důležitá tolerance k jiným názorům a tzv lobbisté jsou i na malém městě.

9.5.3 Rozhovor č. 3 Josef Rytina – Sportovci a nezávislí

V roce 2018 jste obdržel velký počet preferenčních hlasů. Čím si to odůvodňujete?

Myslím si, že velkou měrou to bylo díky příjmení a mému vystupování k lidem. Díky dědovi, kterého znala většina místních, starších obyvatel jako člověka, který byl vždy ku pomoci. Snažil se vždy vycházet se všemi a byl vždy správným člověkem na svém místě. Já se od jisté doby snažím jít v jeho stopách, a to si myslím, že je opravdu cesta, která otevře dveře daleko více než být opakem takového člověka. „Normální“ a vstřícný přístup ke všem lidem, lidskost, slušnost apod. jsou dle mého názoru gesta pro správnou cestu v životě.

Jakou podle Vás hrají roli preferenční hlasy pro kandidáty v komunálních volbách?

Každý obyvatel má dle mého názoru pár svých „koni“, kterým buď věří, nebo s nimi sdílí své názory a dle toho si myslím pak rozděluje své hlasy. Pokud se podíváme na kandidátní listiny, kde mu jsou bližší pouze dva kandidáti, tak jim dle mého, dá svůj hlas a stejným způsobem rozepíše zbytek svých hlasů do dalších stran v kandidátkách. Jinými slovy, dá hlas těm, kteří mu jsou bližší a složí si „svoje zastupitelstvo“ bez ohledu na strany.

Od roku 2018 působíte ve výborech zastupitelstva, jak hodnotíte jejich práci?

Mám-li být upřímný, tak předchozí volební období bylo vážně náročné. Spolupráce s městem nebyla jednoduchá, což se naštěstí v tomto volebním období změnilo. MÚ je nápomocný ve všech směrech. Cokoliv je třeba vysvětlit, doložit a podobně, máme nyní téměř ihned a vstřícný personál je nám vždy k dispozici. Jako předseda FV si myslím, že se snažíme práci výboru vykonávat s nejlepším vědomím a svědomím. Na počátku tohoto volebního období jsme jako výbory dostaly od zastupitelstva záměr k prošetření, kterému jsme se věnovaly několik měsíců a mohu říct, že někteří členové z obou výborů pracovali opravdu na 120%! Spolupráce s MÚ byla exkluzivní. Ono se pak pracuje úplně jinak, když si lidé navzájem pomáhají, a pak to člověka i jinak baví.

Co říkáte na volební účast? Poznámka: r. 2006-2014 pouze cca 45 % a v r. 2018 a 2022 cca 54 %. Čím je to podle Vás ovlivněno?

Já si myslím, že je to ovlivněno chutí něco změnit. Možná se obyvatelé dříve tak nezajímali o to, co se kolem nich děje, nebo jim to bylo jedno. Pravděpodobně se změnilo, a jak jinak nejlépe říci MÚ svůj názor, než volebním lístek?

Jak hodnotíte fungování nově vzniklé koalice po volbách v roce 2022?

Tady mám odpověď jasnou ihned. Zde bych vynechal slovo koalice a změnil ho na zastupitelstvo, jako celistvý kolektiv, který vždy hledá správný konsensus. Pár jedinců se tedy odtrhlo a vlastně se ZM ani neúčastní. Zbytek zastupitelů se pravidelně schází před zastupitelstvem a vše řeší s předstihem. Dále má každý zastupitel možnost vyjádřit, co by si přál pro své voliče uskutečnit a v rámci možností města si myslím, že se dělá vše pro to, aby bylo vyhověno všem. Tak by to mělo být. Společnými silami se snažíme najít vždy správnou cestu pro vše, co je třeba ve městě udělat, změnit a podobně. Takhle jsem si to osobně představoval už na začátku, kdy jsem se rozhodl kandidovat. Myslím, že zastupitelstvo je vlastně „parta“ občanů, kteří spolu řeší vše v poklidu a vždy se snaží najít společný směr. Za mě TOP!

Průměrný věk zastupitele byl v roce 2014 - 52,4 let a v roce 2022 je to 43,53 let. Pozorujete nějaké změny? Čím to může být?

Snad je to tím, že se mladší ročníky chtějí podílet na rozvoji města, ve kterém žijí. Vždyť vše, co se ve městě buduje, je hlavně pro občany, kteří tu žijí. Já osobně jsem do toho šel z důvodu, že jsem byl čerstvým otcem, a jako otec, jsem viděl spoustu nedostatků pro naše malé občánky a chtěl jsem se pokusit s tím něco udělat. Myslím si, že každý z těch mladších, má nějaké svoje vize, které by chtěl uskutečnit, a to je asi hlavní důvod, proč se věk snížil. Důležité je mít ale na paměti, že starší zastupitelé jsou přeci jen ostřílení a dost často dávají našim, někdy až přehnaným vizím, jiný pohled a směr, který nám více otevře oči. Je třeba jim naslouchat.

9.5.4 Rozhovor č.4 Josef Petrus – Sportovci a nezávislí

Po volbách v roce 2018 jste byli v koalici s UHAF, KSČM, ANO2011, ale později se objevily problémy ve fungování koalice. Můžete nám to v krátkosti popsat, kdy a z jakého důvodu se to změnilo?

K ukončení spolupráce došlo v lednu 2021, předcházela tomu situace ohledně proplacení faktur za neprovedené práce při rekonstrukci kina, kdy nebyl schopen vysvětlit finanční machinace a podvody. Byl tázán jak na jednání RM, tak i na mimořádném ZM.

Jak hodnotí nově vzniklou koalici po volbách v roce 2022?

Po volbách 2022 se sestavila koalice na základě jednání tří stran a myslím si, že funguje na základě demokratických principů a ne diktátu, jak to bylo v minulé radě a zastupitelstvu.

Jakou podle Vás hrají roli preferenční hlasy pro kandidáty v komunálních volbách?

Preferenční hlasy jsou určitým indikátorem oblíbenosti kandidáta, a možnost, jak se dostat do zastupitelstva, rady města, ze spodních míst kandidátky...což se potvrdilo po volbách 2022

Co podle Vás ovlivňuje volební účast? Poznámka: r. 2006-2014 cca 45 % r. 2018 a 2022 cca 54 %

Největší vliv na účast ve volbách má podle mě vždy Téma a cíle, které se nabízí, nebo potřeba změny vedení města....

Město není v dobré finanční situaci, jaké kroky Vaše koalice plánuje?

Od začátku fungování koalice, a se zjištěním situace, jak finanční, tak ve smyslu dokončení všech rozestavěných akcí, bylo velmi obtížné dostat všem

závazkům. Město si muselo vzít nevýhodný úvěr a závazky vyrovnat, vše se nějakým způsobem podařilo zvládnout...na úkor budoucího rozvoje.

Jaké jsou dlouhodobější cíle a plány pro rozvoj města?

Finanční stabilizace města, uhrazení nevýhodného úvěru a v mezích možností zlepšovat fungování města, podporovat spolky, občanskou vybavenost a komunitní život našich obyvatel.

9.5.5 Rozhovor č. 5 Václav Šulík – MÍSTNÍ HNUTÍ ZA HARM. ROZVOJ

Kandidujete od roku 2006. Co Vás k tomu přivedlo?

Nabídka místa na kandidátce a možnost podílet se na vedení a směřování města.

V minulém volebním období, tj. od 2018 do 2022 jste byl v opozici. Můžete zhodnotit působení bývalého vedení města?

Předchozí vedení města bohužel bylo zahleděno pouze do sebe a nebylo ochotné akceptovat žádný jiný názor.

Jak probíhalo jednání o nově vznikající koalici?

Vše bylo domluveno rychle a věcně bez zbytečného protahování již před volbami.

Co říkáte na volební účast? Poznámka: r. 2006-2014 pouze cca 45 % a v r. 2018 a 2022 cca 54 %

Je jasně vidět, že velká část občanů chtěla změnu a zastavení dalšího zadlužování města.

Jakou podle Vás hrají roli preferenční hlasy pro kandidáty v komunálních volbách?

Hrají určitou roli a nabízí možnost získání mandátu i ze zadních pozic na kandidátní listině. Z mého pohledu je však lepší snažit se přesvědčit voliče o zakřížkování celé konkrétní kandidátky.

Jaké jsou podle Vás hlavní veřejné či politické problémy v Ústěku? Je možné tyto problémy nějakým způsobem řešit?

Největším problémem města je vysoká míra zadlužení a řešením je zodpovědné, logické a uvážené investování opřené o kvalitní a reálný rozpočet.

Měli jste jasno s kým do koalice po posledních volbách nepůjdete?

Ano, rozhodně.

Podíl mužských kandidátů je větší než podíl kandidujících žen. Čím to podle Vás může být?

Ženy obecně mají méně času, některé se nechtějí veřejně prezentovat i když mají dobré názory a zkušenosti. Myslím, že je to škoda.

9.5.6 Rozhovor č. 6 Bc. Ondřej Elísek – SNK ED

Kandidoval jste poprvé a Vaše strana vyhrála volby. Proč voliči volili právě Vaši stranu?

Dle mého názoru byli občané nespokojeni se současným vedením města Ústěk, prodražování zakázek, velké množství nedokončených staveb apod. Chtěli změnu, narovnání stavu, jistoty.

Jak probíhalo jednání o nově vznikající koalici?

Potenciální koalice byla dohodnuta již před volbami. Tzn. obsazení pozice starosty, místostarosty. Další členové rady byli osloveni dle v té době negativní situaci, ve které se Město Ústěk nacházelo. Nejednalo se o porcování postů. Dle výsledků voleb by SNK-ED mělo mít v radě 3 zástupce. Přesto jsou v radě města 3 zástupci až třetí volební strany dle pořadí. Rada města byla složena na základě zkušeností z předchozích let, množstvím rozestavěných staveb, možnostech dalšího rozvoje Města apod.

Co říkáte na volební účast? Poznámka: r. 2006-2014 pouze cca 45 %, a r. 2018 a 2022 cca 54 %

Tento ukazatel volební účasti dle mého názoru vychází z kontaktní kampaně, která se v těchto volebních letech konala. UHAF 2018, SNK-ED 2022.

Město čelí velkým finančním problémům. Co byly Vaše první kroky? Věděl jste, v jaké situaci se město nachází?

Prvními kroky bylo zjistit v jaké finanční situaci se Město Ústěk nachází. Jakými finančními prostředky Město Ústěk disponuje. V jakém stavu se nacházeli rozestavěné stavby a dle priorit je dokončit a zajistit jejich financování.

Můžete zhodnotit fungování současné koalice?

Velice kladně, proaktivně. Veškeré věci jsou projednávány transparentně včetně opozičních zastupitelů.

Jakou podle Vás hrají roli preferenční hlasy pro kandidáty v komunálních volbách?

Preferenční hlasy jsou pro mě osobně ukazatelem, kterého zástupce občané preferují dle vzdělání, schopností, dovedností apod.

Pokud byste se měl zařadit na politickém spektru k „pravici“, „středu“ či „levici“ jakou pozici byste zvolil?

Střed

Jaké jsou podle Vás hlavní veřejné či politické problémy v Ústěku? Je možné tyto problémy nějakým způsobem řešit?

Veřejné: Menší možnosti zaměstnání, úpadek veřejných služeb, Úřad práce, Pošta, Česká spořitelna, omezení počtu sloužících u Policie apod.

Politické: Častá změna vedení radnice Města Ústěku – nemožnost navázání na dlouhodobější projekty, široké politické spektrum – mnoho kandidátních listin na počet obyvatel. Malý zájem o politické dění v Ústěku. Každý problém má řešení.

Měli jste jasno s kým do koalice po posledních volbách nepůjdete?

Se stranou, která díky svým rozhodnutím zničila ekonomický rozvoj Města Ústěku a jeho spádových místních částí. V tomto případě se jedná o politické uskupení UHAF.